

INHOUD

I. VERANTWOORDING

II. PROGRAMMA PEUTERGROEP

III. WEGWIJS IN DE WERKWIJZER

1. Samenstelling en opzet van de serie
2. Programma-onderdelen
3. Bijbelverhaal
4. Toelichting
5. Hulpmiddelen
6. Liedjesboekjes en cassettes

IV. VERANTWOORDELIJKE UITGEVER

V. HET LEVEN VAN JEZUS EN GODS SCHEPPING

1. Het huis op de rots
2. De lieve man
3. Bartimeüs kan weer zien
4. Jezus zegent kleine kinderen
5. Zacheüs wil Jezus zien
6. Maria houdt van Jezus
7. Jezus komt in Jeruzalem
8. Het feest van Jezus
9. Jezus komt terug
10. De nieuwe aarde
11. De schepping
12. God maakt Adam en Eva
13. God maakt een mooie tuin

I. VERANTWOORDING

Het Peuterlesmateriaal hoort thuis in een omvangrijk geheel van lesmateriaal voor peuters (0-3 jaar), kleuters en kinderen (4-7 jaar), tieners (12-14/15 jaar) en jongeren (15-18 jaar). Deze serie voor peuters bestaat uit vier Werkwijzers van elk dertien programma's voor een heel jaar. De inhoudelijke theologische doelstelling voor het geheel treft u hieronder aan. Daarna krijgt u de didactisch-pedagogische doelstelling onder ogen, speciaal bestemd voor het werken met peuters.

ALGEMENE DOELSTELLING

Het koningschap Gods naderbij brengen voor zover dat binnen de mogelijkheid van de mens ligt. Het gaat wezenlijk om bevrijding en herstel.

Bevrijding van angst, twijfel, egoïsme innerlijke spanningen, negatief denken en handelen, frustraties en complexen in de ervaringen van het individu door een helpen zoeken en vinden van God en zijn liefde d.m.v. Gods Woord met het oog op de werkelijke bekering in Jezus Christus. Eens die fase is bereikt, treedt het herstel van de mens als Gods beeld in werking, Gods leiding is daarbij nodig en wordt gevonden in de Schrift, die de idealen en de wegen aangeeft. De positieve ontplooiing van de mens staat daarin centraal. Hij zal dan als volwaardig schepsel zijn verantwoordelijkheid moeten leren kennen en dragen t.a.v. de aan hem gegeven natuur, planten- en dierenwereld en leven in de mensengemeenschap. Liefde voor God, mens, dier en natuur zijn daar de exponenten van en door zijn volledige inzet en het putten uit de kracht van God, zal hij als partner van God in deze wereld komen te staan. Gods Woord zal in beide fasen van bevrijding en herstel de bron van inspiratie en onderwijs dienen te zijn, zodat het richting aangeeft, motivatie en wilskracht stimuleert. Israëls heilsgeschiedenis zal als illustratie functioneren, de mens Jezus als model, omdat Hij het volmaakte beeld Gods is.

SPECIFIEKE DOELSTELLING

Het peuterlesmateriaal beoogt op zeer eenvoudige wijze kindertjes van 0-3 jaar in aanraking te brengen met een aantal fundamentele basis gegevens uit de algemene doelstelling. Het tracht op het alledaagse leven van de kleintjes in te spelen en roept de leiding op daaraan mee te werken door aandacht te besteden aan hoofd en hart en dat liefst in omgekeerde volgorde. Door middel van liedjes, vingerspelletjes, verhaaltjes, spelletjes en illustratiemateriaal wordt gepoogd de peuters te helpen in het uiten van hun gevoelens, vaardigheid op te doen met het oog op eenvoudige handelingen, zoals luisteren, bidden, zingen, imiteren en herkennen en deel te nemen in het groepsgebeuren.

Omdat juist kinderen van deze leeftijd gevoelig zijn voor de aan hen besteedde zorg en liefde, draaien de programmaatjes rondom het thema van Gods zorg en liefde voor alle mensen, dieren en planten. De zorg en de liefde, die de peuters voor mensen, dieren en planten dienen aan te leren, zijn daarmee op een natuurlijke wijze verbonden.

II. PROGRAMMA PEUTERGROEP

I	VOOROPVANG		
II	OPENING	A. Welkom B. Vertelling C. Liedje D. Gebedsvorbereiding E. Gebed	10 min.
III	ZENDING	A. Vertelling B. Liedje C. Gebed	10 min.
IV	VERJAARDAG		10 min.
V	THEMA	A. Doel B. Vertelling C. Liedje	15 min.
VI	LES	A. Tekst B. Toelichting C. Doel D. Behandeling	
		1. Inleiding 2. Hoofddeelte 3. Toepassing 4. Leertekst	
VII	SLUITING	A. Gebed B. Liedje C. Afscheid	5 min.

SAMEN OPRUIMEN!

De aangegeven tijdsduur van de onderdelen is bedoeld als richtlijn om een goede verdeling te krijgen van het lesprogramma. Probeer deze tijden aan te houden om niet in tijdnood te raken.

III. WEGWIJS IN DE WERKWIJZER

De Werkwijzer bestaat uit 13 volledige programma's volgens de hierboven aangegeven indeling en dienen als suggestie voor het werken met peuters op sabbatochtend. De leidster kan uiteraard zoveel als zij zelf wil, toepassen, ombuigen of verder uitwerken om het programma tot een succes en zegen voor de peuters te maken. Vooraleer u aan de slag gaat, is het van groot nut, dat u onderstaande punten doorleest.

1. Samenstelling en opzet van de serie

De serie van vier Werkwijzers benadert de Bijbel op globale wijze in één jaar, zodat de peuters een ondergrond meekrijgen voor de volgende groep. Elk jaar wordt deze serie herhaald omdat peuters veel herhaling nodig hebben. Er is zoveel mogelijk rekening gehouden met de kerkelijke kalender zodat er ingespeeld wordt op het alledaagse leven van de peuter rond de feestdagen.

2. Programma-onderdelen

Vooropvang, opening, zending en thema (vier onderdelen van het sabbatprogramma) komen vier weken terug om de herhaling te bevorderen. Hoewel saai voor de leid(st)er, zeer belangrijk voor de kinderen om herkenningspunten op te bouwen en liedjes en spelletjes aan te leren.

3. Bijbelverhaal

- a. De verhalen zijn genomen zowel uit het Oude Testament als uit het Nieuwe Testament. Er wordt systematisch van de bijbeltekst uitgegaan. Deze dienen op een zo eenvoudig mogelijke wijze gebracht te worden.
- b. Bij het bijbelverhaal wordt ervan uitgegaan, dat iedere leidster het beste zelf het verhaal na het lezen van de Bijbel, "Groot Nieuws voor U" en BiWeB, in eigen stijl in kinderlijke taal weergeeft. Anders riskeert het een voorleesstukje worden, wat de les niet ten goede komt.

4. Toelichting

Belangrijk is in ieder geval de Toelichting in de Werkwijzer door te nemen, zodat u van de achtergrondinformatie en de tekstuitleg heeft kennisgenomen vóór u het verhaal aan de peuters brengt.

Uiteraard is deze informatie niet voor de peuters bestemd, maar juist voor de leid(st)er. Zij maakt dat u met veel meer plezier en inzicht aan de voorbereiding en aan het brengen van de les kunt werken.

5. Hulpmiddelen

De meeste informatie, die een mens krijgt, is visueel. Dit feit wordt uitgebuit voor viltset en zandbak te gebruiken en voor de rest van het programma zoveel mogelijk patronen van vlieseline en ander materiaal aan te bieden. In de Werkwijzer treft u patronen, werkjes, kleurplaten en stickers aan.

- a. De patronen kunnen gebruikt worden op vlieseline, papier en karton. U kunt de patronen door fotokopiëren vermenigvuldigen.
- b. De patronen kunnen als kleurplaat uitgedeeld worden.
- c. De stickers krijgen de peuters iedere sabbat mee naar huis om op de koelkast te plakken met een magneetje. Als de stickers met boeklon geplastificeerd worden blijven ze mooier. A dertien sabbatten heeft een peuter dertien verschillende

gekleurde stickers op ooghoogte op de koelkast hangen. Stimuleer de moeders om de teksten en eventueel het verhaal te herhalen.

- d. Aan het begin van de werkwijzer treft u een presentiekaart aan. Iedere sabbat krijgen de peuters bij het binnenkomen een stukje om op te plakken. Na 13 sabbatten is de kaart volledig. Mist een peuter enkele stukjes door afwezigheid, plak deze dan aan het eind alsnog op anders staat het zo kaal.

De nummering van de patronen en stickers gebeurt als volgt:

- a. De patronen worden steeds bij de rubriek materiaal aangegeven en wel op de volgende wijze: 1.1; 1.2; 2.1; 2.2; 2.3 enz. Het eerste cijfer verwijst steeds naar het programma waarbij de patroon hoort. Het tweede cijfer geeft aan de hoeveelste patroon het van dit programma is.
- b. De stickers worden met k 1.1; k 1.2; k 2.1; k 2.2 enz... genummerd. Het eerste cijfer geeft opnieuw aan bij welk programma de sticker hoort. Het tweede cijfer duidt aan of het om de grote sticker voor de leidster gaat (1) of om de zes kleinere voor de peuters (2).

6. Liedjesboekjes en cassettes

Er wordt gebruik gemaakt van Zing en "Sabbatliedjes voor Peuters en Kleuters I en II". (deze laatste is in de Werkwijzer afgekort met SL.I en SL.II, met daarachter steeds het nummer van het liedje. Bijvoorbeeld SL.I 45) De daarin voorkomende liedjes zijn ook op cassette verkrijgbaar om de leid(st)ers te helpen met het aanleren van de liedjes. Zowel de boekjes als de cassettes zijn te bestellen bij:

Secretariaat voor Dagelijkse Bijbelstudie
Biltseweg 14
3735 ME BOSCH EN DUIN

IV. VERANTWOORDELIJKE UITGEVER

Het Peuterlesmateriaal is tot stand gekomen op initiatief en onder de verantwoordelijkheid van het Secretariaat voor Dagelijkse Bijbelstudie van het Kerkgenootschap der Zevendedags-Adventisten der Nederlandse Unie, Biltseweg 14, 3735 ME BOSCH EN DUIN. Laatstgenoemde bezit dan ook het copyright van deze serie. Hieraan hebben hun medewerking verleend: Coby Engelhardt, Paula Koewiden, Thea en Rudy Van Moere. De illustraties zijn verzorgd door Esther Bosma en Eline de Ruiter.

Wees zelf enthousiast!
Uw peuters zullen daardoor aangestoken worden!
Wij wensen u veel succes!

1. HET HUIS OP DE ROTS

ATTENTIE: Raadpleeg eerst pagina 2 en 3!

I VOOROPVANG

Laat de peuters even rustig op hun stoeltjes met een speelgoedbeest spelen. Ze zijn al in de sabbatschool. Zorg voor een rustige, prettige sfeer. Vergeet niet op te ruimen voor de opening. Iedere peuter kan zijn of haar presentiekaar bijplakken (zie bijlage PK.2a en 2b).

Materiaal: speelgoedbeesten, eventueel boekjes, poppetjes of auto's

Groepsvorm: alle peuters mogen zelf een plekje kiezen

Werkvorm: leidster laat peuters kiezen uit speelgoedbeesten en dergelijke

II OPENING

Welkom:

Verwelkom elke peuter afzonderlijk. Zijn er bezoekers? Geef ze een plaatje ter herinnering.

Liedje: SL.I 2 Sabbat is een blijde dag

Vertelling (1):

Deze leuke honden wonen in een hok. Iedere hond heeft zijn eigen hok. Jullie krijgen een hond en een hok. Je mag ze samen op het viltbord plakken.

Materiaal: plaatjes van honden en hokken (zie bijlage 1.1.a,b en c)

Groepsvorm: alle peuters zitten in kring

Werkvorm: leidster vertelt en deelt de honden met de hokken uit. Peuters lopen naar het bord en plakken het materiaal op.

Liedje: SL.I 49 Oh, wie kan bloemen maken (met hondjes)

Vertelling (2):

Wonen wij ook in een hok? Nee hè, wij wonen in een huis. In ons huis wonen papa en mama en misschien nog broertjes en zusjes. God geeft ons een huis. Hij wil dat wij blij en gelukkig zijn. Soms wonen er veel mensen in een huis en soms maar een paar. Dat hindert niet. Als de mensen in het huis elkaar lief vinden, is het een gelukkig huis. Laten we door dit raam kijken. Wie wonen hier achter deze gordijnen? Een papa en een mama. Kijk, een broertje en een zusje met een lief klein baby'tje.

Materiaal: een elastiek, dat om het flanelbord aan de bovenkant gespannen kan worden met vitrages of gordijntjes eraan. Van viltmateriaal een familie, een huiskamer, e.d.

Groepsvorm: alle peuters zitten in kring

Werkvorm: leidster vertelt, opent gordijnen en toont de familie, die erachter verstopt is. Ze lokt een gesprek uit met de peuters over hun familie of het een grote of kleine familie is en wie er in hun huis wonen.

Liedjes:

SL.I 35 Wij zijn zo blij
SL.I 36 Als God woont in 't huisgezin
SL.I 59 Mama houdt zoveel van mij
SL.I 68 Ik heb een heel lieve mama

Gebedsvoorbereiding:

Vertelling:

Deze pop heeft mooie, warme kleren aan. Kijk, ze trekt haar broek en trui aan. Ze doet haar muts op en trekt haar jas en das aan. Nu kan ze naar de sabbatschool gaan. Wie geeft ons kleren? God geeft ons kleren. We kunnen God danken voor alle kleren, die Hij ons geeft.

Materiaal: pop met kleertjes

Groepsvorm: alle peuters zitten in kring

Werkvorm: leidster vertelt en kleedt de pop aan

Liedje: SL.I 52 Voor mijn brood (Vul kleren in, bijvoorbeeld broekje en truitje, jasje en dasje, sokjes en schoentjes, zie bijlage 1.2)

Gebedje: Handjes gevouwen, sluit d'oogjes nu

III ZENDING

Vertelling:

Sommige kinderen wonen bij je in de straat of in hetzelfde huis. Andere kinderen wonen heel ver weg in een ander land. Sommige kinderen hebben blond haar, anderen bruin of zwart of rood. Sommige kinderen hebben bruine ogen, anderen blauwe. Sommige kinderen hebben een bruin gezicht of een geel of een wit. God heeft alle kinderen anders gemaakt. Hij houdt van hen allemaal.

Materiaal: kinderen van alle landen (viltset)

Groepsvorm: de peuters lopen één voor één naar het bord. De anderen zitten in kring

Werkvorm: leidster vertelt, deelt de figuren uit en helpt de peuter opplakken

Liedjes:

- SL.I 16 Jezus houdt van alle kinderen
 SL.I 17 God die houdt van mij
 SL.I 28 God die houdt van alle baby's

Vertelling:

Er zijn papa's en mama's met hun kinderen, die deze kinderen willen opzoeken om hen te vertellen, dat God van ze houdt. Ook om hen beter te maken als ze ziek zijn of pijn hebben. Kijk, ze reizen met een boot over het water.

Vingerspel:

1. Dit is de zendingsboot - handen in de vorm van een boot op elkaar
2. Die vaart op het water - maak zigzag bewegingen met de handen open
3. Hier is de zending - wijsvinger van de rechterhand achter de linkerhand omhoog steken
4. Hier is zijn vrouw - idem met middelvinger
5. en dit is zijn dochter - idem met ringvinger
6. Hier is zijn zoon - idem met pink
7. Ze varen en varen naar een heel ver land - vaarbewegingen maken
8. om heel veel kinderen te helpen - alle vingers omhoog steken en bewegen

Materiaal: zendingscirkel, bestaande uit een grote kartonnen cirkel met zes schijven erop. Op iedere schijf wordt langs de rand een lucifersdoosje geplakt voor het geld. In de schijf worden verschillende zendingsplaatjes geplakt, bijvoorbeeld een dokter, Bijbels, eten, kleren, een ziekenhuis, e.d.

Groepsvorm: alle peuters zitten om zendingscirkel

Werkvorm: leidster vertelt, demonstreert vingerspel en de peuters doen mee. Peuters kiezen doosje om geld in te leggen

Liedjes: SL.I 69 De dokter is een echte zending
 SL.I 24 Heb je soms verdriet of pijn?

IV VERJAARDAG

Vertelling:

Vandaag hebben wij een jarige. Kijk hier staat een bloempot met mooie bloemen erin. Onze jarige mag net zoveel bloemen plukken als hij jaartjes oud is. Iedere bloem heeft een verrassing. Wat zal dat zijn? Pluk maar gauw.

Materiaal: bloempot met aarde, van papier gemaakte bloemen aan ijzerdraad of pijpenragers. Kleine cadeautjes in een plastic zakje aan de steel vastgebonden (om schoon te houden)

Groepsvorm: alle peuters zitten in kring, de jarige in het midden.

Werkvorm: leidster vertelt, helpt plukken en uitpakken, laat de peuter eventueel een verjaardagsgave geven. Peuter plukt en pakt uit. Allen zingen.

Liedje: SL.I 26 Hij is jarig

V THEMA

Doel:

De Bijbel zegt dat wij met God kunnen spreken.

Vertelling:

God heeft ons een mooi boek gegeven. Dat boek heet de Bijbel. Kijk, hier is zo'n Bijbel. In de Bijbel staat dat God van ons houdt. Hij wil graag met ons praten.

Materiaal: Bijbel, kleine Bijbeltjes van vilt met vlieseline erin en ingeplakte plaatjes.

Groepsvorm: alle peuters in kring

Werkvorm: leidster vertelt, deelt Bijbels uit en zingt met peuters

Liedje: SL.I 15 Ik open mijn Bijbel

Vertelling:

Hoe kun je met God praten? Als je met God praat, dan bid je. Je vouwt je handen en sluit de ogen en je bidt. God houdt veel van ons. Hij vindt het fijn als we met Hem praten. Hij luistert altijd naar ons.

Groepsvorm: de peuters zitten in kring

Werkvorm: leidster vertelt, demonstreert het bidden. De peuters doen het na. Ze zingen samen. (zie bijlage 1.3.1.a,b,c en d)

Liedjes: SL.I 60 Ik spreek met God
 SL.I 37 's Morgens, 's middags, 's avonds
 Lees je Bijbel, bid elke dag

Vertelling:

Als je oma opbelt is ze blij. Ze hoort je als je door de telefoon praat. Als je opa opbelt is hij blij. Hij hoort je als je door de telefoon praat. Als je bidt is God blij. Hij hoort je als je tot Hem bidt.

Materiaal: speelgoedtelefoon

Groepsvorm: de peuters zitten in een kring en één bij de leidster

Werkvorm: leidster vertelt en demonstreert het telefoneren. De peuters mogen één voor één spelen dat ze iemand opbellen.

Liedje: SL.I 31 'k Spreek oma

Gedicht: Ik spreek met oma

Ik spreek zo graag met oma. Zij woont heel ver weg, dus moet ik haar wel schrijven, dat is een werkje zeg.

Ik spreek zo graag met tante. Zij woont ook in de stad. Dan pak ik vaak de telefoon en zeg: "Hallo lieve schat!"

Ik spreek zo graag met oom... Hij woont in onze straat. Dan loop ik wel eens naar hem toe en vraag hoe 't met hem gaat.

Ik spreek zo graag met onze Heer, de grootste Vriend van al. Dan sluit ik mijn ogen en praat met Hem. Hij hoort mij overal.

Ik gebruik nu echt geen telefoon, ook schrijf ik Hem geen brief. Dan spreek ik Hem in mijn gebed en Hij vindt mij heel lief.

Materiaal: plaatjes voor ieder couplet (zie bijlagen 1.4.a,b,c en d)

VI DE LES: HET HUIS OP DE ROTS

Tekst: Matteüs 7:24-27; Lukas 6:46-49

Toelichting:

Matteüs 7:12-27 vormt het laatste deel van de bergrede. In de verzen 28 en 29 wordt deze beëindigd met de opmerking dat Jezus grote indruk achterliet op zijn publiek. Wat Hij onderwees dient als basis gezien te worden voor het christelijk leven, dat voornamelijk gekenmerkt wordt door het doen. Er een leer op na houden, die theorie blijft, telt niet mee voor Jezus. Dat is dan ook de reden dat het doen zo'n belangrijke plaats in zijn redevoering inneemt. Het geloof van de burger van Gods koninkrijk is niet het weten en kennen van de juiste leer, maar het uitleven (doen) ervan, niet het belijden van Jezus' naam, maar het leven zoals Hij geleefd heeft.

Eerst de gulden regel (v.12) : deze wordt door Jezus gelijkgesteld met de Thora (Boeken van Mozes) en de Profeten. Het is de samenvatting of de kern ervan. Jezus heeft hem niet uitgevonden! Rabbi Hillel (mogelijk één van de leraren van Jezus) had eerder al geleerd aan een niet-jood, die hem kwam vragen op staande voet de inhoud van de Joods godsdienst te geven. Hillels antwoord was: "Wat gij haat, doet dat uw naaste niet aan, dat is de gehele Thora, de rest is louter commentaar, ga en leer".

Rabbi Hillel formuleert negatief wat Rabbi Jezus positief onder woorden brengt. Welk van beide hoger staat is niet zeker. De negatieve regel is in zoverre zinvol, dat een mens meestal beter weet wat hem niet, dan wel moet overkomen. De positieve regel vergt meer fantasie van de mens, maar kan egoïstischer klinken. Beiden willen in ieder geval hetzelfde onderstrepen:

heb de naaste lief door vanuit de eigen gevoelens te redeneren. Deze dienen maatstaf te zijn in het handelen t.a.v. de naaste, met dien verstande, dat zij richting aangeven, wat een ander wel of niet nodig heeft. Dat leven naar de richtlijnen van het koninkrijk niet gemakkelijk is, zegt Jezus in de welbekende woorden in v.13 en 14. Dit beeld roept weer de gedachte van handelen op: het leven wordt vergeleken met het wandelen op een weg. Aan het begin van de weg bevindt zich een poort. Het gaat er om de juiste poort te kiezen naar de juiste weg. Misschien moet dit ook gelezen worden in verbinding met v.7: “Wie zoekt, vindt!” Het werkelijke leven wordt bereikt door de juiste levenswandel.

Bij dat zoeken loopt men risico verkeerd ingelicht te worden. De valse profeten vormen de verkeerde wegwijzers. De gelovige moet in de leer gaan bij de ware profeten. Ook dit is niet gemakkelijk, omdat de valse profeten er anders uitzien dan men verwacht (schapenvacht). Toch kan men zelf het onderscheid maken door naar hun doen (handelen en leven) te kijken. Goede profeten (leren en) doen het goede, valse profeten (leren en) doen het verkeerde, het kromme en slechte. Ook hier weer gaat het om het doen.

Jezus laat er nog een waarschuwing op volgen. Er steekt geen garantie in het:

1. Profeteren “in de naam van Jezus”.
2. Uitdrijven van boze geesten.
3. Doen van vele krachten.

“Nee”, zegt Jezus, “het gaat er niet om “Jezusgericht te zijn en te leven”, maar Godgericht en dan in zulke mate dat de wil van Jezus’ Vader GEDAAN wordt. Vraagt men wat die wil van God dan is, dan moet men de bergrede er nog maar eens op nalezen: die verwijst naar de Wet van God. Wie dit niet doen zijn de “werkers der WETTELOOSHEID”. Het gaat er dus om naar de wet te leven, zoals Jezus die leert. De verzen 24-27 bieden daarop een verhaaltje dat dit principe nog eens duidelijk maakt:

het huis op de rots bouwen = horen en doen van Jezus’ woorden

het huis op zand bouwen = horen en niet doen van Jezus’ woorden.

Het gat dus om het luisterend ten uitvoer brengen van de Thora zoals Jezus haar uitlegt.

Doel:

God wil graag dat wij goede dingen doen.

Behandeling:

Inleiding

Vertelling:

Jezus vertelt aan de mensen, dat ze goed moeten luisteren naar wat Hij zegt. Als ze naar alles heel goed hebben geluisterd, moeten ze ook doen wat Jezus zegt. Om te laten zien dat het heel erg belangrijk is om goed te luisteren en het te doen, vertelt Jezus een mooi verhaal.

Groepsvorm: de peuters zitten in kring

Werkvorm: leidster vertelt. Zij demonstreert luisteren met haar hand achter haar oor. Ze blijft hiervoor even stil.

Hoofddeelte

Vertelling:

Er is een man die een huis bouwt. Hij bouwt zijn huis op een rots, op een berg. De rots is van steen. Wat een harde rots! Het is moeilijk om je huis op een harde rots te bouwen. De man hakt en hakt. Hij timmert. Oh, wat duurt dat lang. Eindelijk is zijn huis klaar. Tik, tik, tik, wat is dat nu? Het gaat regenen. Het huis wordt helemaal nat. Oh, nu gaat het ook waaien. Ffft, ffft, ffft, de wind blaast en de regen valt. Maar de man is niet bang. De rots is heel sterk. Zijn huis staat sterk. Zijn huis is goed gebouwd. Het blijft goed staan.

Materiaal: zandbak, stenen, huisje, schepje, hamer, e.d. Verder een bloemspuit.

Groepsvorm: de peuters zitten om de zandbak

Werkvorm: leidster vertelt, peuters helpen bouwen, en regen maken

Liedjes: Zing 1	Een wijs man, 1° couplet
SL.I 57	Zachtjes valt op het dak
SL.I 51	De regendruppels

Vertelling:

Een andere man wil ook een huis bouwen. Hij bouwt zijn huis op het zand. Het zand is zacht. Dat kun je zo opzij schuiven om een huis te bouwen. Tjonge, jonge, wat kan die man snel een huis bouwen! Het huis zo klaar.

Tik, tik, tik, wat is dat nu? Het gaat hier ook regenen. Het huis wordt helemaal nat. Het zand wordt ook na. Het huis zakt een beetje in het zachte zand. Oh, nu gaat het ook nog waaien. Ffft, ffft, de wind blaast en de regen valt. Het huis zak. Oh, het valt in elkaar. Boem! De man heeft zijn huis helemaal niet goed gebouwd. Nu is zijn mooie huis kapot.

Materiaal: zandbak, huisje, schepje, hamer, e.d. Verder een plantenspuit

Groepsvorm: de peuters zitten om de zandbak

Werkvorm: leidster vertelt, peuters helpen bouwen, maken regen en laten huis omvallen

Liedjes: Zing 1	Een wijs man
SL.I 57	Zachtjes valt op het dak
SL.I 51	De regendruppels

Toepassing

Vertelling:

Remco heeft een klein broertje. Hij heet Peter. Peter kan nog niet goed lopen. Mama zegt: "Voorzichtig Remco, houd hem goed vast als je met hem loopt, anders valt hij." Wat een leuk spelletje! Remco neemt Peters hand en hij loopt met hem door de kamer. "Nog Ko, nog Ko", roept Peter. Remco gaat met Peter naar de tuin. Daar is meer plaats. Oh, wat gaat het goed. Nu ziet Remco Peter midden in de tuin. "Kom maar Peter, loop maar naar me toe. Kom maar, je kunt wel lopen." Peter kijkt rond. Hij staat met zijn beentjes wijd. Ineens loopt hij. Hij

loopt naar Remco. Hij wiebelt. Daar ligt een steen. Peter ziet de steen niet. Remco ziet de steen ook niet. Peter wiebelt verder. Hij trapt op de steen. Hij struikelt. Oh, hij valt op de grond met zijn gezicht in het zand. Remco schrikt. Peter huilt heel hard. Mama komt naar buiten hollen. “Oh Remco, waarom heb je niet geluisterd? Als je doet wat mama zegt, krijg je geen ongelukken. Dan kun je een goede helper zijn.”

Materiaal: zie bijlage 1.5

Groepsvorm: de peuters zitten in een kring

Werkvorm: leidster vertelt, peuters luisteren

Liedjes: SL.I 75 Wil jij graag een helper zijn?
SL.I 38 Kleine oogjes pas toch op

Leertekst

“Bouw je huis op de rots” Matteüs 7:24, zie bijlage k.1.1.

VII SLUITING

Gebed: leidster dankt met peuters

Liedje: SL.I 54 De sabbatschool gaat sluiten

Groepsvorm: de peuters lopen in kring rond

Werkvorm: leidster en peuters geven elkaar de hand en lopen in kring rond. Bij “tot ziens” laten ze de handen los en zwaaien naar elkaar

Afscheid: leidster geeft de door haar ingekleurde leertekst mee aan de peuters, zie bijlage k.1.2

2. DE LIEVE MAN

ATTENTIE: Raadpleeg eerst pagina 2 en 3!

I VOOROPVANG

Laat de peuters even rustig op hun stoeltjes met een speelgoedbeest spelen. Ze zijn al in de sabbatschool. Zorg voor een rustige, prettige sfeer. Vergeet niet op te ruimen voor de opening. Iedere peuter kan zijn of haar presentiekaar bijplakken (zie bijlage PK.2a en 2b).

Materiaal: speelgoedbeesten, eventueel boekjes, poppetjes of auto's

Groepsvorm: alle peuters mogen zelf een plekje kiezen

Werkvorm: leidster laat peuters kiezen uit speelgoedbeesten en dergelijke

II OPENING

Welkom:

Verwelkom elke peuter afzonderlijk. Zijn er bezoekers? Geef ze een plaatje ter herinnering.

Liedje: SL.I 2 Sabbat is een blijde dag

Vertelling (1):

Deze leuke honden wonen in een hok. Iedere hond heeft zijn eigen hok. Jullie krijgen een hond en een hok. Je mag ze samen op het viltbord plakken.

Materiaal: plaatjes van honden en hokken (zie bijlage 1.1.a,b en c)

Groepsvorm: alle peuters zitten in kring

Werkvorm: leidster vertelt en deelt de honden met de hokken uit. Peuters lopen naar het bord en plakken het materiaal op.

Liedje: SL.I 49 Oh, wie kan bloemen maken (met hondjes)

Vertelling (2):

Wonen wij ook in een hok? Nee hè, wij wonen in een huis. In ons huis wonen papa en mama en misschien nog broertjes en zusjes. God geeft ons een huis. Hij wil dat wij blij en gelukkig zijn. Soms wonen er veel mensen in een huis en soms maar een paar. Dat hindert niet. Als de mensen in het huis elkaar lief vinden, is het een gelukkig huis. Laten we door dit raam kijken. Wie wonen hier achter deze gordijnen? Een papa en een mama. Kijk, een broertje en een zusje met een lief klein baby'tje.

Materiaal: een elastiek, dat om het flanelbord aan de bovenkant gespannen kan worden met vitrages of gordijntjes eraan. Van viltmateriaal een familie, een huiskamer, e.d.

Groepsvorm: alle peuters zitten in kring

Werkvorm: leidster vertelt, opent gordijnen en toont de familie, die erachter verstopt is. Ze lokt een gesprek uit met de peuters over hun familie of het een grote of kleine familie is en wie er in hun huis wonen.

Liedjes:

SL.I 35	Wij zijn zo blij
SL.I 36	Als God woont in 't huisgezin
SL.I 59	Mama houdt zoveel van mij
SL.I 68	Ik heb een heel lieve mama

Gebedsvoorbereiding:

Vertelling:

Deze pop heeft mooie, warme kleren aan. Kijk, ze trekt haar broek en trui aan. Ze doet haar muts op en trekt haar jas en das aan. Nu kan ze naar de sabbatschool gaan. Wie geeft ons kleren? God geeft ons kleren. We kunnen God danken voor alle kleren, die Hij ons geeft.

Materiaal: pop met kleertjes

Groepsvorm: alle peuters zitten in kring

Werkvorm: leidster vertelt en kleedt de pop aan

Liedje: SL.I 52 Voor mijn brood (Vul kleren in, bijvoorbeeld broekje en truitje, jasje en dasje, sokjes en schoentjes, zie bijlage 1.2)

Gebedje: Handjes gevouwen, sluit d'oogjes nu

III ZENDING

Vertelling:

Sommige kinderen wonen bij je in de straat of in hetzelfde huis. Andere kinderen wonen heel ver weg in een ander land. Sommige kinderen hebben blond haar, anderen bruin of zwart of rood. Sommige kinderen hebben bruine ogen, anderen blauwe. Sommige kinderen hebben een bruin gezicht of een geel of een wit. God heeft alle kinderen anders gemaakt. Hij houdt van hen allemaal.

Materiaal: kinderen van alle landen (viltset)

Groepsvorm: de peuters lopen één voor één naar het bord. De anderen zitten in kring

Werkvorm: leidster vertelt, deelt de figuren uit en helpt de peuter opplakken

Liedjes:

- SL.I 16 Jezus houdt van alle kinderen
SL.I 17 God die houdt van mij
SL.I 28 God die houdt van alle baby's

Vertelling:

Er zijn papa's en mama's met hun kinderen, die deze kinderen willen opzoeken om hen te vertellen, dat God van ze houdt. Ook om hen beter te maken als ze ziek zijn of pijn hebben. Kijk, ze reizen met een boot over het water.

Vingerspel:

1. Dit is de zendingsboot - handen in de vorm van een boot op elkaar
2. Die vaart op het water - maak zigzag bewegingen met de handen open
3. Hier is de zending - wijsvinger van de rechterhand achter de linkerhand omhoog steken
4. Hier is zijn vrouw - idem met middelvinger
5. en dit is zijn dochter - idem met ringvinger
6. Hier is zijn zoon - idem met pink
7. Ze varen en varen naar een heel ver land - vaarbewegingen maken
8. om heel veel kinderen te helpen - alle vingers omhoog steken en bewegen

Materiaal: zendingscirkel, bestaande uit een grote kartonnen cirkel met zes schijven erop. Op iedere schijf wordt langs de rand een lucifersdoosje geplakt voor het geld. In de schijf worden verschillende zendingsplaatjes geplakt, bijvoorbeeld een dokter, Bijbels, eten, kleren, een ziekenhuis, e.d.

Groepsvorm: alle peuters zitten om zendingscirkel

Werkvorm: leidster vertelt, demonstreert vingerspel en de peuters doen mee. Peuters kiezen doosje om geld in te leggen

Liedjes: SL.I 69 De dokter is een echte zending
SL.I 24 Heb je soms verdriet of pijn?

IV VERJAARDAG

Vertelling:

Vandaag hebben wij een jarige. Kijk hier staat een bloempot met mooie bloemen erin. Onze jarige mag net zoveel bloemen plukken als hij jaartjes oud is. Iedere bloem heeft een verrassing. Wat zal dat zijn? Pluk maar gauw.

Materiaal: bloempot met aarde, van papier gemaakte bloemen aan ijzerdraad of pijpenragers. Kleine cadeautjes in een plastic zakje aan de steel vastgebonden (om schoon te houden)

Groepsvorm: alle peuters zitten in kring, de jarige in het midden.

Werkvorm: leidster vertelt, helpt plukken en uitpakken, laat de peuter eventueel een verjaardagsgave geven. Peuter plukt en pakt uit. Allen zingen.

Liedje: SL.I 26 Hij is jarig

V THEMA

Doel:

De Bijbel zegt dat wij met God kunnen spreken.

Vertelling:

God heeft ons een mooi boek gegeven. Dat boek heet de Bijbel. Kijk, hier is zo'n Bijbel. In de Bijbel staat dat God van ons houdt. Hij wil graag met ons praten.

Materiaal: Bijbel, kleine Bijbeltjes van vilt met vlieseline erin en ingeplakte plaatjes.

Groepsvorm: alle peuters in kring

Werkvorm: leidster vertelt, deelt Bijbels uit en zingt met peuters

Liedje: SL.I 15 Ik open mijn Bijbel

Vertelling:

Hoe kun je met God praten? Als je met God praat, dan bid je. Je vouwt je handen en sluit de ogen en je bidt. God houdt veel van ons. Hij vindt het fijn als we met Hem praten. Hij luistert altijd naar ons.

Groepsvorm: de peuters zitten in kring

Werkvorm: leidster vertelt, demonstreert het bidden. De peuters doen het na. Ze zingen samen. (zie bijlage 1.3.1.a,b,c en d)

Liedjes: SL.I 60 Ik spreek met God
 SL.I 37 's Morgens, 's middags, 's avonds
 Lees je Bijbel, bid elke dag

Vertelling:

Als je oma opbelt is ze blij. Ze hoort je als je door de telefoon praat. Als je opa opbelt is hij blij. Hij hoort je als je door de telefoon praat. Als je bidt is God blij. Hij hoort je als je tot Hem bidt.

Materiaal: speelgoedtelefoon

Groepsvorm: de peuters zitten in een kring en één bij de leidster

Werkvorm: leidster vertelt en demonstreert het telefoneren. De peuters mogen één voor één spelen dat ze iemand opbellen.

Liedje: SL.I 31 'k Spreek oma

Gedicht: Ik spreek met oma

Ik spreek zo graag met oma. Zij woont heel ver weg, dus moet ik haar wel schrijven, dat is een werkje zeg.

Ik spreek zo graag met tante. Zij woont ook in de stad. Dan pak ik vaak de telefoon en zeg: "Hallo lieve schat!"

Ik spreek zo graag met oom... Hij woont in onze straat. Dan loop ik wel eens naar hem toe en vraag hoe 't met hem gaat.

Ik spreek zo graag met onze Heer, de grootste Vriend van al. Dan sluit ik mijn ogen en praat met Hem. Hij hoort mij overal.

Ik gebruik nu echt geen telefoon, ook schrijf ik Hem geen brief. Dan spreek ik Hem in mijn gebed en Hij vindt mij heel lief.

Materiaal: plaatjes voor ieder couplet (zie bijlagen 1.4.a,b,c en d)

VI DE LES: DE LIEVE MAN

Tekst: Lucas 10:25-37

Toelichting:

Het verhaal van de barmhartige Samaritaan is overbekend (Lukas 10:25-37). Juist daarom schuilt er het gevaar in, dat diegene die het verhaal doorgeeft, het wel denkt te kennen en zodoende het risico loopt aan en aantal belangrijke aspecten van Jezus' leer voorbij te gaan.

Meestal wordt de aanleiding tot het vertellen van het verhaal door Jezus over het hoofd gezien. Lukas vertelt niets over de omstandigheden, plaats en tijd, waarin het gesprek tussen Jezus en de wetgeleerde plaatsvindt. Uit z'n opmerking "een wetgeleerde stond op om Hem te vragen" zou men mogen afleiden dat Jezus bezig is een groep mensen te onderwijzen, waaronder o.a. deze wetgeleerde die zich met zijn vraag tot de Leraar van Nazareth richt. De opmerking "om Hem te verzoeken" moet niet speciaal negatief worden uitgelegd. Het kan gewoon betekenen dat hij Hem wilde testen en kijken of Hij wel het juiste antwoord zou geven, of om zijn eigen visie daaraan te toetsen. De vraag: "Meesterm wat moet ik DOEN om het eeuwige leven te beërven?" is gelijk aan dat van de rijke jongeman waarmee Jezus tijdens een andere gelegenheid in gesprek verkeert. Geen ongewone vraag. Elke Jood die enig religieus gevoel bezit, vroeg zich in die dagen af (en nu is het niet anders) wat er van hem door God verlangd werd om deel te mogen hebben aan de komende wereld.

Ook hier verwacht de man in kwestie een gezaghebbend antwoord, want hij heeft met "Meester" aangesproken.

Jesus geeft geen direct antwoord, maar stelt een wedervraag. Dit is Hij wel meer gewend. “Wat staat in de wet geschreven? Hoe leest gij?” Volgens Jesus staat het antwoord dus in de wet (De Thora = bron van goddelijke openbaring) en het moet voor deze wetgeleerde geen probleem opleveren dit erin terug te kunnen vinden. Zijn tweede vraag betekent zoveel als: “Hoe interpreteer je wat je daar in de wet vindt?” de rabbi antwoordt met het opzeggen van de twee belangrijkste geboden van de Joodse godsdienst: liefde tot God en liefde tot de naaste. Bij een andere gelegenheid wordt Jesus de vraag gesteld wat het grootste gebod uit de wet is, waarop Hij met deze zelfde twee geboden antwoordt. Die twee maken de kern uit van de hele wet. Zij zijn een samenvatting van de 10 geboden. Het liefhebben van God wordt in de eerste vier uitgewerkt en het tweede gebod vinden we meer gespecificeerd in de laatste zes geboden terug. Die tien geboden zijn op hun beurt een samenvatting van alle geboden die er in de boeken van Mozes te vinden zijn: 614 in het totaal. Het antwoord van de wetgeleerde bevat Jesus dus want Hij reageert: “Gij hebt juist geantwoord, DOE dat en gij zult leven.”

De wetgeleerde krijgt een 10 op zijn rapport, maar dat is niet het belangrijkste! Daarmee heeft hij het eeuwige leven nog niet. Hij dient deze geboden te DOEN. Ook hier weer baseert Jesus zijn leer op het Oude Testament (Lev.18:5). Ook Paulus spreekt later in deze geest (Galaten 3:12).

De wetgeleerde heeft waarschijnlijk op zijn neus gekeken, want dit had hij zelf ook kunnen verzinnen. Hij zal zich ten aanzien van de andere toehoorders niet zo op z'n gemak hebben gevoeld, want Lukas vertelt dat hij het daarbij niet laat, maar zich wil rechtvaardigen. Dit is: het goede recht van zijn vraag verdedigen. Hij wil duidelijk maken dat hij deze vraag niet gesteld heeft, omdat hij het antwoord niet wist, maar om er wat meer mee te bereiken. De vraag “Wie is dan mijn naaste?” helpt hem zich uit de wat vervelende situatie te redden.

Over het verhaal van de barmhartige Samaritaan slechts enkele opmerkingen.

De weg: is die van Jeruzalem naar Jericho die 28 km lang is en over die afstand 1000 m daalt. Al enkele kilometers buiten Jeruzalem komen de reizigers in een woeste rotsachtige en onvruchtbare streek waar geen mensen wonen. Dit gaat zo door tot op acht kilometer van Jericho. Een heerlijk gebied voor rovers die het speciaal op eenzame reizigers gemunt hebben.

De reiziger: een onbekende, naar alle waarschijnlijkheid een Jood. Hij wordt van alles beroofd en is er niet best aan toe.

De priester en de leviet: laten de reiziger liggen. De reden is niet duidelijk. Zijn ze bang zelf ook overvallen te worden? Vinden zij het te lastig zich in te zetten voor de arme man? Of willen zij zich niet verontreinigen, omdat zij misschien net van de tempel komen en het contact met een dode brengt de ongewenste onreinheid met zich mee? Het is moeilijk met zekerheid te zeggen wat de reden was. De laatste mogelijkheid is waarschijnlijk van de hand te wijzen, omdat het hun wel veroorloofd was, als er verder niemand aanwezig was, een dode te begraven.

De Samaritaan: wordt vanwege zijn afkomst en de vroegere spanningen en oorlogen tussen Joden en Samaritanen meer gehaat dan de heidenen. Dat wil echter niet zeggen dat er geen Samaritanen door Judea reisden of geen Joden door Samaria. Zij mochten elkaar niet, maar zij leefden niet op voet van oorlog.

Hij doet wat beide anderen hadden moeten doen. Hij verzorgt de gewonde met wijn (uitwassen en ontsmetten) en olie (pijn verzachten). Hij neemt hem mee naar het

dichtstbijzijnde karavanserai of herberg en laat hem daar aan de zorgen van de herbergier over. Hij betaalt een bedrag van 2 schellingen (duiten) voor de verzorging en onderdak. Ten overvloede belooft hij bij zijn terugreis langs te komen en de eventuele overige kosten te zullen betalen. Dit alles bij elkaar is een overdaad aan goede daden. Hij doet méér dan nodig is. Uit zijn handelingen blijkt dat hij dit niet als een soort plicht opvat, maar er straalt liefde uit.

Jezus beëindigt zijn verhaal met een vraag, die de vraag van de wetgeleerde omdraait. Deze immers had gevraagd: “Wie is mijn naaste?” Jezus stelt hem de vraag: “Van wie ben jij de naaste?” door te stellen “Wie van deze drie, DUNKT U, dat de naaste geweest is van de man, die in de handen van de rovers was gevallen?”

De wetgeleerde kan er niet onderuit. Het verhaal laat geen andere mogelijkheid toe dan te antwoorden met “Die hem barmhartigheid bewezen heeft”. Blijkbaar vermijdt hij “De Samaritaan”, omdat dit misschien kwetsend ervaren werd. De twee Joden (priester en leviet) hadden hem laten liggen, maar de gehate buur heeft juist wel de wet van Mozes, de wet van God uitgeleefd.

Het antwoord was goed, want Jezus beëindigt het gesprek met “Ga heen, DOE gij evenzo”. Wanneer men het hele tekstgedeelte nogmaals overziet, dan springt daarbij duidelijk in het oog: dat het gaat om het DOEN. Veel kennis hebben van de Schrift bezorgt de mens niet het leven, maar het uitleven ervan wel. Het verhaal van de Samaritaan is een uitstekende uitbeelding van wat liefde tot de naaste betekent. Het is onverdeelde liefde. Het gebod God lief te hebben met het GEHELE hart, de GEHELE ziel en de GEHELE kracht eist de mens totaal op. De liefde t.a.v. de naaste gaat in dezelfde richting: onverdeelde loyaliteit! Dit is het hart van de Joodse godsdienst, dit is het hart van de Bijbel, de kern van de wil van God!

Nog enkele slotopmerkingen.

1. Men doet er goed aan 2 Kronieken 28:8-15 en Markus 12:28-34 in hun geheel te lezen.
2. Ook andere rabbijnen uit Jezus' tijd kregen vaak dergelijke vragen voorgeschied. Zo krijgt bijvoorbeeld Rabbi Eliezer van zijn leerlingen de vraag: “Rabbi, leer os de wegen van het leven, zodat wij het leven van de komende wereld mogen bekomen”.
3. Ook zijn er rabbijnen die dergelijke antwoorden aan hun ondervragers gaven. Zo bijvoorbeeld Rabbi Hillel: ‘Wat je zelf niet graag geschiedt, doe dat ook een ander niet. Dat is de hele Wet, al de rest is haar uitleg’. Rabbi Akiba is eveneens de moeite van het vermelden waard: “Heb je naaste lief als jezelf: dat is een “belangrijke algemene stelregel in de Thora.

Doel:

God wil dat wij lief zijn voor elkaar

Behandeling:

Inleiding

Vertelling:

Jezus vertelt een verhaal: Een meneer gaat op reis van de ene stad naar de andere. Hij gaat niet met de auto en niet met de trein. Hij gaat ook niet met de bus of met de fiets. Nee, hij gaat op een ezel. De zon schijnt en het is heel warm. Oef, wat heeft die meneer het heet.

Materiaal: a. liefst zandbakje met poppetjes e.d.
b. landschap met rotsen, palmen, zon en een meneer met ezel (viltmateriaal)

Groepsvorm: de peuters zitten in kring

Werkvorm: leidster vertelt, peuters luisteren

Hoofddeelte

Vertelling:

Plotseling komen er mannen achter de rotsen vandaan. Ze doen de meneer pijn. Ze pakken zijn geld en zijn kleren af. Ook zijn ezel nemen ze mee. Ze laten hem zomaar op de grond liggen. Oh, wat heeft die meneer pijn. Is er niemand om hem te helpen? Stap, stap, stap. Ja hoor, daar komt iemand aan. Een man die langs komt, kijkt naar de arme meneer op de grond. Oh, zal hij gaan helpen? Nee zeg, hij loopt door. Hij draait zijn hoofd om en loopt verder langs de andere kant van de weg. Stap, stap, stap. Gelukkig daar komt weer een man. Die komt vast helpen. De man staat stil. Hij kijkt naar de arme meneer. Meer niet. Hij loopt ook door langs de andere kant van de weg.

Ssst! Luister eens, wat komt daar aan? Daar komt een ezel aan. Er zit een man op. Hij ziet de arme meneer liggen. De man stapt van zijn ezel af. Hij gaat naar de zieke man. Hij kijkt en geeft hem te drinken. Dan verzorgt hij de kapotte plekken. Hij smeert er zachte olie op. Hij laat de meneer op zijn ezel rijden. Hij brengt de meneer naar een hotel. Daar kan de meneer lekker eten en slapen. De man is aardig. Hij betaalt ook voor de volgende dag. De man met de ezel is een goede helper.

Materiaal: zie inleiding, verder een leviët, een priester, een Samaritaan met ezel, een herberg en herbergier, een drinkkan, eten, verbandtrommel.

Groepsvorm: de peuters zitten in kring

Werkvorm: leidster vertelt en demonstreert het verbinden. De leidster maakt het geluid van voetstappen bij “stap, stap, stap” en bij aankomst van de ezel.

Toepassing:

Vertelling:

God zegt dat wij net zo moeten zijn als de aardige man. Wij kunnen ook een helper zijn. Wij kunnen papa en mama helpen.

Laten wij samen het speelgoed opruimen dat op de vloer ligt. Laten wij samen het stof afnemen. Laten wij samen het bed opmaken. Laten wij samen de lepels opruimen.

Materiaal: echt speelgoed en bijlage 2.1 (speelgoed opruimen), 2.2 (stof afnemen), 2.3 (bed opmaken) en 2.4 (lepels opruimen)

Groepsvorm: leidster legt speelgoed neer, peuters ruimen op. Zo ook met afstoffen etc.

Liedjes: SL.I 62 Wie wil papa helpen
SL.I 75 Wil jij graag een helper zijn

Leertekst

“Wees lief voor elkaar” Lucas 1037 (zie bijlage k.2.1)

VII SLUITING

Gebed: leidster dankt samen met peuters

Liedje: SL.I 54 De sabbatschool gaat sluiten

Groepsvorm: peuters lopen in kring rond

Werkvorm: leidster en peuters geven elkaar hand en lopen in kring rond. Bij “tot ziens” laten ze de handen los en zwaaien ze naar elkaar.

Afscheid: leidster geeft de door haar ingekleurde leertekst mee aan peuters. Zie bijlage k.2.2.
3.

3. BARTIMEÛS KAN WEER ZIEN

ATTENTIE: Raadpleeg eerst pagina 2 en 3!

I VOOROPVANG

Laat de peuters even rustig op hun stoeltjes met een speelgoedbeest spelen. Ze zijn al in de sabbatschool. Zorg voor een rustige, prettige sfeer. Vergeet niet op te ruimen voor de opening. Iedere peuter kan zijn of haar presentiekaar bijplakken (zie bijlage PK.2a en 2b).

Materiaal: speelgoedbeesten, eventueel boekjes, poppetjes of auto's

Groepsvorm: alle peuters mogen zelf een plekje kiezen

Werkvorm: leidster laat peuters kiezen uit speelgoedbeesten en dergelijke

II OPENING

Welkom:

Verwelkom elke peuter afzonderlijk. Zijn er bezoekers? Geef ze een plaatje ter herinnering.

Liedje: SL.I 2 Sabbat is een blijde dag

Vertelling (1):

Deze leuke honden wonen in een hok. Iedere hond heeft zijn eigen hok. Jullie krijgen een hond en een hok. Je mag ze samen op het viltbord plakken.

Materiaal: plaatjes van honden en hokken (zie bijlage 1.1.a,b en c)

Groepsvorm: alle peuters zitten in kring

Werkvorm: leidster vertelt en deelt de honden met de hokken uit. Peuters lopen naar het bord en plakken het materiaal op.

Liedje: SL.I 49 Oh, wie kan bloemen maken (met hondjes)

Vertelling (2):

Wonen wij ook in een hok? Nee hè, wij wonen in een huis. In ons huis wonen papa en mama en misschien nog broertjes en zusjes. God geeft ons een huis. Hij wil dat wij blij en gelukkig zijn. Soms wonen er veel mensen in een huis en soms maar een paar. Dat hindert niet. Als de mensen in het huis elkaar lief vinden, is het een gelukkig huis. Laten we door dit raam kijken. Wie wonen hier achter deze gordijnen? Een papa en een mama. Kijk, een broertje en een zusje met een lief klein baby'tje.

Materiaal: een elastiek, dat om het flanelbord aan de bovenkant gespannen kan worden met vitrages of gordijntjes eraan. Van viltmateriaal een familie, een huiskamer, e.d.

Groepsvorm: alle peuters zitten in kring

Werkvorm: leidster vertelt, opent gordijnen en toont de familie, die erachter verstopt is. Ze lokt een gesprek uit met de peuters over hun familie of het een grote of kleine familie is en wie er in hun huis wonen.

Liedjes:

SL.I 35 Wij zijn zo blij
SL.I 36 Als God woont in 't huisgezin
SL.I 59 Mama houdt zoveel van mij
SL.I 68 Ik heb een heel lieve mama

Gebedsvoorbereiding:

Vertelling:

Deze pop heeft mooie, warme kleren aan. Kijk, ze trekt haar broek en trui aan. Ze doet haar muts op en trekt haar jas en das aan. Nu kan ze naar de sabbatschool gaan. Wie geeft ons kleren? God geeft ons kleren. We kunnen God danken voor alle kleren, die Hij ons geeft.

Materiaal: pop met kleertjes

Groepsvorm: alle peuters zitten in kring

Werkvorm: leidster vertelt en kleedt de pop aan

Liedje: SL.I 52 Voor mijn brood (Vul kleren in, bijvoorbeeld broekje en truitje, jasje en dasje, sokjes en schoentjes, zie bijlage 1.2)

Gebedje: Handjes gevouwen, sluit d'oogjes nu

III ZENDING

Vertelling:

Sommige kinderen wonen bij je in de straat of in hetzelfde huis. Andere kinderen wonen heel ver weg in een ander land. Sommige kinderen hebben blond haar, anderen bruin of zwart of rood. Sommige kinderen hebben bruine ogen, anderen blauwe. Sommige kinderen hebben een bruin gezicht of een geel of een wit. God heeft alle kinderen anders gemaakt. Hij houdt van hen allemaal.

Materiaal: kinderen van alle landen (viltset)

Groepsvorm: de peuters lopen één voor één naar het bord. De anderen zitten in kring

Werkvorm: leidster vertelt, deelt de figuren uit en helpt de peuter opplakken

Liedjes:

- SL.I 16 Jezus houdt van alle kinderen
 SL.I 17 God die houdt van mij
 SL.I 28 God die houdt van alle baby's

Vertelling:

Er zijn papa's en mama's met hun kinderen, die deze kinderen willen opzoeken om hen te vertellen, dat God van ze houdt. Ook om hen beter te maken als ze ziek zijn of pijn hebben. Kijk, ze reizen met een boot over het water.

Vingerspel:

1. Dit is de zendingsboot - handen in de vorm van een boot op elkaar
2. Die vaart op het water - maak zigzag bewegingen met de handen open
3. Hier is de zending - wijsvinger van de rechterhand achter de linkerhand omhoog steken
4. Hier is zijn vrouw - idem met middelvinger
5. en dit is zijn dochter - idem met ringvinger
6. Hier is zijn zoon - idem met pink
7. Ze varen en varen naar een heel ver land - vaarbewegingen maken
8. om heel veel kinderen te helpen - alle vingers omhoog steken en bewegen

Materiaal: zendingscirkel, bestaande uit een grote kartonnen cirkel met zes schijven erop. Op iedere schijf wordt langs de rand een lucifersdoosje geplakt voor het geld. In de schijf worden verschillende zendingsplaatjes geplakt, bijvoorbeeld een dokter, Bijbels, eten, kleren, een ziekenhuis, e.d.

Groepsvorm: alle peuters zitten om zendingscirkel

Werkvorm: leidster vertelt, demonstreert vingerspel en de peuters doen mee. Peuters kiezen doosje om geld in te leggen

Liedjes: SL.I 69 De dokter is een echte zending
 SL.I 24 Heb je soms verdriet of pijn?

IV VERJAARDAG

Vertelling:

Vandaag hebben wij een jarige. Kijk hier staat een bloempot met mooie bloemen erin. Onze jarige mag net zoveel bloemen plukken als hij jaartjes oud is. Iedere bloem heeft een verrassing. Wat zal dat zijn? Pluk maar gauw.

Materiaal: bloempot met aarde, van papier gemaakte bloemen aan ijzerdraad of pijpenragers. Kleine cadeautjes in een plastic zakje aan de steel vastgebonden (om schoon te houden)

Groepsvorm: alle peuters zitten in kring, de jarige in het midden.

Werkvorm: leidster vertelt, helpt plukken en uitpakken, laat de peuter eventueel een verjaardagsgave geven. Peuter plukt en pakt uit. Allen zingen.

Liedje: SL.I 26 Hij is jarig

V THEMA

Doel:

De Bijbel zegt dat wij met God kunnen spreken.

Vertelling:

God heeft ons een mooi boek gegeven. Dat boek heet de Bijbel. Kijk, hier is zo'n Bijbel. In de Bijbel staat dat God van ons houdt. Hij wil graag met ons praten.

Materiaal: Bijbel, kleine Bijbeltjes van vilt met vlieseline erin en ingeplakte plaatjes.

Groepsvorm: alle peuters in kring

Werkvorm: leidster vertelt, deelt Bijbels uit en zingt met peuters

Liedje: SL.I 15 Ik open mijn Bijbel

Vertelling:

Hoe kun je met God praten? Als je met God praat, dan bid je. Je vouwt je handen en sluit de ogen en je bidt. God houdt veel van ons. Hij vindt het fijn als we met Hem praten. Hij luistert altijd naar ons.

Groepsvorm: de peuters zitten in kring

Werkvorm: leidster vertelt, demonstreert het bidden. De peuters doen het na. Ze zingen samen. (zie bijlage 1.3.1.a,b,c en d)

Liedjes: SL.I 60 Ik spreek met God
 SL.I 37 's Morgens, 's middags, 's avonds
 Lees je Bijbel, bid elke dag

Vertelling:

Als je oma opbelt is ze blij. Ze hoort je als je door de telefoon praat. Als je opa opbelt is hij blij. Hij hoort je als je door de telefoon praat. Als je bidt is God blij. Hij hoort je als je tot Hem bidt.

Materiaal: speelgoedtelefoon

Groepsvorm: de peuters zitten in een kring en één bij de leidster

Werkvorm: leidster vertelt en demonstreert het telefoneren. De peuters mogen één voor één spelen dat ze iemand opbellen.

Liedje: SL.I 31 'k Spreek oma

Gedicht: Ik spreek met oma

Ik spreek zo graag met oma. Zij woont heel ver weg, dus moet ik haar wel schrijven, dat is een werkje zeg.

Ik spreek zo graag met tante. Zij woont ook in de stad. Dan pak ik vaak de telefoon en zeg: "Hallo lieve schat!"

Ik spreek zo graag met oom... Hij woont in onze straat. Dan loop ik wel eens naar hem toe en vraag hoe 't met hem gaat.

Ik spreek zo graag met onze Heer, de grootste Vriend van al. Dan sluit ik mijn ogen en praat met Hem. Hij hoort mij overal.

Ik gebruik nu echt geen telefoon, ook schrijf ik Hem geen brief. Dan spreek ik Hem in mijn gebed en Hij vindt mij heel lief.

Materiaal: plaatjes voor ieder couplet (zie bijlagen 1.4.a,b,c en d)

VI DE LES: BARTIMEÛS KAN WEER ZIEN

Tekst: Marcus 10:46-52

Toelichting:

Het verhaal over Bartimeüs is aandoenlijk. Een blinde bedelaar hoort dat Jezus voorbijkomt, roept Hem aan, wordt terechtgewezen door omstanders, houdt vol en wordt door Jezus opgemerkt en genezen. Toch houdt het veel meer in dan een op zichzelf al wonderlijke genezing, waarin uiteraard Jezus' ontferming de aandacht trek en tot navolging noopt.

Jezus heeft eerder blinden het gezicht teruggeschonken:

Matteüs 9:27-31 twee blinden

Marcus 8:22-26 de blinde van Betsaïda

Johannes 9:1-41 de blindgeborene

Verder treft men de verschillende vermeldingen van genezingen van blinden in het algemeen aan. De genezing van Bartimeüs verschilt in enkele opzichten van de drie hierboven.

In de eerste plaats wordt hij weer ziende zonder aanraking van Jezus, waar dit bij de andere genezingen duidelijk wel het geval is. Hierin overtreft deze genezing de vorige.

Ten tweede wordt in het geval van Bartimeüs de nadruk gelegd op zijn aanhoudend roepen. De twee blinden waar Matteüs het over heeft roepen ook, maar bij Bartimeüs is dit zeer sterk benadrukt. Hij laat zich ook niet uit zijn lood slaan als de mensen het hem willen verbieden. De blinde van Betsaïda vraagt zelf niets. De mensen die hem tot Jezus brengen doen het

verzoek. De blindgeborene wordt door de leerlingen opgemerkt en na een gesprek over de schuldvraag gaat Jezus over tot genezing.

Ten derde wordt in dit zeer korte bericht veel aandacht geschonken aan wat Bartimeüs woordelijk riep:

“ZOON VAN DAVID, Jezus, heb medelijden met mij” (vers 47)

“ZOON VAN DAVID, heb medelijden met mij” (vers 48)

Ook de twee blinden riepen Zoon van David, maar slechts één keer en het staat in die tekst minder op de voorgrond. Gezien het moment waarop Jezus Bartimeüs ontmoet, krijgt dit herhaalde roepen “ZOON VAN DAVID” een bijzondere betekenis. Jezus is op weg naar Jeruzalem. Het Paasfeest is erg dichtbij gekomen. De hele sfeer van verwachting van de Messias hangt in de lucht. Is dat misschien de reden dat de mensen Bartimeüs het zwijgen willen opleggen, omdat ze bang zijn dat er opstootjes van komen? De Messias zou immers het signaal tot de opstand geven. Bartimeüs zou door het herhaaldelijk roepen van de Messiaanse titel “ZOON VAN DAVID”, dat signaal kunnen veroorzaken.

Ten laatste zij er op gewezen, dat het opvallend is hoe de schrijver met het werkwoord roepen omspringt”

“... begon hij te roepen...” (vers 47)

“Doch hij riep des te meer...” (vers 48)

“En Jezus stond stil en zei: “Roept hem” (vers 49)

“En zij riepen de blinde en zij zeiden tot hem: Houd moed, sta op. Hij roept u”(vers 49)

Dit veelvuldig vermelden van het werkwoord “roepen” lijkt ons niet onbelangrijk. Het heeft een zwaar beladen betekenis. In het Oude Testament wordt het o.a. gebruikt met het oog op navolging of het aanstellen tot een bepaalde opdracht. Mozes “roept” Jozua hem op te volgen. Hij dient de leiding van het volk op zich te nemen (Deut. 31:7 e.v.). Mozes “roept” Aäron op tot de priesterdienst (Leviticus 9:1 e.v.). Elisa “roept” één van zijn profeten-leerlingen met de opdracht generaal Jehu te zalven tot koning over Israël (2 Koningen 9:1 e.v.). Steeds moet dit “roepen” opgevat worden als een roepen van God. Waar God dit direct doet, is vanuit de braamstruik (Mozes) en in de tempel (Samuël). Beiden worden geroepen tot de dienst ten gunste van Israël.

Bartimeüs wordt geroepen door Jezus en uit het verhaal blijkt dat het uiteindelijke resultaat is, dat Bartimeüs Jezus volgde. Dit volgen moet dan opgevat worden als een navolgen, een leerling van Hem worden, deel aan zijn werk nemen. Je zou kunnen zeggen, dat dit roepen haast meer de boventoon krijgt (in dit kader van broeierige verwachting van de Messias) dan het genezen worden. Zijn relatie tot Jezus is sterk getekend. Hij noemt Hem niet alleen “ZOON VAN DAVID”, maar ook Rabboeni, wat “mijn leraar” betekent. Hij zag zich reeds als een aanhanger, als iemand van Jezus’ beweging, van zijn partij. Jezus verzuimt dan ook niet duidelijk uit te meten, dat deze instelling van aanhankelijkheid, van reeds gekozen hebben en van “blind” vertrouwen in de man van Nazareth, een houding van rotsvast geloof aangeeft, dat ontegenzeggelijk verlossing, bevrijding en dus genezing oproept. Men zou dit verhaal kunnen opvatten als een illustratie van wat er in 2 Kronieken 15:2 staat: “... indien gij Hem zoekt, zal Hij Zich door u laten vinden”. Op Bartimeüs toegepast zou men kunnen zeggen: “... indien gij Hem roept, zal Hij u roepen”.

Lucas weet nog te vertellen dat Bartimeüs Jezus volgde “God lovende” en dat dit zijn effect niet mist, want het volk “zag” en gaf Gode lof. Niet alleen Bartimeüs kon nu zien en loofde God, maar ook het volk kon nu zien en God loven. Bartimeüs reactie voor en na zijn genezing is er één van getuigen, een houding waartoe elke gelovige “geroepen” is.

Doel:

Wij moeten God vragen om ons te helpen.

Behandeling:

Inleiding

Vertelling:

Bartimeüs kan niets zien. Hij is blind. Doe je ogen dicht. Wat zie je? Alles is nu donker. Je ziet niets. Doe ze maar weer open. Je ziet de andere kinderen weer. Als Bartimeüs zijn ogen opendoet, ziet hij niets, helemaal niets. Het is alleen maar donker. Hij kan de zon niet zien en de regen ook niet. Zo loopt hij over straat. Hij kan niet werken om geld te verdienen. Iedere dag zit hij op straat en vraagt aan de mensen: "Geef me alstublieft wat geld om eten te kopen."

Materiaal: vilttafereel met stadspoort, stad in de verte, bomen, een zittende Bartimeüs en voorbijgangers.

Groepsvorm: de peuters zitten in kring

Werkvorm: leidster vertelt en loop als een blinde op de tast

Hoofddeelte

Vertelling:

Iemand zegt tegen Bartimeüs dat Jezus hem beter kan maken. Op een dag komt Jezus naar de stad van Bartimeüs. Oh, wat is hij blij. Er zijn veel mensen die Jezus willen zien. Wat een lawaai is er op straat. Bartimeüs luistert heel goed om te horen of Jezus er aankomt. Ja, daar komt Hij. Weet je wat, denkt Bartimeüs, ik ga heel hard naar Jezus roepen om bij mij te komen. "Ssst", zeggen de mensen "dat hoort niet Bartimeüs. Stil toch!" Maar Bartimeüs roept nog harder: "Jezus help me!"

Jezus hoort Bartimeüs. Hij gaat naar hem toe en vraagt: "Wat is er?" "Ik wil zien Heer", zegt hij. Jezus maakt zijn ogen beter. Wat is Bartimeüs gelukkig. Hij kan alles zien. Jezus houdt van hem en heeft hem beter gemaakt.

Materiaal: vilttafereel, zie inleiding en Jezus-figuur met veel mensen om Zich heen

Groepsvorm: de peuters zitten in kring

Werkvorm: leidster vertelt, peuters luisteren

Toepassing

Vertelling:

Jezus helpt de mensen graag. Veel mensen komen naar Hem luisteren. Sommigen zijn ziek. Hij maakt hen beter. Wij kunnen God ook vragen ons te helpen als er iemand ziek is, die we kennen. Wij kunnen zelf naar zieke mensen toe gaan en hen bloemen brengen. Wij kunnen hen ook helpen door boodschappen te doen. Wij kunnen ook oude mensen helpen.

Materiaal: vilttafereel: veel mensen en biddende kinderen en Jezus. Zie bijlage 3.1 en 3.2

Groepsvorm: de peuters zitten in kring

Werkvorm: leidster vertelt, peuters luisteren

Liedjes: SL.I 14 De Here mint mij
 SL.I 20 God die ziet mij
 SL.I 67 Goed God is zo goed

Leertekst:

“Bartimeüs kan weer zien” Matteüs 10:52, zie bijlage k.3.1

VII SLUITING

Gebed: leidster dankt met peuters

Liedje: SL.I 54 De sabbatschool gaat sluiten

Groepsvorm: de peuters lopen in kring rond

Werkvorm: leidster en peuters geven elkaar een hand en lopen in kring rond. Bij “tot ziens” laten ze de handen los en zwaaien naar elkaar.

Afscheid: leidster geeft de door haar ingekleurde leertekst mee aan de peuters, zie bijlage k.3.2

4. JEZUS ZEGENT KLEINE KINDEREN

ATTENTIE: Raadpleeg eerst pagina 2 en 3!

I VOOROPVANG

Laat de peuters even rustig op hun stoeltjes met een speelgoedbeest spelen. Ze zijn al in de sabbatschool. Zorg voor een rustige, prettige sfeer. Vergeet niet op te ruimen voor de opening. Iedere peuter kan zijn of haar presentiekaar bijplakken (zie bijlage PK.2a en 2b).

Materiaal: speelgoedbeesten, eventueel boekjes, poppetjes of auto's

Groepsvorm: alle peuters mogen zelf een plekje kiezen

Werkvorm: leidster laat peuters kiezen uit speelgoedbeesten en dergelijke

II OPENING

Welkom:

Verwelkom elke peuter afzonderlijk. Zijn er bezoekers? Geef ze een plaatje ter herinnering.

Liedje: SL.I 2 Sabbat is een blijde dag

Vertelling (1):

Deze leuke honden wonen in een hok. Iedere hond heeft zijn eigen hok. Jullie krijgen een hond en een hok. Je mag ze samen op het viltbord plakken.

Materiaal: plaatjes van honden en hokken (zie bijlage 1.1.a,b en c)

Groepsvorm: alle peuters zitten in kring

Werkvorm: leidster vertelt en deelt de honden met de hokken uit. Peuters lopen naar het bord en plakken het materiaal op.

Liedje: SL.I 49 Oh, wie kan bloemen maken (met hondjes)

Vertelling (2):

Wonen wij ook in een hok? Nee hè, wij wonen in een huis. In ons huis wonen papa en mama en misschien nog broertjes en zusjes. God geeft ons een huis. Hij wil dat wij blij en gelukkig zijn. Soms wonen er veel mensen in een huis en soms maar een paar. Dat hindert niet. Als de mensen in het huis elkaar lief vinden, is het een gelukkig huis. Laten we door dit raam kijken. Wie wonen hier achter deze gordijnen? Een papa en een mama. Kijk, een broertje en een zusje met een lief klein baby'tje.

Materiaal: een elastiek, dat om het flanelbord aan de bovenkant gespannen kan worden met vitrages of gordijntjes eraan. Van viltmateriaal een familie, een huiskamer, e.d.

Groepsvorm: alle peuters zitten in kring

Werkvorm: leidster vertelt, opent gordijnen en toont de familie, die erachter verstopt is. Ze lokt een gesprek uit met de peuters over hun familie of het een grote of kleine familie is en wie er in hun huis wonen.

Liedjes:

SL.I 35	Wij zijn zo blij
SL.I 36	Als God woont in 't huisgezin
SL.I 59	Mama houdt zoveel van mij
SL.I 68	Ik heb een heel lieve mama

Gebedsvoorbereiding:

Vertelling:

Deze pop heeft mooie, warme kleren aan. Kijk, ze trekt haar broek en trui aan. Ze doet haar muts op en trekt haar jas en das aan. Nu kan ze naar de sabbatschool gaan. Wie geeft ons kleren? God geeft ons kleren. We kunnen God danken voor alle kleren, die Hij ons geeft.

Materiaal: pop met kleertjes

Groepsvorm: alle peuters zitten in kring

Werkvorm: leidster vertelt en kleedt de pop aan

Liedje: SL.I 52 Voor mijn brood (Vul kleren in, bijvoorbeeld broekje en truitje, jasje en dasje, sokjes en schoentjes, zie bijlage 1.2)

Gebedje: Handjes gevouwen, sluit d'oogjes nu

III ZENDING

Vertelling:

Sommige kinderen wonen bij je in de straat of in hetzelfde huis. Andere kinderen wonen heel ver weg in een ander land. Sommige kinderen hebben blond haar, anderen bruin of zwart of rood. Sommige kinderen hebben bruine ogen, anderen blauwe. Sommige kinderen hebben een bruin gezicht of een geel of een wit. God heeft alle kinderen anders gemaakt. Hij houdt van hen allemaal.

Materiaal: kinderen van alle landen (viltset)

Groepsvorm: de peuters lopen één voor één naar het bord. De anderen zitten in kring

Werkvorm: leidster vertelt, deelt de figuren uit en helpt de peuter opplakken

Liedjes:

- SL.I 16 Jezus houdt van alle kinderen
SL.I 17 God die houdt van mij
SL.I 28 God die houdt van alle baby's

Vertelling:

Er zijn papa's en mama's met hun kinderen, die deze kinderen willen opzoeken om hen te vertellen, dat God van ze houdt. Ook om hen beter te maken als ze ziek zijn of pijn hebben. Kijk, ze reizen met een boot over het water.

Vingerspel:

1. Dit is de zendingsboot - handen in de vorm van een boot op elkaar
2. Die vaart op het water - maak zigzag bewegingen met de handen open
3. Hier is de zending - wijsvinger van de rechterhand achter de linkerhand omhoog steken
4. Hier is zijn vrouw - idem met middelvinger
5. en dit is zijn dochter - idem met ringvinger
6. Hier is zijn zoon - idem met pink
7. Ze varen en varen naar een heel ver land - vaarbewegingen maken
8. om heel veel kinderen te helpen - alle vingers omhoog steken en bewegen

Materiaal: zendingscirkel, bestaande uit een grote kartonnen cirkel met zes schijven erop. Op iedere schijf wordt langs de rand een lucifersdoosje geplakt voor het geld. In de schijf worden verschillende zendingsplaatjes geplakt, bijvoorbeeld een dokter, Bijbels, eten, kleren, een ziekenhuis, e.d.

Groepsvorm: alle peuters zitten om zendingscirkel

Werkvorm: leidster vertelt, demonstreert vingerspel en de peuters doen mee. Peuters kiezen doosje om geld in te leggen

Liedjes: SL.I 69 De dokter is een echte zending
SL.I 24 Heb je soms verdriet of pijn?

IV VERJAARDAG

Vertelling:

Vandaag hebben wij een jarige. Kijk hier staat een bloempot met mooie bloemen erin. Onze jarige mag net zoveel bloemen plukken als hij jaartjes oud is. Iedere bloem heeft een verrassing. Wat zal dat zijn? Pluk maar gauw.

Materiaal: bloempot met aarde, van papier gemaakte bloemen aan ijzerdraad of pijpenragers. Kleine cadeautjes in een plastic zakje aan de steel vastgebonden (om schoon te houden)

Groepsvorm: alle peuters zitten in kring, de jarige in het midden.

Werkvorm: leidster vertelt, helpt plukken en uitpakken, laat de peuter eventueel een verjaardagsgave geven. Peuter plukt en pakt uit. Allen zingen.

Liedje: SL.I 26 Hij is jarig

V THEMA

Doel:

De Bijbel zegt dat wij met God kunnen spreken.

Vertelling:

God heeft ons een mooi boek gegeven. Dat boek heet de Bijbel. Kijk, hier is zo'n Bijbel. In de Bijbel staat dat God van ons houdt. Hij wil graag met ons praten.

Materiaal: Bijbel, kleine Bijbeltjes van vilt met vlieseline erin en ingeplakte plaatjes.

Groepsvorm: alle peuters in kring

Werkvorm: leidster vertelt, deelt Bijbels uit en zingt met peuters

Liedje: SL.I 15 Ik open mijn Bijbel

Vertelling:

Hoe kun je met God praten? Als je met God praat, dan bid je. Je vouwt je handen en sluit de ogen en je bidt. God houdt veel van ons. Hij vindt het fijn als we met Hem praten. Hij luistert altijd naar ons.

Groepsvorm: de peuters zitten in kring

Werkvorm: leidster vertelt, demonstreert het bidden. De peuters doen het na. Ze zingen samen. (zie bijlage 1.3.1.a,b,c en d)

Liedjes: SL.I 60 Ik spreek met God
 SL.I 37 's Morgens, 's middags, 's avonds
 Lees je Bijbel, bid elke dag

Vertelling:

Als je oma opbelt is ze blij. Ze hoort je als je door de telefoon praat. Als je opa opbelt is hij blij. Hij hoort je als je door de telefoon praat. Als je bidt is God blij. Hij hoort je als je tot Hem bidt.

Materiaal: speelgoedtelefoon

Groepsvorm: de peuters zitten in een kring en één bij de leidster

Werkvorm: leidster vertelt en demonstreert het telefoneren. De peuters mogen één voor één spelen dat ze iemand opbellen.

Liedje: SL.I 31 'k Spreek oma

Gedicht: Ik spreek met oma

Ik spreek zo graag met oma. Zij woont heel ver weg, dus moet ik haar wel schrijven, dat is een werkje zeg.

Ik spreek zo graag met tante. Zij woont ook in de stad. Dan pak ik vaak de telefoon en zeg: "Hallo lieve schat!"

Ik spreek zo graag met oom... Hij woont in onze straat. Dan loop ik wel eens naar hem toe en vraag hoe 't met hem gaat.

Ik spreek zo graag met onze Heer, de grootste Vriend van al. Dan sluit ik mijn ogen en praat met Hem. Hij hoort mij overal.

Ik gebruik nu echt geen telefoon, ook schrijf ik Hem geen brief. Dan spreek ik Hem in mijn gebed en Hij vindt mij heel lief.

Materiaal: plaatjes voor ieder couplet (zie bijlagen 1.4.a,b,c en d)

VI DE LES: JEZUS ZEGENT KLEINE KINDEREN

Tekst: Lucas 18:15-17

Toelichting:

De mensen die de kinderen tot bij Jezus willen brengen, zijn niet noodzakelijkerwijs de moeders, zoals wel eens voorgesteld wordt. Het kunnen net zo goed de vaders of anderen zijn geweest. De bedoeling van de leerlingen is waarschijnlijk de Rabbi te behoeden voor tijdverlies of onnuttige besteding van aandacht. Zij willen vermijden dat Jezus Zich moet bezighouden met het aanraken (= handen opleggen) van kinderen. Het gaat wezenlijk om het zegenen van of overbrengen van de zegen op de kinderen. De reactie van Jezus is overduidelijk. Hij wordt "kwaad" op zijn leerlingen. In het NBG staat het te zwak uitgedrukt: "Hij nam het hen kwalijk". En terecht, want kinderen zijn belangrijk in de ogen van de rabbijnen, omdat zij het voortbestaan van het volk garanderen. Men stelde alles in het werk de kinderen een goede opvoeding te geven en bovenal trachtten de meeste Joden er voor te zorgen dat hun kinderen goed Thoraonderwijs kregen. Zo werden zij ingewijd in de zin van het bestaan en de toepassing van recht en gerechtigheid. Voor Jezus zijn kinderen en het Koninkrijk van God onlosmakelijk verbonden. Meer nog, het Koninkrijk Gods is er voor hen. Onmiddellijk daarop doet Hij een plechtige uitspraak: "Voorwaar, (= amen, het is beslist zo) het Koninkrijk Gods moet ontvangen worden zoals een kind dat doet." Doet men dit niet, dan moet men er niet op rekenen deel uit te maken van dat Koninkrijk. Op welke eigenschap van het kind Jezus doelt staat niet vermeld. Gaat het om de openheid, leergierigheid en nederigheid, die het kind eigen zijn? Best mogelijk als men de eigenschappen van de burgers van het Koninkrijk er op naslaat, die in de rede op de berg staan (Matteüs 5:1-12). De bijbelse visie op het kind is totaal anders dan die van de omringende landen. Vooral in Griekenland en

Rome waren kinderen weinig in tel. Zij waren slechts nuttig voor het voortbestaan van de staat, waarbij van jongens verwacht werd dat zij als soldaten, en de meisjes als soldatenmoeders zouden functioneren.

Behandeling:

Inleiding

Vertelling:

Bij opa en oma is het gezellig. Als je op bezoek gaat word je verwend met lekkers. In de Bijbel lezen we dat heel veel kinderen naar Jezus gaan.

Materiaal: vilttafereel met opa en oma. Verder lekkere dingen.

Groepsvorm: de peuters zitten in kring

Werkvorm: leidster vertelt en plakt viltfiguren op. Peuters krijgen iets lekkers.

Hoofddeelte

Vertelling:

De kinderen zijn blij. Jezus komt naar hun dorp. Dat willen ze zien. De man waar iedereen over vertelt, komt in hun dorp. Kom jongens, we gaan naar Jezus kijken. Vaders, moeders en kinderen gaan naar zijn verhalen luisteren. Er staan heel veel grote mensen om Jezus heen. Wat jammer, nu kunnen ze Hem niet zien. Sommige moeders proberen de kinderen een plaatsje vooraan te geven. Grotere kinderen glippen tussen de mensen door om voor te kunnen komen. "Nee, nee, dat kan niet." Zeggen de vrienden van Jezus. "Niet doen, Jezus heeft het al druk genoeg met al die grote mensen." De kinderen moeten weer naar achteren. Wat jammer! Jezus ziet dat ze weggestuurd worden. Hij zegt: "Laat de kinderen bij Mij komen." Nu mogen de kinderen dicht bij Hem zitten, helemaal vooraan. Wat lief van Jezus. Hij houdt van alle kinderen. Ze mogen altijd bij Hem komen.

Materiaal: tafereel van vilt met Jezus, leerlingen, vaders, moeders en kinderen.

Groepsvorm: peuters zitten in kring

Werkvorm: leidster vertelt, peuters luisteren

Toepassing

Vertelling:

Jezus houdt van jullie allemaal. Jezus houdt van ... en van ... en ... (namen van peuters uit de groep). Jullie mogen ook bij Hem zijn.

Materiaal: viltmateriaal met Jezusfiguur en kinderfiguren

Groepsvorm: peuters zitten in kring en lopen dan naar bord om figuren op te plakken.

Werkvorm: leidster helpt met pakken

Liedjes: SL.I 16 Jezus houdt van alle kinderen
SL.I 19 Kleintjes zoals wij
SL.I 34 Jezus was ook eens een kind

Leertekst

“Laat de kinderen bij Mij komen” Lucas 18:10 (zie bijlage k.4.1)

VII SLUITING

Gebed: leidster dankt samen met peuters

Liedje: SL.I 54 De sabbatschool gaat sluiten

Groepsvorm: peuters lopen in kring rond

Werkvorm: leidster en peuters geven elkaar de hand en lopen in kring rond. Bij “tot ziens” laten ze de handen los en zwaaien ze naar elkaar.

Afscheid: leidster geeft de door haar ingekleurde leertekst mee aan de peuters (zie bijlage k.4.2)

5. ZACHEÛS WIL JEZUS ZIEN

ATTENTIE: Raadpleeg eerst pagina 2 en 3!

I VOOROPVANG

Laat de peuters even rustig op hun stoeltjes met een speelgoedbeest spelen. Ze zijn al in de sabbatschool. Zorg voor een rustige, prettige sfeer. Vergeet niet op te ruimen voor de opening. Iedere peuter kan zijn of haar presentiekaart bijplakken.

Materiaal: speelgoedbeest, (eventueel) boekjes, poppetjes, auto's

Groepsvorm: alle peuters mogen zelf een plekje kiezen

Werkvorm: leidster laat peuters zelf kiezen uit speelgoed en dergelijke

II OPENING

Welkom:

Verwelkom elke peuter afzonderlijk. Zijn er bezoekers? Geef ze een plaatje ter herinnering.

Vertelling (1):

Jullie hebben allemaal kleine kuikentjes. Kijk, iedereen heeft zo'n kuikentje op z'n stoel gevonden bij het binnenkomen. Hoeveel zijn er? Eén, twee, drie, ... Dit is moeder kip. Moeder kip heeft een fijn warm nest. De kuikens zitten graag onder de warme vleugels van moeder kip. Als ze "Tok, tok, tok" roept, rennen alle kuiken gehoorzaam naar het nest.

Materiaal: paasmandje met kip en kuikens (uit de winkel)

Groepsvorm: peuters lopen door de zaal

Werkvorm: leidster vertelt over de kip, zingt en help de kuikens onder de kip te zetten. Peuters zingen en brengen de kuikens.

Liedje: SL.I 42: Als een moeder roept

Vertelling (2):

Zo blij als de kuikens in het nest zijn, zijn wij ook in de sabbatschool. Wij luisteren naar de mooie sabbatklok.

Materiaal: belletjes aan een mooi lint en muziekinstrumenten

Groepsvorm: peuters zitten in een kring

Werkvorm: leidster vertelt en zingt. Zij laat de peuters een bel en een muziekinstrument kiezen

Liedjes: SL.I 2: Sabbat is een blijde dag
SL.I 6: Sabbatklokken klinken
SL.I 7: Luister naar de klokken

Vertelling (3):

In de sabbatschool begroeten wij elkaar, want we zijn blij. “Goedemorgen” en “Daag, hoe gaat het?” zeggen we dan.

Groepsvorm: kinderen geven elkaar de hand

Werkvorm: leidster vertelt en peuters schudden elkaar de hand

Liedje: SL.I 13: Hallo, lieve vriend

Gebedsvoorbereiding:

Vingerspel:

Eén klein kindje kijkt hier in het rond, (toon de duim)
Twee kleine bloempjes knikken naar de grond, (toon duim en wijsvinger)
Drie kleine kaarsjes branden voor de Heer, (toon duim, wijsvinger en middelvinger)
Vijf kleine vingers vouw ik aan elke hand, (vouw handen ineen)
Klaar voor 't gebed is nu ied're hand.

Gebed: Zing 22: God is bij ons.

III ZENDING

Vertelling:

Hier is een vliegtuig. Zo'n vliegtuig gaat heel snel, zoeffff... Het kan de dokter en de verpleegster naar arme landen meenemen om zieke kinderen te helpen. Het neemt ook pleisters en verband mee voor de zieke mensen. Wij geven ons geld mee aan het snelle vliegtuig.

Materiaal: een speelgoedvliegtuig of een vliegtuig van karton of triplex met uitgezaagde ramen. Achter de ramen kan een bakje bevestigd worden, zodat het geld door het raam naar binnen gestopt kan worden (zie bijlage 5.1). In het bakje of achter de ramen kunnen een dokter en een verpleegster worden gezet. Onder het vliegtuig worden met een touwtje de medicijnen en dergelijke bevestigd.

Groepsvorm: één peuter haalt het geld op; de anderen mogen ook even vliegen.

Werkvorm: leidster vertelt over de zending en helpt het geld op te halen.

Liedjes: SL.I 29: Een vliegmachien... (2e couplet)
SL.I 24: Heb je soms verdriet

Groepsvorm: peuters lopen in 't lokaal rond en maken vliegbewegingen

Werkvorm: leidster demonstreert en zingt; peuters zingen mee.

IV VERJAARDAG

Vertelling:

Vandaag hebben we een jarige. Kijk, hier staan mooie kaarsjes met mooie harten erbij. Richard is 2 jaar geworden, hij mag na het zingen de kaarsen uitblazen en de harten bij Jezus op het bord brengen. Ieder jaar heeft zijn hart voor Jezus geklopt. Hij krijgt een leuke slinger en een cadeautje.

Materiaal: zoveel kaarsjes als het kind jarig is (idem zoveel harten) Zie bijlage 5.2. Viltfiguur van Jezus op het bord, cadeautje.

Groepsvorm: de jarige staat in kring en de anderen zingen

Werkvorm: leidster vertelt, zingt en helpt; peuters zingen

Liedje: Lang zal hij/ze leven.

V THEMA

Doel:

God heeft alles gemaakt.

Vertelling:

Hier is een klein ondeugend poesje, Mimi. Mimi loopt graag weg. Ze woont op een grote boerderij en steeds als ze wegloupt, ontdekt ze nieuwe dingen. Kijk, nu loopt Mimi naar de stal. Oh, wat een raar geluid hoort ze daar: gehinnik! Wie staat er in de stal? Hi. Hi-hi-hi. Het paard. Mama paard heeft een veulen. Nu loopt Mimi naar het kippenhok. Weet je wat moeder kip zegt?

Vingerspel: Moeder kip

*Tok, tok, tok de vleugels wijd,
Zijn moeders veren uitgespreid,
De kuikens komen in een wip
Onder de warme moederkip.*

Vertelling:

Wie heeft de poes gemaakt? De Here God. En het paard en de kip? De Here God. Miauw, miauw, mama poes roept Mimi en vlug rent Mimi naar huis terug.

Materiaal: zie bijlagen 5.3 a,b,c,d,e, 5.4 en 5.5. Plaatjes van dieren met hun kleintjes. De verschillende dieren kunnen worden overgetrokken, uitgeknipt en gekleurd en op karton worden geplakt. De 'kleintjes' worden op een lint geplakt, dat aan het karton van de moeder

wordt vastgeniet. Bevestig op de achterzijde van het karton van het moederdier een omgekeerd open envelopje ter grootte van de kleintjes. Nu kunnen de kleine kartonnetjes met het lint in de envelopjes worden geschoven. Alleen het einde van het lint hangt nog onder het karton.

Groepsvorm: alle peuters in een kring

Werkvorm: leidster vertelt en zingt. De peuters zingen. De kaarten worden één voor één getoond. Eén peuter mag aan het lint trekken, terwijl de anderen zingen.

Liedjes: SL.I 42: Als een moeder roept miauw
SL.I 49: Oh, wie kan bloemen maken (zingen met 'hondjes' enz.)
SL.I 39: God die maakte moeder hond

VI DE LES: ZACHEÛS WIL JEZUS ZIEN

Tekst: Lucas 19:1-10

Toelichting:

Caesar, belastingen en tollenaars

“In het vijftiende jaar van de regering van keizer Tiberius, toen Pontius Pilatus stadhouder over Judea was...” Luk. 3:1.

In Rome zwaaide Tiberius (14-37 na Chr.), de zoon van de illustere keizer Augustus, de scepter. Aan het hoofd van het grote Romeinse Imperium stond een wijs man, die er voor zorgde dat de provinciën van het uitgebreide rijk goed werden bestuurd en dat de financiën “uitnemend” geregeld werden.

Tiberius liet het gezag over het heilige Land over aan de Proconsul van Syrië, die op zijn beurt een stadhouder of procurator in zijn dienst had om de orde in Samaria en Judea te handhaven. Deze Pontius Pilatus (26-36 na Chr.) droeg de zorg voor het innen van de belastingen onder de bevolking en maakte dat ze geregeld per schip naar Rome werden vervoerd. Het Romeinse bestuur in Palestina was zeer hardvochtig als het ging om de grote geldbedragen, die het volk in steeds grotere mate moest opbrengen. De directe belastingen werden door staatsagenten geïnd en deze gelden kwamen rechtstreeks in de keizerlijke geldkist terecht. Het inzamelen van de indirecte belastingen werd door de stadhouder aan rijke ondernemers (tollenaars) verpacht. Deze zorgden er dan voor dat zij er zelf niet op achteruit gingen en hielden er dus praktijken op na, die alles behalve door de beugel konden. Berichten als wat hier volgt, waren in die tijd verre van zeldzaam:

“Tijdens het consulaat van Appius Claudius en Gaius Norbanus, kwam het volk, dat bij hen ernstige bezwaren had ingediend tegen het optreden van de tollenaars, in opstand. Niet alleen met die lieden zelf, maar ook met hun helpers en de soldaten die hen hielpen het geld te innen, gingen zij op de vuist.”

Maar niet alleen om hun gedrag tegenover de belastingplichtigen maar ook om de dienst die ze de bezetters verleenden, werden ze door de bevolking intens gehaat. De Romeinen waren per slot van rekening vreemdelingen, die niet in Israël thuishoorden, maar er wel de dienst uitmaakten. Elke rechtgeaarde en enigszins gelovige Jood ervoer hun aanwezigheid als een grote schande. De tollenaars werden dan ook als zuivere collaborateurs beschouwd en konden op de grootste minachting van hun volksgenoten rekenen.

Het ligt dan ook voor de hand, dat Jezus van Nazareth menige kritiek van het volk te verduren heeft gekregen. Niet alleen bracht Hij een incidenteel bezoek aan de oppertollenaar Zacheüs (Luk.19:1-10), maar Hij blijkt een bijzonder grote aantrekkingskracht op talrijke tollenaars te hebben uitgeoefend (Lees Luk.15:1 er eens op na). Tijdens het afscheidsfeestje van Levi de tollenaar (= de latere evangelist Matteüs) lagen er “vele” tollenaars aan met Jezus en zijn discipelen. Daarop kwam nogal wat kritiek van buitenaf (Mat.9:11). Toch heeft Hem dat blijkbaar niet gestoord. Enige tijd later horen we Hem zelfs het volk citeren, dat Hem een “vriend” van tollenaars noemt (Mat.11:19). Je zou dus gerust mogen stellen dat Jezus er in totaal geen bezwaar in zag om te gaan met door de band genomen oneerlijke lui, die de aanwezigheid van de vijand van harte toejuichten. Zolang deze in het land bleef hoefden ze zich over hun broodwinning geen zorgen te maken. De reputatie van Jezus werd er door zijn omgaan met dit soort gezelschap niet beter op.

Zacheüs, de oppertollenaar

Het verhaal zelf behoeft nauwelijks uitleg. Het is eenvoudig en duidelijk. Het volstaat enkele opmerkingen te maken. De naam Zacheüs is een vergriekste vorm van het Hebreeuwse Zakkaï dat “de rechtvaardige” betekent. Rechtvaardig is Zacheüs alles behalve, maar door zijn ontmoeting wordt hij het, want één van de belangrijke handelingen van de rechtvaardige (die beslist wel fouten maken kan – lees hiervoor Spreuken 24:16) is dat hij omziet naar de armen! Het verhaal heeft iets anekdotisch en speelt zich waarschijnlijk af in Jericho. Het was in die tijd één van de voornaamste tolplaatsen. Er werd veel handel gedreven tussen Perea (= het overjordaanse) en Judea. Verder was het een stad die in een zeer vruchtbare streek lag (= de Jordaanvallei). Er waren veel dadelpalmen en balsembomen, waarvan de opbrengst zeer zwaar belast werd.

De episode speelt zich af aan het einde van de zending van de Rabbi van Nazareth, zodat er vanuit gegaan mag worden, dat Hij al een zeer grote bekendheid onder het volk genoot en dat men van deze Rabbi zeker wist, dat Hij met tollenaars en dergelijke mensen omging. Dat kan dan ook de reden zijn dat Zacheüs er zo op uit was om Jezus te zien. Zacheüs kan de bekende Rabbi niet zien vanwege het vele volk en zijn eigen kleine gestalte; rent daarom vooruit en klimt in een soort wild vijgenboom (= sycomore), die takken heeft die onder aan de stam beginnen en verder diep omlaag reiken. Met zijn ruwe schors en de wortels, die in grote halfbogen uit de grond opsteken is het gemakkelijk om in de boom te klimmen.

Hoe Jezus zijn naam wist is ons niet bekend. Denken dat dit komt door een bovennatuurlijke kennis, lijkt onwaarschijnlijker dan er vanuit te gaan dat Jezus hem of al eerder heeft ontmoet of door anderen er op gewezen is, dat dit de oppertollenaar was met die naam. We houden het erop dat Jezus hem gekend moet hebben, gezien de vertrouwelijke wijze waarop Jezus hem toespreekt.

Het zal uiteraard de verbazing van heel wat inwoners van Jericho hebben gewekt, dat Jezus juist bij Zacheüs op bezoek gaat. Maar dat is nu eenmaal het verrassende in het optreden van deze Rabbi, die er steeds weer op uit is contact te maken met die mensen, waarvan degelijke burgers het niet verwachten. Jezus blijkt niet te houden van rolpatronen, waaraan men zich moet storen.

Zacheüs doet een geweldige geste, die getuigt van een innerlijke ommezwaai. De helft van zijn bezit wil hij aan de armen geven en wie hij bestolen heeft door afpersing zal hij viervoudig vergoeden! De normale vergoeding bij terugbetaling van een op een oneerlijke

wijze verworven bedrag, was het bedrag plus 1/5 (zie Leviticus 6:1-5). Een viervoudig terugbetalen (het bedrag plus nog driemaal dat bedrag) werd geëist tegen veedieven (2 Samuël 12:6; Exodus 22:1) als het ging om een schaap, maar er gold een vijfde van de vergoeding voor runderen (Exodus 21:37). Ook de Romeinse en Egyptische wetten schijnen een dergelijke wetsregel te kennen wanneer het ging om openlijke diefstal. Zacheüs toont dus overduidelijk dat het hem menens is wat betreft zijn ommekeer (= bekering). Het is dan ook één van de duidelijkste bewijzen, dat iemand tot bekering is gekomen, dat hij voor zover dat in zijn vermogen ligt, de fouten die hij in het verleden heeft gemaakt, probeert te herstellen. Juist dat tekent oprecht berouw! Jezus bekrachtigt dit door te zeggen dat “Dit huis (= gezin) is vandaag gered, ook deze man is een zoon van Abraham.” (GNB) Bij dit laatste wordt nogmaals duidelijk wat Jezus onder een zoon van Abraham (= één van het soort van Abraham) verstaat. Daar gaat het Hem nu juist om: mensen die door de degelijke, vrome mensen opgegeven zijn, zoeken en redden (vers 10). Daarvoor is o.a. de Messias gekomen.

Doel:

God wil dat wij lief zijn voor elkaar.

Behandeling:

Inleiding

Vertelling:

Hier zijn twee meisjes gezellig samen aan het spelen. Zij zijn vriendinnetjes. Deze twee jongens spelen ook graag met elkaar. Zij zijn vrienden. Het is fijn om vrienden en vriendinnen te hebben.

Materiaal: zie bijlagen 5.6, 5.7

Groepsvorm: alle peuters zitten in kring

Werkvorm: leidster vertelt en laat plaatjes aan de peuters zien

Hoofddeelte

Zacheüs heeft geen vrienden. Zacheüs is verdrietig. Hij wil ook zo graag een vriend hebben. De mensen vertellen dat Jezus zo aardig is voor iedereen. Misschien wil Jezus ook mijn vriend wel worden, denkt Zacheüs. Natuurlijk heeft Jezus ook gehoord dat Zacheüs niet zo lief is voor andere mensen. Zacheüs haalt overal geld op. Heel veel geld haalt hij bij de mensen op. Ook bij hele arme mensen, die bijna geen geld hebben! Zij vinden Zacheüs helemaal niet aardig. Vindt Jezus hem wel aardig?

Jezus komt op bezoek in de stad. Alle mensen gaan aan de kant van de weg staan. Ze willen Jezus zien. Zacheüs loopt achter de mensen aan. Hij wil Jezus ook zien, maar hij moet op zijn tenen gaan staan. Hij is klein. Hij kan niet over al die mensen heen kijken. Zacheüs rekt zich uit en maakt zich lang. Het helpt niet. Hij is nog te klein. Dan klimt Zacheüs in een boom. Tussen de takken zit Zacheüs verstopt. Daar komt Jezus aan. Bij de boom blijft Hij staan en kijkt omhoog. “Zacheüs, mag Ik vandaag bij jou komen eten?” Wat is Zacheüs blij. Jezus wil

zijn vriend zijn. “Ik wil ook lief zijn voor andere mensen.” Zegt Zacheüs nu. Zo blij is hij. Al het geld geeft hij terug aan de arme mensen.

Materiaal: viltfiguren van een stad met landschap. Bomen, mensen, Zacheüs tussen de bladeren, Jezus. Bijlagen 5.8, 5.9

Groepsvorm: de peuters zitten in kring

Werkvorm: leidster vertelt en gaat met de peuters op de tenen staan.

Liedje: Zing 11 (met bewegingen)

..... hele kleine man – handen omlaag houden
..... hij klom in een hoge vijgenboom – klimbewegingen maken
..... riep hij hem omlaag – wenken met vinger
..... want in jouw huis – naar iemand anders wijzen.

Toepassing

Vertelling:

Wil jij ook graag lief zijn? Dan wordt God blij. Lief zijn voor papa en mama, voor broertjes en zusjes. Lief zijn voor de honden en poesen. Als je de poes of de hond aan zijn staart en oren trekt, ben je dan lief? Nee hè? Aai de poes en hond maar. Dat vinden ze fijn. De vogels willen graag eten hebben.

Materiaal: speelgoedhond en speelgoedpoes, hondenbrokken pinda's voor de vogels, zie ook bijlagen 5.10, 5.11

Groepsvorm: peuters spelen om de beurt mee. Ze plakken de viltfiguren op.

Werkvorm: leidster vertelt en laat de speelgoedbeesten plagen en verzorgen

Liedje: SL.I 46: Ik wil voor poesjes steeds vriendelijk zijn.

Leertekst

“Zacheüs, kom snel naar beneden.” Lucas 19:5. Zie bijlage k.5.1

VII SLUITING

Gebed: leidster dankt samen met peuters.

Liedje: SL.I 54: De sabbatschool gaat sluiten

Afscheid: De leidster geeft de door haar ingekleurde leertekst mee aan de peuters (zie bijlage k.5.2)

6. MARIA HOUDT VAN JEZUS

ATTENTIE: Raadpleeg eerst pagina 2 en 3!

I VOOROPVANG

Laat de peuters even rustig op hun stoeltjes met een speelgoedbeest spelen. Ze zijn al in de sabbatschool. Zorg voor een rustige, prettige sfeer. Vergeet niet op te ruimen voor de opening. Iedere peuter kan zijn of haar presentiekaart bijplakken.

Materiaal: speelgoedbeest, (eventueel) boekjes, poppetjes, auto's

Groepsvorm: alle peuters mogen zelf een plekje kiezen

Werkvorm: leidster laat peuters zelf kiezen uit speelgoed en dergelijke

II OPENING

Welkom:

Verwelkom elke peuter afzonderlijk. Zijn er bezoekers? Geef ze een plaatje ter herinnering.

Vertelling (1):

Jullie hebben allemaal kleine kuikentjes. Kijk, iedereen heeft zo'n kuikentje op z'n stoel gevonden bij het binnenkomen. Hoeveel zijn er? Eén, twee, drie, ... Dit is moeder kip. Moeder kip heeft een fijn warm nest. De kuikens zitten graag onder de warme vleugels van moeder kip. Als ze "Tok, tok, tok" roept, rennen alle kuiken gehoorzaam naar het nest.

Materiaal: paasmandje met kip en kuikens (uit de winkel)

Groepsvorm: peuters lopen door de zaal

Werkvorm: leidster vertelt over de kip, zingt en help de kuikens onder de kip te zetten. Peuters zingen en brengen de kuikens.

Liedje: SL.I 42: Als een moeder roept

Vertelling (2):

Zo blij als de kuikens in het nest zijn, zijn wij ook in de sabbatschool. Wij luisteren naar de mooie sabbatklok.

Materiaal: belletjes aan een mooi lint en muziekinstrumenten

Groepsvorm: peuters zitten in een kring

Werkvorm: leidster vertelt en zingt. Zij laat de peuters een bel en een muziekinstrument kiezen

Liedjes: SL.I 2: Sabbat is een blijde dag
SL.I 6: Sabbatklokken klinken
SL.I 7: Luister naar de klokken

Vertelling (3):

In de sabbatschool begroeten wij elkaar, want we zijn blij. “Goedemorgen” en “Daag, hoe gaat het?” zeggen we dan.

Groepsvorm: kinderen geven elkaar de hand

Werkvorm: leidster vertelt en peuters schudden elkaar de hand

Liedje: SL.I 13: Hallo, lieve vriend

Gebedsvoorbereiding:

Vingerspel:

Eén klein kindje kijkt hier in het rond, (toon de duim)
Twee kleine bloempjes knikken naar de grond, (toon duim en wijsvinger)
Drie kleine kaarsjes branden voor de Heer, (toon duim, wijsvinger en middelvinger)
Vijf kleine vingers vouw ik aan elke hand, (vouw handen ineen)
Klaar voor 't gebed is nu ied're hand.

Gebed: Zing 22: God is bij ons.

III ZENDING

Vertelling:

Hier is een vliegtuig. Zo'n vliegtuig gaat heel snel, zoeffff... Het kan de dokter en de verpleegster naar arme landen meenemen om zieke kinderen te helpen. Het neemt ook pleisters en verband mee voor de zieke mensen. Wij geven ons geld mee aan het snelle vliegtuig.

Materiaal: een speelgoedvliegtuig of een vliegtuig van karton of triplex met uitgezaagde ramen. Achter de ramen kan een bakje bevestigd worden, zodat het geld door het raam naar binnen gestopt kan worden (zie bijlage 5.1). In het bakje of achter de ramen kunnen een dokter en een verpleegster worden gezet. Onder het vliegtuig worden met een touwtje de medicijnen en dergelijke bevestigd.

Groepsvorm: één peuter haalt het geld op; de anderen mogen ook even vliegen.

Werkvorm: leidster vertelt over de zending en helpt het geld op te halen.

Liedjes: SL.I 29: Een vliegmachien... (2e couplet)
SL.I 24: Heb je soms verdriet

Groepsvorm: peuters lopen in 't lokaal rond en maken vliegbewegingen

Werkvorm: leidster demonstreert en zingt; peuters zingen mee.

IV VERJAARDAG

Vertelling:

Vandaag hebben we een jarige. Kijk, hier staan mooie kaarsjes met mooie harten erbij. Richard is 2 jaar geworden, hij mag na het zingen de kaarsen uitblazen en de harten bij Jezus op het bord brengen. Ieder jaar heeft zijn hart voor Jezus geklopt. Hij krijgt een leuke slinger en een cadeautje.

Materiaal: zoveel kaarsjes als het kind jarig is (idem zoveel harten) Zie bijlage 5.2. Viltfiguur van Jezus op het bord, cadeautje.

Groepsvorm: de jarige staat in kring en de anderen zingen

Werkvorm: leidster vertelt, zingt en helpt; peuters zingen

Liedje: Lang zal hij/ze leven.

V THEMA

Doel:

God heeft alles gemaakt.

Vertelling:

Hier is een klein ondeugend poesje, Mimi. Mimi loopt graag weg. Ze woont op een grote boerderij en steeds als ze wegloupt, ontdekt ze nieuwe dingen. Kijk, nu loopt Mimi naar de stal. Oh, wat een raar geluid hoort ze daar: gehinnik! Wie staat er in de stal? Hi. Hi-hi-hi. Het paard. Mama paard heeft een veulen. Nu loopt Mimi naar het kippenhok. Weet je wat moeder kip zegt?

Vingerspel: Moeder kip

*Tok, tok, tok de vleugels wijd,
Zijn moeders veren uitgespreid,
De kuikens komen in een wip
Onder de warme moederkip.*

Vertelling:

Wie heeft de poes gemaakt? De Here God. En het paard en de kip? De Here God. Miauw, miauw, mama poes roept Mimi en vlug rent Mimi naar huis terug.

Materiaal: zie bijlagen 5.3 a,b,c,d,e, 5.4 en 5.5. Plaatjes van dieren met hun kleintjes. De verschillende dieren kunnen worden overgetrokken, uitgeknipt en gekleurd en op karton worden geplakt. De 'kleintjes' worden op een lint geplakt, dat aan het karton van de moeder

wordt vastgeniet. Bevestig op de achterzijde van het karton van het moederdier een omgekeerd open envelopje ter grootte van de kleintjes. Nu kunnen de kleine kartonnetjes met het lint in de envelopjes worden geschoven. Alleen het einde van het lint hangt nog onder het karton.

Groepsvorm: alle peuters in een kring

Werkvorm: leidster vertelt en zingt. De peuters zingen. De kaarten worden één voor één getoond. Eén peuter mag aan het lint trekken, terwijl de anderen zingen.

Liedjes: SL.I 42: Als een moeder roept miauw
SL.I 49: Oh, wie kan bloemen maken (zingen met 'hondjes' enz.)
SL.I 39: God die maakte moeder hond

VI DE LES: MARIA HOUDT VAN JEZUS

Tekst: Johannes 12:1-11; Marcus 14:1-3; Lucas 7:36-50

Toelichting:

Jezus gaat op bezoek bij een Farizeeër (7:36). Volgens het evangelie van Lukas was dit voor Jezus geen ongewone zaak:

11:37 “Terwijl Hij sprak, nodigde een Farizeeër Hem om bij hem te komen eten. En Hij kwam binnen en ging aanliggen.”

14:1 “En het geschiedde toen Hij op een sabbat in het huis van één der hoofden van de Farizeeërs kwam om brood te eten, ...”

Jezus ging gewoon met hen om en werd door hen op prijs gesteld. Het is niet correct de zich nu en dan voordoende spanningen tussen Jezus en de Farizeeërs op te schroeven en hen tot vijanden te maken. In veel opzichten denken Jezus en de Farizeeërs gelijk en respecteren zij elkaar. Jezus zegt zelfs van hen dat zij op de stoel van Mozes zitten en dat zijn volgelingen moeten doen wat zij zeggen. Het valt echter voor, dat zij niet doen, naar wat zij onderwijzen en daar gaat Jezus niet mee akkoord. (Matt. 23:2,3)

Er komt een vrouw het huis binnen, omdat zij gehoord heeft dat Jezus er te gast was. In de tekst wordt zij een zondares genoemd. Het is niet zeker of men hieruit moet afleiden dat zij een prostitutie is geweest of een overspelige zoals enkele anderen denken. In ieder geval staat zij slecht bekend en dit wijst eerder naar de eerste mogelijkheid dan naar de tweede. Uit het hele voorval krijgt men de indruk dat zij Jezus al eerder ontmoet heeft, hoewel dit niet met zekerheid te zeggen is. Dat zij ertoe over gaat Jezus de voeten te zalven is niet gebruikelijk. Dit doet men normaal gezien met het hoofd. Naar alle waarschijnlijkheid moet het als volgt zijn verlopen: de vrouw komt achter Jezus staan, die op een rustbed aanligt. Zij wacht even voor zij het hoofd van Jezus gaat zalven. Op dat ogenblik overvallen haar de emoties, die zij niet meer de baas kan en breekt in huilen uit. De tranen vallen daarbij op Jezus' voeten, waarvan zij misschien schrikt. Hierop maakt zij haar haren los – ook dit is niet gebruikelijk in het openbaar – en droogt er zijn voeten mee af, omdat zij over niets anders beschikt. Zij weet dan niet beter dan de zalf te gebruiken voor Jezus' voeten. Al met al een uitzonderlijke en bijzondere daad. Dat zij zich volledig wegcijfert en zich volledig in liefde overgeeft aan deze handeling, toont óf een grote dankbaarheid t.a.v. Jezus óf en zeer grote eerbied voor de Meester. Hoe dan ook, de vrouw is zeer verlegen geweest met het hele gebeuren. De reactie van Simon, de gastheer, is begrijpelijk. Hij snapt niet dat de Grote Leraar het contact tussen

deze vrouw en Zichzelf zomaar toelaat. De farizeese voorschriften verboden de aanraking met mensen die niet zuiver van instelling en vroomheid waren. Dat Jezus dit toestaat betekent voor Simon, dat Jezus niet weet wat voor een vrouw dit is. Hij denkt daarom zelfs dat Jezus geen profeet is. Jezus merkt een en ander in de houding van zijn gastheer op en vraagt beleefd het woord.

De gelijkenis die Jezus vertelt heeft tot doel Simon iets te leren. Dat de twee schuldenaars op de vrouw en Simon wijzen is duidelijk. De zondares heeft veel liefde getoond, Simon weinig. De toepassing is voor de vrouw eervol, voor Simon niet. In principe vertoonde Simon geen zedeloos leven en daarom had God hem klaarblijkelijk weinig te vergeven. Dit is dan ook de reden dat Simon weinig liefde toonde. Wat de vrouw betreft, luidt het anders. Haar vele zonden zijn vergeven omdat zij veel liefde heeft getoond. De liefde wordt niet als een gevolg, maar als een oorzaak van de vergeving gezien.

Verder geeft Jezus duidelijk aan, waarin zij haar vele liefde toonde. Hoewel Simon de gastheer was, heeft hij niet de voeten van zijn gast gewassen. Dit was niet voorgeschreven (meestal deden de slaven dat wanneer de gast een lange voettocht had gemaakt). Simon had Hem ook niet begroet met een kus. Ook dit was niet voorgeschreven, maar hij had daarmee een bijzondere eerbied en aanhankelijkheid kunnen tonen. Zelfs zijn hoofd heeft Simon niet gezalfd. Ook dit was de gastheer niet verplicht te doen, maar wanneer hij het wel had gedaan, dan had hij daarmee Jezus een bijzondere hulde bewezen. Die vrouw echter was niet eens de gastvrouw, maar zij heeft dit allemaal wel gedaan. Die nieuwe instelling, die in tegenstelling staat tot haar verkeerde leven, trekt de vergeving aan en die krijgt zij dan ook. De tekst zegt niet dat Jezus de zonden op dat zelfde ogenblik vergeeft. Het is aannemelijker dat Jezus wil aangeven dat haar zonden door God vergeven zullen worden. De reactie van de genodigden is begrijpelijk. De gastheer krijgt hier een flinke les en Jezus' houding t.a.v. deze prostituee wekt verwondering op.

Doel:

Als je van iemand houdt, is het goed om dat te laten zien.

Behandeling:

Inleiding

Vertelling:

Het is bijna Pasen. Jezus komt in een dorp. De mensen zijn er zo blij, dat ze een feest voor Jezus geven. Ze maken lekker eten klaar. Het feest is bij Simon. Simon weet veel van de Bijbel. Simon leest veel.

Materiaal: viltmateriaal: kamer met mensen aan feestelijke tafel. Maar bij voorkeur een zandbak met huis en poppetjes en feesttafel

Groepsvorm: alle peuters zitten in kring

Werkvorm: leidster vertelt, peuters luisteren

Hoofddeelte

Vertelling:

Oh, wat een heerlijk eten. Jezus zit aan tafel met zijn leerlingen en zijn andere vrienden. Marta zorgt voor het eten. Ze draagt schalen naar binnen. Ze schept op en ze zorgt voor drinken. Wie komt daar zo stilletjes binnen? Dat is Maria. Ze loopt naar Jezus en knielt bij zijn voeten. Wat doet ze nu? Ze heeft een flesje in haar hand. Er komt een heerlijke geur uit. Ze maakt het nu helemaal open. Het ruikt lekker. Ze giet alles eruit over Jezus' voeten. Nu ruikt de hele kamer ernaar. Met haar mooie lange haar droogt ze Jezus' voeten af. Dat is lief. Jezus zegt dat het goed is om te laten zien dat je van iemand houdt. Hij vindt haar aardig.

Materiaal: zie inleiding + klein flesje eau de cologne voor Maria

Groepsvorm: alle peuters zitten in kring

Werkvorm: leidster vertelt en demonstreert het wassen van de voeten. Ze laat parfum ruiken.

Toepassing

Vertelling:

Hoe kun jij laten zien dat je ook veel van iemand houdt? Je kunt lief met je broertje of zusje gaan spelen. Je kunt een werkje doen voor papa of mama. Je kunt ook zieke mensen een bos bloemen brengen.

Materiaal: stofdoek en dergelijke; speelgoed, bloemen en bijlage 6.1, 5.6 en 5.7

Groepsvorm: peuters spelen helpers voor papa en mama. Peuters delen hun speelgoed

Werkvorm: leidster vertelt en zingt. Zij geeft de kinderen werkjes. Elke peuter met twee stukken speelgoed deelt met de peuter die geen speelgoed heeft om te kunnen spelen. De leidster toont ook platen, bijvoorbeeld bijlage 6.1

Liedjes: SL.I 33: Ik speel met jou
SL.I 75: Wil jij graag een helper zijn

Leertekst

“Maria is erg lief” Johannes 12:7 (zie bijlage k.6.1)

VII SLUITING

Gebed: Leidster dankt samen met peuters

Liedje: SL.I 54: De sabbatschool gaat sluiten

Afscheid: De leidster geeft de door haar ingekleurde leertekst mee aan de peuters (zie k.6.2)

7. JEZUS KOMT IN JERUZALEM

ATTENTIE: Raadpleeg eerst pagina 2 en 3!

I VOOROPVANG

Laat de peuters even rustig op hun stoeltjes met een speelgoedbeest spelen. Ze zijn al in de sabbatschool. Zorg voor een rustige, prettige sfeer. Vergeet niet op te ruimen voor de opening. Iedere peuter kan zijn of haar presentiekaart bijplakken.

Materiaal: speelgoedbeest, (eventueel) boekjes, poppetjes, auto's

Groepsvorm: alle peuters mogen zelf een plekje kiezen

Werkvorm: leidster laat peuters zelf kiezen uit speelgoed en dergelijke

II OPENING

Welkom:

Verwelkom elke peuter afzonderlijk. Zijn er bezoekers? Geef ze een plaatje ter herinnering.

Vertelling (1):

Jullie hebben allemaal kleine kuikentjes. Kijk, iedereen heeft zo'n kuikentje op z'n stoel gevonden bij het binnenkomen. Hoeveel zijn er? Eén, twee, drie, ... Dit is moeder kip. Moeder kip heeft een fijn warm nest. De kuikens zitten graag onder de warme vleugels van moeder kip. Als ze "Tok, tok, tok" roept, rennen alle kuiken gehoorzaam naar het nest.

Materiaal: paasmandje met kip en kuikens (uit de winkel)

Groepsvorm: peuters lopen door de zaal

Werkvorm: leidster vertelt over de kip, zingt en help de kuikens onder de kip te zetten. Peuters zingen en brengen de kuikens.

Liedje: SL.I 42: Als een moeder roept

Vertelling (2):

Zo blij als de kuikens in het nest zijn, zijn wij ook in de sabbatschool. Wij luisteren naar de mooie sabbatklok.

Materiaal: belletjes aan een mooi lint en muziekinstrumenten

Groepsvorm: peuters zitten in een kring

Werkvorm: leidster vertelt en zingt. Zij laat de peuters een bel en een muziekinstrument kiezen

Liedjes: SL.I 2: Sabbat is een blijde dag
SL.I 6: Sabbatklokken klinken
SL.I 7: Luister naar de klokken

Vertelling (3):

In de sabbatschool begroeten wij elkaar, want we zijn blij. “Goedemorgen” en “Daag, hoe gaat het?” zeggen we dan.

Groepsvorm: kinderen geven elkaar de hand

Werkvorm: leidster vertelt en peuters schudden elkaar de hand

Liedje: SL.I 13: Hallo, lieve vriend

Gebedsvoorbereiding:

Vingerspel:

Eén klein kindje kijkt hier in het rond, (toon de duim)
Twee kleine bloempjes knikken naar de grond, (toon duim en wijsvinger)
Drie kleine kaarsjes branden voor de Heer, (toon duim, wijsvinger en middelvinger)
Vijf kleine vingers vouw ik aan elke hand, (vouw handen ineen)
Klaar voor 't gebed is nu ied're hand.

Gebed: Zing 22: God is bij ons.

III ZENDING

Vertelling:

Hier is een vliegtuig. Zo'n vliegtuig gaat heel snel, zoeffff... Het kan de dokter en de verpleegster naar arme landen meenemen om zieke kinderen te helpen. Het neemt ook pleisters en verband mee voor de zieke mensen. Wij geven ons geld mee aan het snelle vliegtuig.

Materiaal: een speelgoedvliegtuig of een vliegtuig van karton of triplex met uitgezaagde ramen. Achter de ramen kan een bakje bevestigd worden, zodat het geld door het raam naar binnen gestopt kan worden (zie bijlage 5.1). In het bakje of achter de ramen kunnen een dokter en een verpleegster worden gezet. Onder het vliegtuig worden met een touwtje de medicijnen en dergelijke bevestigd.

Groepsvorm: één peuter haalt het geld op; de anderen mogen ook even vliegen.

Werkvorm: leidster vertelt over de zending en helpt het geld op te halen.

Liedjes: SL.I 29: Een vliegmachien... (2e couplet)
SL.I 24: Heb je soms verdriet

Groepsvorm: peuters lopen in 't lokaal rond en maken vliegbewegingen

Werkvorm: leidster demonstreert en zingt; peuters zingen mee.

IV VERJAARDAG

Vertelling:

Vandaag hebben we een jarige. Kijk, hier staan mooie kaarsjes met mooie harten erbij. Richard is 2 jaar geworden, hij mag na het zingen de kaarsen uitblazen en de harten bij Jezus op het bord brengen. Ieder jaar heeft zijn hart voor Jezus geklopt. Hij krijgt een leuke slinger en een cadeautje.

Materiaal: zoveel kaarsjes als het kind jarig is (idem zoveel harten) Zie bijlage 5.2. Viltfiguur van Jezus op het bord, cadeautje.

Groepsvorm: de jarige staat in kring en de anderen zingen

Werkvorm: leidster vertelt, zingt en helpt; peuters zingen

Liedje: Lang zal hij/ze leven.

V THEMA

Doel:

God heeft alles gemaakt.

Vertelling:

Hier is een klein ondeugend poesje, Mimi. Mimi loopt graag weg. Ze woont op een grote boerderij en steeds als ze wegloopt, ontdekt ze nieuwe dingen. Kijk, nu loopt Mimi naar de stal. Oh, wat een raar geluid hoort ze daar: gehinnik! Wie staat er in de stal? Hi. Hi-hi-hi. Het paard. Mama paard heeft een veulen. Nu loopt Mimi naar het kippenhok. Weet je wat moeder kip zegt?

Vingerspel: Moeder kip

*Tok, tok, tok de vleugels wijd, Zijn moeders veren uitgespreid, De kuikens komen in een wip
Onder de warme moederkip.*

Vertelling:

Wie heeft de poes gemaakt? De Here God. En het paard en de kip? De Here God. Miauw, miauw, mama poes roept Mimi en vlug rent Mimi naar huis terug.

Materiaal: zie bijlagen 5.3 a,b,c,d,e, 5.4 en 5.5. Plaatjes van dieren met hun kleintjes. De verschillende dieren kunnen worden overgetrokken, uitgeknipt en gekleurd en op karton worden geplakt. De 'kleintjes' worden op een lint geplakt, dat aan het karton van de moeder wordt vastgeniet. Bevestig op de achterzijde van het karton van het moederdier een omgekeerd open envelopje ter grootte van de kleintjes. Nu kunnen de kleine kartonnetjes met

het lint in de envelopjes worden geschoven. Alleen het einde van het lint hangt nog onder het karton.

Groepsvorm: alle peuters in een kring

Werkvorm: leidster vertelt en zingt. De peuters zingen. De kaarten worden één voor één getoond. Eén peuter mag aan het lint trekken, terwijl de anderen zingen.

Liedjes: SL.I 42: Als een moeder roept miauw
SL.I 49: Oh, wie kan bloemen maken (zingen met 'hondjes' enz.)
SL.I 39: God die maakte moeder hond

VI DE LES: JEZUS KOMT IN JERUZALEM

Tekst: Matteüs 21:1-16; Marcus 11:1-11

Toelichting:

Ook hier nemen we het bericht van Lukas als uitgangspunt. De intocht van Jezus in Jeruzalem wordt meestal als zeer belangrijk geacht. En achteraf gezien is dat ook juist, maar dat wil nog niet zeggen dat de leerlingen en de andere mensen het op dat ogenblik als zodanig ervaren hebben. Men moet niet vergeten dat er tijdens de voorbereidende dagen massa's pelgrims de heilige stad benaderden. Meestal waren zij dagen of weken onderweg en hadden enorme afstanden afgelegd. Als zij eindelijk vlak bij de stad gekomen waren en Jeruzalem voor zich zagen liggen met het prachtige tempelcomplex dat boven de stad uitstak, dan zal de overgrote meerderheid gevoelens van ontroering niet hebben kunnen onderdrukken. Gedachten van onafhankelijkheid met een eigen koning op de troon van Israël (en dan nog wel een echte zoon van David) waren daarbij alles behalve ongewoon. Onder de pelgrims zijn ook nog al wat verzetsstrijders aanwezig geweest, die niets liever wilden dan dat spoedig de algemene opstand tegen de Romeinen zou uitbreken. In dit broeierige klimaat van emoties, verwachtingen en haat moet men de in de tekst weergegeven gebeurtenissen plaatsen. De binnentrede van elke rabbi met enige bekendheid kon gedachten over en gevoelens van Messiaans verlangen doen opwakkeren. Zo moet het ook met Jezus uit Nazareth geweest zijn. Vele mensen wisten van Hem af, hadden Hem horen spreken en misschien een aantal van zijn wonderen gezien. Misschien hadden zij (aangedikte) verhalen over zijn optredens in de verschillende streken van Palestina vernomen: De aankomst van een dergelijke pelgrim (Jezus) naast die van andere beroemde rabbijnen kon niet onopgemerkt blijven. Daarbij reed Jezus op een ezel. Dat was niet ongebruikelijk voor een Jood, want die reed niet op een paard. Hij hing te voet of gebruikte een ezel. Zijn leerlingen waren uiteraard doordrongen van de kennis van de Schrift en het zal hun niet moeilijk zijn geweest om een verband te leggen tussen dit gebeuren en met teksten als Zacharia 9:9. De woorden die Lukas vermeldt in 19:38 uit Ps 118:26 die men uitriep bij het binnentreden van Jeruzalem van meerdere belangrijke personen zullen die gedachte nog versterkt hebben. Het komt er dus op neer er op te letten dat de beschrijving van Lukas achteraf plaatsvond en dat wij het gevaar lopen meer achter de woorden en de verhaalde feiten te zoeken dan door Jezus en zijn leerlingen bedoeld was. Jezus kwam niet alleen. Lukas getuigt ervan. Naast zijn twaalf getrouwen wordt er melding gemaakt van een menigte van leerlingen. Ook lijkt het geen twijfel dat Jezus over Jeruzalem geweest heeft zoals Lukas vermeldt in vers 42.

Het eerste wat Jezus deed na aankomst in de stad was Zich naar het tempeldomein te begeven. Dit deed iedere pelgrim vooraleer hij logies ging zoeken of andere dingen ondernemen.

Markus vertelt dan ook dat Jezus na een blik in de tempel naar Betanië ging om daar te overnachten. De volgende dag ondernam Jezus binnen dat kolossale tempelcomplex een actie die niet anders dan de woede van de Sadduceeën kon opwekken. Wat Hij deed was een bedreiging voor de tempelleiding (Sadduceeën = de hogepriester, de tempeloverste, de opperpriesters, en de oudsten, meestal rijke burgers van de stad) Er bestaat geen twijfel dat het bestuur van de tempel (het dagelijkse bestuur van het voltallige sanhedrin) Jezus, de profeet uit Galilea, als een lastige, gevaarlijke en schadelijke opruier beschouwde. En vanuit hun belangen en invloed gezien was dat ook wel zo.

Wat Jezus precies ondernam wordt in het kort aangegeven door de evangelisten. Hij nam stappen om de handel, die daar met toestemming (en met graagte) van de kant van de opperpriesters werd gehouden ten einde te brengen. De evangelisten zijn eensluidend in hun bericht: Jezus dreef allen die kochten en verkochten uit het tempelgebied. Ook de wisselaars moeten uit de tempel verdwijnen. Zij zijn sober in hun beschrijving: Hij dreef hen allen uit. Johannes weet te vertellen dat hij een zweep gebruikte. Dit wil niet zeggen dat de rabbi deze aanwendde om er de mensen mee te slaan, want Johannes is ook de enige die het heeft over schapen en runderen. De oorspronkelijke (Griekse) tekst laat er geen twijfel over bestaan: Jezus gebruikte de zweep niet om er de mensen mee te slaan, maar om het vee er mee aan te zetten het tempelplein te verlaten. Gezien de grote oppervlakte van dit plein (zie de gegevens in het inleidend verhaal in het werkboek) ligt het voor de hand dat er een grote hoeveelheid dieren aanwezig waren die hun weg naar de poorten moesten vinden. Het is niet onwaarschijnlijk dat er bij Jezus' optreden onder de handelaren grote chaos ontstond. De belangrijkste reden van dit optreden staat verwoord in de bijbelteksten die Jezus bij de gelegenheid citeerde: Jesaja 56:1 en Jeremia 7:11! Markus vermeldt als enige dat Jezus iedereen verbiedt enig voorwerp door de tempel (dit is over het tempelplein) te dragen. Hiermee toont Jezus zich een zeer orthodox Jood in de geest van de Farizeeën. Naar aanleiding van zijn optreden onderwees hij zijn leerlingen en het volk.

Markus en Lukas vermelden dan ook dat de opperpriesters, de schriftgeleerden en oudsten van het volk een gelegenheid zochten om Hem uit de weg te ruimen. Dat is dus niet niks! Jezus handelen wordt gezien als een groot vergrijp en een inbreuk op het gezag van het directoraat van de tempel. Dit tempelbestuur bestond uit bovengenoemde Sadduceeën en zoals men in het werkboek kan lezen, verdienden deze mensen een aardig zakcentje vanwege de handel die er plaatsvond. Verschillende leden van deze hogepriesterlijke families waren grootveehandelaren en deden dus goede zaken. Aan de andere kant is het natuurlijk zo dat in feite Jezus als burger van Galilea zijn boekje te buiten ging. De orde en gang van zaken in de tempel beruste bij dit tempelbestuur. Zij zorgden voor het onderhoud, de gang van zaken, de cultus, de veiligheid, de rechtspraak over de tienduizenden priesters die jaarlijks meedraaiden in het tempelgebeuren. Tevens bezetten zij als bestuur met hun geestesgenoten een aanzienlijk aantal zetels in het hoogste bestuursorgaan (het sanhedrin), waar zij vanuit hun functie het meeste zeggenschap hadden. Corruptie en vriendjespolitiek waren geen ongekende methoden binnen deze groep. Het ligt voor de hand dat zij de ondernemingslust van de Galileeër met ongeruste ogen gadesloegen.

Het tempelcomplex

Raadpleeg hiervoor de plattegrond en de enkele gegevens die al in het werkboek te vinden zijn. Binnen het verboden terrein (5) speelde zich de eigenlijke cultus af. In de voorhof van de Israëlieten werden de offers gebracht. In het Heilige en het Heilige der Heiligen werd het bloed gesprenkeld en vond de verzoening plaats. Binnen dit gebied mocht geen enkele onbesnedene zich wagen. In het tempelgebouw bevond zich ook de zaal van de gehouwen

steen, de bestuurskamer en de rechtszaal van het Sanhedrin. Ook de hogepriester en de opperpriesters hadden er hun kantoren. Men vond er de nodige opslagplaatsen voor de voorwerpen en de materialen voor de eredienst. De schatten van de tempel bevonden zich ook binnen dit gebouw.

Het tempelplein was eigenlijk publiek terrein. Men kon er van alles vinden: mensen die hun gebeden uitspraken, allerlei groepjes van mensen in studie of discussie rondom de Schrift, de mensen die het gebouw kwamen bewonderen, de mensen die er met hun dieren kwamen om in het tempelgebouw te gaan offeren, de wisselaars die hun geld omwisselden tegen de tempelmunt, de verschillende kraampjes met hun verschillende soorten dieren, waarbij men zich de nodige geluiden, stank en andere ongeriefelijke dingen kan indenken. Er waren ook gedeelten van het tempelplein die bestemd waren voor publieke vergaderingen en predikingen. dergelijke plaatsen noemde men zelf synagogen (van het Griekse synagogos = vergadering).

Enkele verdere gegevens:

De oppervlakte was 142.000 m². De muren van het tempelplein zijn aan de westzijde 485 m, aan de oostkant 470 m, aan de noordkant 315 m en aan de zuidkant 280 m. De totale lengte van de muren bedroeg 1550 m. Aan de bouw van de tempel is door 10.000 werklieden gewerkt, zij gebruikten 1.000 karren voor het vervoer van materialen. Onder de 10.000 werklui waren 1.000 priesters. Dezen werkten aan het tempelgebouw zelf. Onder Herodes de Grote is een begin van de verfraaiingen en verbeteringen aan het tempelcomplex gemaakt. Hij begon zijn werkzaamheden in 20-19 v. Chr. Pas in 62-63 na onze jaartelling (onder de procureur van Albinus) kwam het helemaal klaar. Men had er intussen al meer dan 80 jaar aan gewerkt. Zeven jaar later deden Titus' soldaten de tempel in vlammen opgaan!

Doel:

Wees blij dat Jezus komt.

Behandeling:

Inleiding

Vertelling:

Jezus gaat naar Jeruzalem. Hij wil het paasfeest vieren. Hij gaat met zijn leerlingen naar Jeruzalem. Overall lopen mensen. Al die mensen gaan naar Jeruzalem voor het Paasfeest. Bij de berg blijft Jezus staan. De leerlingen moeten een ezel voor Hem gaan halen. "Ja, maar we kunnen toch niet zomaar ergens een ezel stelen?"... "Als de baas vraagt waarom je die ezel meeneemt, zeg je maar: Jezus heeft hem nodig." Zegt Jezus. Achter de poort van het dorp staat een jonge ezel, die nemen ze mee.

Materiaal: viltfiguren: dorpspoort, ezel, Jezus met leerlingen. Bij voorkeur zandbak met poppetjes, ezel, huizen en poort.

Groepsvorm: alle peuters zitten in kring

Werkvorm: leidster vertelt, peuters luisteren

Hoofddeelte

Vertelling:

Jezus vertelt aan zijn leerlingen, wanneer ze met de ezel terugkomen, dat Hij op een ezel de stad zal binnen rijden. Dat staat in de Bijbel, zegt Jezus. Jezus wil doen wat in de Bijbel staat. Hij is Koning van alle mensen. De leerlingen zijn blij. Hoera! Zal Jezus nu hun Koning worden? Ze leggen een mooie jas over de ezel. Anderen leggen mooie jassen op de grond voor de ezel. Dan roept er iemand en nog één en nog één: "Leve de man die komt in de naam van de Here God" en "Hosanna" roepen ze. De leerlingen zwaaien met takken. Ze gooien ze op de weg. Ook hun jassen gooien ze op de grond. Jezus rijdt met die blijde optocht de stad binnen.

Materiaal: zie inleiding. Verder palmtakjes of andere takjes, lapjes, jasjes.

Groepsvorm: peuters leggen takjes en jasjes neer in zandbak of voor het bord.

Werkvorm: leidster vertelt en laat peuters helpen met neerleggen

Toepassing

Vertelling:

Er was zo'n klein ezeltje nodig om Koning Jezus de stad in te rijden. Misschien heeft God ook kinderen nodig om goede dingen te doen. Daarom moeten we God bidden en vragen wat we kunnen doen. Hij houdt veel van ons en Hij weet ook waar wij zijn, net zo als Hij weet van dat kleine ezeltje achter de poort. Zo maakte God jou en mij en alle dieren, om goede dingen te doen.

Materiaal: allerlei speelgoedieren

Groepsvorm: de peuters lopen door de zaal met de leidster

Werkvorm: leidster vertelt en zingt. Ze heeft dieren van tevoren verstopt. Nu helpt ze bij het opzoeken en benoemen van de dieren.

Liedje: Vond ik laatst op een wandeling.

Leertekst

"Hoera, daar is de Koning" Zie bijlage k.7.1

VII SLUITING

Gebed: Leidster dankt samen met de peuters

Liedje: SL.I 54: De sabbatschool gaat sluiten

Afscheid: De leidster geeft de door haar ingekleurde leertekst mee aan de peuters (zie bijlage k.7.2)

8. HET FEEST VAN JEZUS

ATTENTIE: Raadpleeg eerst pagina 2 en 3!

I VOOROPVANG

Laat de peuters even rustig op hun stoeltjes met een speelgoedbeest spelen. Ze zijn al in de sabbatschool. Zorg voor een rustige, prettige sfeer. Vergeet niet op te ruimen voor de opening. Iedere peuter kan zijn of haar presentiekaart bijplakken.

Materiaal: speelgoedbeest, (eventueel) boekjes, poppetjes, auto's

Groepsvorm: alle peuters mogen zelf een plekje kiezen

Werkvorm: leidster laat peuters zelf kiezen uit speelgoed en dergelijke

II OPENING

Welkom:

Verwelkom elke peuter afzonderlijk. Zijn er bezoekers? Geef ze een plaatje ter herinnering.

Vertelling (1):

Jullie hebben allemaal kleine kuikentjes. Kijk, iedereen heeft zo'n kuikentje op z'n stoel gevonden bij het binnenkomen. Hoeveel zijn er? Eén, twee, drie, ... Dit is moeder kip. Moeder kip heeft een fijn warm nest. De kuikens zitten graag onder de warme vleugels van moeder kip. Als ze "Tok, tok, tok" roept, rennen alle kuiken gehoorzaam naar het nest.

Materiaal: paasmandje met kip en kuikens (uit de winkel)

Groepsvorm: peuters lopen door de zaal

Werkvorm: leidster vertelt over de kip, zingt en help de kuikens onder de kip te zetten. Peuters zingen en brengen de kuikens.

Liedje: SL.I 42: Als een moeder roept

Vertelling (2):

Zo blij als de kuikens in het nest zijn, zijn wij ook in de sabbatschool. Wij luisteren naar de mooie sabbatklok.

Materiaal: belletjes aan een mooi lint en muziekinstrumenten

Groepsvorm: peuters zitten in een kring

Werkvorm: leidster vertelt en zingt. Zij laat de peuters een bel en een muziekinstrument kiezen

Liedjes: SL.I 2: Sabbat is een blijde dag
SL.I 6: Sabbatklokken klinken
SL.I 7: Luister naar de klokken

Vertelling (3):

In de sabbatschool begroeten wij elkaar, want we zijn blij. “Goedemorgen” en “Daag, hoe gaat het?” zeggen we dan.

Groepsvorm: kinderen geven elkaar de hand

Werkvorm: leidster vertelt en peuters schudden elkaar de hand

Liedje: SL.I 13: Hallo, lieve vriend

Gebedsvoorbereiding:

Vingerspel:

Eén klein kindje kijkt hier in het rond, (toon de duim)
Twee kleine bloempjes knikken naar de grond, (toon duim en wijsvinger)
Drie kleine kaarsjes branden voor de Heer, (toon duim, wijsvinger en middelvinger)
Vijf kleine vingers vouw ik aan elke hand, (vouw handen ineen)
Klaar voor 't gebed is nu ied're hand.

Gebed: Zing 22: God is bij ons.

III ZENDING

Vertelling:

Hier is een vliegtuig. Zo'n vliegtuig gaat heel snel, zoeffff... Het kan de dokter en de verpleegster naar arme landen meenemen om zieke kinderen te helpen. Het neemt ook pleisters en verband mee voor de zieke mensen. Wij geven ons geld mee aan het snelle vliegtuig.

Materiaal: een speelgoedvliegtuig of een vliegtuig van karton of triplex met uitgezaagde ramen. Achter de ramen kan een bakje bevestigd worden, zodat het geld door het raam naar binnen gestopt kan worden (zie bijlage 5.1). In het bakje of achter de ramen kunnen een dokter en een verpleegster worden gezet. Onder het vliegtuig worden met een touwtje de medicijnen en dergelijke bevestigd.

Groepsvorm: één peuter haalt het geld op; de anderen mogen ook even vliegen.

Werkvorm: leidster vertelt over de zending en helpt het geld op te halen.

Liedjes: SL.I 29: Een vliegmachien... (2e couplet)
SL.I 24: Heb je soms verdriet

Groepsvorm: peuters lopen in 't lokaal rond en maken vliegbewegingen

Werkvorm: leidster demonstreert en zingt; peuters zingen mee.

IV VERJAARDAG

Vertelling:

Vandaag hebben we een jarige. Kijk, hier staan mooie kaarsjes met mooie harten erbij. Richard is 2 jaar geworden, hij mag na het zingen de kaarsen uitblazen en de harten bij Jezus op het bord brengen. Ieder jaar heeft zijn hart voor Jezus geklopt. Hij krijgt een leuke slinger en een cadeautje.

Materiaal: zoveel kaarsjes als het kind jarig is (idem zoveel harten) Zie bijlage 5.2. Viltfiguur van Jezus op het bord, cadeautje.

Groepsvorm: de jarige staat in kring en de anderen zingen

Werkvorm: leidster vertelt, zingt en helpt; peuters zingen

Liedje: Lang zal hij/ze leven.

V THEMA

Doel:

God heeft alles gemaakt.

Vertelling:

Hier is een klein ondeugend poesje, Mimi. Mimi loopt graag weg. Ze woont op een grote boerderij en steeds als ze wegloopt, ontdekt ze nieuwe dingen. Kijk, nu loopt Mimi naar de stal. Oh, wat een raar geluid hoort ze daar: gehinnik! Wie staat er in de stal? Hi. Hi-hi-hi. Het paard. Mama paard heeft een veulen. Nu loopt Mimi naar het kippenhok. Weet je wat moeder kip zegt?

Vingerspel: Moeder kip

*Tok, tok, tok de vleugels wijd,
Zijn moeders veren uitgespreid,
De kuikens komen in een wip
Onder de warme moederkip.*

Vertelling:

Wie heeft de poes gemaakt? De Here God. En het paard en de kip? De Here God. Miauw, miauw, mama poes roept Mimi en vlug rent Mimi naar huis terug.

Materiaal: zie bijlagen 5.3 a,b,c,d,e, 5.4 en 5.5. Plaatjes van dieren met hun kleintjes. De verschillende dieren kunnen worden overgetrokken, uitgeknipt en gekleurd en op karton worden geplakt. De 'kleintjes' worden op een lint geplakt, dat aan het karton van de moeder

wordt vastgeniet. Bevestig op de achterzijde van het karton van het moederdier een omgekeerd open envelopje ter grootte van de kleintjes. Nu kunnen de kleine kartonnetjes met het lint in de envelopjes worden geschoven. Alleen het einde van het lint hangt nog onder het karton.

Groepsvorm: alle peuters in een kring

Werkvorm: leidster vertelt en zingt. De peuters zingen. De kaarten worden één voor één getoond. Eén peuter mag aan het lint trekken, terwijl de anderen zingen.

Liedjes: SL.I 42: Als een moeder roept miauw
SL.I 49: Oh, wie kan bloemen maken (zingen met 'hondjes' enz.)
SL.I 39: God die maakte moeder hond

VI DE LES: HET FEEST VAN JEZUS

Tekst: Matteüs 26:26-29

Toelichting:

De viering van het Laatste Avondmaal neemt in de christelijke kerken een zeer belangrijke plaats in. Men denkt daarbij terug aan de dood van Jezus en de verzoening tussen mensen en God door zijn lichaam en bloed dat vergoten is voor velen tot vergeving van zonden (Matt. 26:18). Toch is deze viering niet een gloednieuwe uitvinding van de Rabbi van Nazareth. Integendeel! Alle gegeven in de evangeliën wijzen erop dat de maaltijd, die Hij met zijn leerlingen hield een seder- of paschamaaltijd is geweest. De evangelisten beschrijven die maaltijd niet in al zijn details, omdat dat voor hen de doodsnormaalste zaak van de wereld was. Ieder jaar zaten zij als Joden aan de paschamaaltijd en zij gingen er van uit dat hun lezers zelf ook Joden waren of in ieder geval mensen, die van dit gebruik op de hoogte waren. Er zijn sommige bijbelgeleerden, die van mening zijn, dat de maaltijd, die Jezus met zijn leerlingen hield, niet een paschamaaltijd was, maar na nauwkeurig onderzoek blijkt, dat zij het bij het verkeerde eind hebben. Wij geven hier een reeks argumenten zeer kort weer, om een indruk te geven van de discussie, maar tegelijkertijd voren deze gegevens meteen een stuk informatie over het gebeuren van die donderdagavond.

1. De maaltijd vond plaats in Jeruzalem. Het paasmaal moest volgens de regels in de hoofdstad gegeten worden. Dit gaf de nodige organisatorische problemen met ongeveer 100.000 feestvierenden (pelgrims en inwoners samen).
2. Jezus en zijn leerlingen wordt een zaal voor het nuttigen van de maaltijd ter beschikking gesteld. Dit komt overeen met de toen heersende gewoonte van gastvrijheid. Er mocht geen geld voor gevraagd worden, maar de meeste pelgrims lieten na afloop dure cadeaus voor de eigenaar achter.
3. De maaltijd werd 's nachts gehouden. Dat wil zeggen bij het vallen van de avond. Dat een maaltijd tot in de nacht duurde, kwam slecht voor bij feestmaaltijden (besnijdenis, huwelijk en paasmaaltijd). Bij dit laatste is dat niet verwonderlijk, omdat het van het begin af een nachtmaaltijd is geweest (Ex. 12:8).
4. Jezus is tijdens de maaltijd slechts door zijn 12 apostelen omgeven. Dit komt overeen met het vereiste minimum van 10 deelnemers aan de maaltijd van die avond. Men had uitgerekend dat ± 10 personen aardig verzadigd werden van een éénjarig lam.

5. Jezus en zijn leerlingen liggen aan bij de maaltijd. Bij de paasmaaltijd betekende “aanliggen” een symbool van de vrijheid. Het was een rituele plicht en dit gold ook voor de armsten in Israël.
6. De voetwassing die aan het begin van de maaltijd wordt gehouden, duidt op de vereiste levitische reinheid waarin de deelnemers moesten verkeren.
7. Jezus breekt het brood tijdens het verloop van de maaltijd en niet aan het begin ervan. Dit klopt omdat de paasmaaltijd de enige maaltijd is, waarbij het schotelgerecht (het dopen in de schotel wat Jezus en Judas ook doen) voorafging aan het broodbreken.
8. Er werd wijn gedronken tijdens de maaltijd. Dat is vanzelfsprekend omdat men bij het paschamaal de plicht had wijn te drinken. Verder dronk het gewone volk slechts bij feestmaaltijden en heiligingsrituelen wijn, maar niet bij de gewone maaltijden.
9. Er wordt rode wijn gedronken bij de maaltijd. Een aantal rabbijnen uit later tijd stelden het voorschrift rode wijn te drinken bij het paschaal.
10. Sommige leerlingen denken dat Jezus aan Judas de opdracht geeft benodigdheden voor het feest te kopen. Dit is correct, omdat men op de vrijdag van Pasen geen inkopen meer kon doen, maar nog wel op donderdagavond.
11. Andere leerlingen denken dat Jezus de opdracht geeft om de armen wat te geven. Dit is ook in overeenstemming met de gebruiken van na de paasmaaltijd.
12. Deze maaltijd eindigt met een lofzang. Dit is niet het dankgebed na een gewone maaltijd, maar de lofzang (het Hallel), die bestond uit de Psalmen 114-118.
13. Na de maaltijd keert Jezus niet naar Betanië terug, hoewel Hij daar de voorafgaande nachten heeft doorgebracht. Hij gaat de Olijfberg op. Dit komt met het voorschrift overeen dat men in de paasnacht Jeruzalem niet mocht verlaten, maar er moest overnachten (Deut. 16:7). De olijfborg hoorde nog bij het gebied wat Groot-Jeruzalem werd genoemd, maar Betanië niet.
14. Jezus kondigt bij de maaltijd zijn komende lijden aan. Hij gebruikt daarbij een vorm die nauw aansluit bij het gebruikelijke ritueel van de paasmaaltijd. Het paschalam, de bittere kruiden en de ongezuurde broden spelen daar een bijzondere rol. Van het eerste en het laatste is in de evangeliën sprake. Verder maakten ook de bekers wijn deel uit van de symboliek. De vier bekers die gedronken werden betekenden de viervoudige uitdrukking van de verlossing. Men moest zich zo in het feest verplaatsen, alsof men zelf uit Egypte geleid was. De meeste woorden van Jezus sluiten dan ook aanstekend aan bij het ritueel van het paschamaal.

Deze argumenten zijn ontleend aan Joachim Jeremias, professor Nieuwe Testament en groot kenner van de Joodse achtergrond van de Bijbel. Hij geniet op dit punt een internationaal gezag.

Hierna is het noodzakelijk nog een aantal gebeurtenissen toe te lichten.

1. Jezus laat twee leerlingen de maaltijd voorbereiden. Er wordt een bovenzaal gebruikt die voor de gelegenheid gereed gemaakt was (volgens het gebruik diende alle gezuurde broodresten uit het huis verwijderd te zijn). Jezus geeft hen aan naar wie zij moeten gaan (Matt. 26:18). De twee andere evangelisten Markus en Lukas stellen dit iets anders voor en geven het geheel daarmee een profetische kleur (1 Samuël 16).
2. Het verslag van de evangelisten over het verloop van de maaltijd is niet helemaal volledig en verschillend op een aantal punten. Het verraad van Judas is wel bij alle aanwezig. Dit moet ook als een schok ervaren zijn bij de vrienden van Jezus. Het heeft dan ook bij de vrienden van Jezus. Het heeft dan ook een plaats gekregen in hun berichtgeving. Judas wordt meestal in zeer negatief daglicht gesteld. De zaak is ook zeer slecht voor de Meester afgelopen, maar toch valt er wat te zeggen voor de mening van sommigen, die Judas

goede bedoelingen toeschrijven. Hij zou Jezus in een situatie hebben willen plaatsen, waarin Hij genoodzaakt zou geweest zijn zijn macht, heerlijkheid en koninkrijkheid te tonen. Judas wilde dus goed bedoelend Jezus forceren. Mogelijk, maar niet bewijsbaar!

3. De voetwassing wordt slechts bij Johannes aangetroffen. De betekenis ervan kan als volgt worden samengevat.
 - 1) Het was een gebruik in Israël dat niet-joodse slaven de voeten van hun meesters wasten. Joodse slaven werden daarvan gevrijwaard. Ook van vrouwen werd verwacht dat zij hun echtgenoot de voeten wasten. Net als kinderen dit bij hun vader moesten doen. Tussen de rabbi en zijn leerlingen bestond een vorm van vader-kind relatie. Jezus draait dus de rollen om en bewijst hiermee zijn nederigheid en zijn dienende taak t.a.v. zijn medemens.
 - 2) Het was een levitisch voorschrift de voeten te wassen voor het gebruiken van de paasmaaltijd. Het reinigingsaspect was dus overduidelijk aanwezig. Uit het gesprek van Jezus met Petrus blijkt dit duidelijk. Men diende zich thuis te baden, daarna bij aankomst was het voldoende de voeten te (laten) wassen. De reactie van Jezus geeft aan, dat Hij gedacht heeft aan de doop toen Hij zei: “Wie gebed heeft hoeft slechts de voeten te wassen, want hij is geheel rein; jullie zijn rein, doch niet allen.” De symboliek is dus als volgt: de doop voorziet in een algehele reiniging en maakt de relatie tussen mens en God weer goed. De voetwassing reinigt de gelovige van de zonden die begaan worden na die aangegane relatie. Steeds weer zal de gelovige zijn zonden aan God dienen te belijden en de voetwassing is daarbij een symbolische daad, die dat “in het reine brengen met God” leert.
 - 3) Een derde aspect hoort aangegeven te worden. Wie deelneemt aan de voetwassing heet daarmee ook deel aan de gemeenschap met Jezus de Messias. Dit valt af te leiden uit de woorden van Jezus aan het adres van Petrus: “Indien Ik u niet was, hebt gij geen deel aan Mij.”

Tot slot nog een aantal gegevens over de gang van zaken tijdens de paasmaaltijd: overgenomen uit “Bij de Bron” van T. ten Have deel II, pp. 440-441.

De gastheer neemt de eerste beker wijn, spreekt de dankzegging erover uit: “Gezegend zijt Gij, Jehova, onze God, Die de vrucht van de wijnstol geschapen hebt... Gij geeft ons feestdagen en zo ook deze feestdag der ongezuurde broden, de tijd van onze verlossing, als een herinnering aan de uittocht uit Egypte. Geprezen zijt Gij, o God!”...

De gastheer staat op en wast zijn handen. Hij doopt de bittere kruiden in de saus, zegent ze, neemt ervan en geeft ze aan de anderen door. Hij breekt het ongezuurde brood en zegt: “Dit is het brood der ellende, dat onze vaders aten in Egypteland. Wie hongerig is, kome en ete: wie het nodig heeft, houde het Pascha.”

Nu reikt hij de tweede beker rond, waarbij door de jongste zoon aan zijn vader wordt gevraagd, waarom dit allemaal zo gebeurt: “Waarom is deze nacht zo anders dan andere nachten? Waarom eten we nu alleen maar gebraden vlees, alleen maar ongezuurde koeken en alleen maar bittere kruiden?” Dan onderricht zijn vader hen: hij spreekt eerst van Israëls ellende en daarna van Israëls glorie, terwijl hij met eigen woorden weergeeft, wat er in Deut. 26:5-11 staat. Hij vertelt van het Pascha (de sparende voorbijgang van de engel des verderfs, Ex. 12:27), van het ongezuurde brood (de uittocht geschiedde zo haastig, dat geen bereiding van wel doorzuurd brood mogelijk was, Ex. 12:39), en van de bittere kruiden (omdat de Egyptenaren het lot der vaders hard en bitter hadden gemaakt, Ex. 1:14).

Nu wordt het eerste gedeelte van de Hallel (Ps. 113-118) gezongen, vermoedelijk Ps. 113 en 114. Hierop begint het eigenlijke Paasmaal: men wast zijn handen, waarover elk wederom zijn lofspreuk uitspreekt; de huisvader neemt ongezuurd brood in zijn hand en spreekt hierover de zegenwens uit, welke door ieder met amen wordt bevestigd. Hierop breekt hij het

en reikt het stuk voor stuk aan de anderen toe. Dan eet hij zelf en vervolgens eet ieder zijn stuk brood. Nu kan elk vrij verder eten.

Hierop wordt de derde beker rondgereikt, waarna de gastheer de lofspraak over de maaltijd spreekt (d.w.z. hij sluit de maaltijd met dankgebed).

Nu volgt de vierde beker en daarop de rest van het Hallel (dus w.s. Ps. 115-118), en spreekt hij over de vierde beker de “lofspreuk over het gezang”.

Doel:

Jezus viert de paasmaaltijd. Alle mensen die de maaltijd willen vieren kunnen dat, tot Hij terugkomt.

Behandeling:

Inleiding

Vertelling:

Petrus en Johannes zoeken een kamer om feest te vieren. Een man met een waterkruik heeft er één te leen. Daar gaan ze eten klaarmaken. Eerst kopen ze eten, dan koken ze het en daarna maken ze de kamer klaar voor de maaltijd.

Materiaal: (liefst) echte matses, handdoekje, wasbakje, druivensap, popjes met tafels, stoelen, bordjes, enz. voor de feesttafel. Of eventueel viltfiguren met kamer, tafel, banken, eten, drinken.

Groepsvorm: alle peuters zitten in kring

Werkvorm: leidster vertelt, demonstreert tafeldekken en dergelijke

Liedje: SL.I : Vrijdag is een drukke dag: aanpassen met volgende woorden: Ik maak eten en dek tafel.

Hoofddeelte

Vertelling:

Jezus en de leerlingen zijn in de kamer. Jezus was hun voeten, dan zijn ze schoon voor de maaltijd. Aan tafel breekt Jezus het brood in stukken. Hij schenkt het drinken in. Jezus vertelt dat ze steeds zo moeten eten. Dan kunnen ze eraan denken dat Hij terugkomt. Ze eten en drinken samen.

Materiaal: zie inleiding

Groepsvorm: alle peuters zitten in kring

Werkvorm: leidster vertelt, demonstreert het brood breken en drinken. Peuters mogen proeven.

Toepassing:

Vertelling:

Wij wachten ook tot Jezus terugkomt op de wolken van de lucht. Daarom eten we ook nog matses en drinken we samen in de kerk. Als we eten en drinken denken we aan Jezus.

Materiaal: viltfiguren van de wederkomst met wachtende mensen

Groepsvorm: alle peuters zitten in kring

Werkvorm: leidster vertelt en zingt. Samen eten ze matses en drinken ze druivensap

Liedjes: SL.I 55: Hij haalt zijn kinderen thuis
SL.I 83: Alles wordt nieuw

Leertekst:

“Jezus zegt: Eet en drink” Matteüs 26:26,28 (zie bijlage k.8.1)

VII SLUITING

Gebed: leidster dankt samen met peuters

Liedje: SL.I 54: De sabbatschool gaat sluiten

Afscheid: De leidster geeft de door haar ingekleurde leertekst mee aan de peuters (zie bijlage k.8.2).

9. JEZUS KOMT TERUG

ATTENTIE: Raadpleeg eerst pagina 2 en 3!

I VOOROPVANG

Laat de peuters even rustig op hun stoeltjes met een speelgoedbeest spelen. Ze zijn al in de sabbatschool. Zorg voor een rustige, prettige sfeer. Vergeet niet op te ruimen voor de opening. Iedere peuter kan zijn of haar presentiekaart bijplakken.

Materiaal: speelgoedbeesten, eventueel boekjes, poppetjes of auto's

Groepsvorm: alle peuters mogen zelf een plekje kiezen

Werkvorm: leidster laat peuters zelf uit de speelgoedbeesten kiezen.

II OPENING

Welkom:

Verwelkom elke peuter afzonderlijk. Zijn er bezoekers? Geef ze een plaatje ter herinnering.

Vertelling (1):

Vanmorgen zijn jullie naar de sabbatschool gekomen. Hoe ben je hier gekomen? Met de auto of de fiets, misschien ben je wel met de bus of lopend? Hier zijn autootjes. Iedereen mag naar de kerk rijden en de auto parkeren.

Materiaal: auto's en kerk van speelgoed of van vilt

Groepsvorm: de peuters spelen op de vloer

Werkvorm: leidster vertelt en zingt, peuters zingen en rijden

Liedje: SL.I 11: Wij gaan op weg naar onze kerk.

Vertelling (2):

Hebben jullie ook om je heen gekeken, toen je hier naar toe kwam? Wat hebben jullie buiten gezien? Vanmorgen heb ik bloemen meegebracht. Je zag vast wel bloemen in de tuinen staan en voor de ramen. We gaan ze in de vaas zetten.

Materiaal: (bekende) bloemen en een vaas en bijvoorbeeld geplastificeerde bloemen met pijpenragers voor in de mand op het viltbord of met papier in een vaas.

Groepsvorm: peuters lopen naar vaas

Werkvorm: leidster deelt bloemen uit en vertelt. Peuters zetten ze in de vaas en ruiken eraan.

Vertelling (3):

De bloemenmand.

Hier is een mooie mand met een madeliefje. God maakte dat hartendiefje Pas op voor de roos. Als ze je prikt, word je boos. De lange narcis met zijn gele trompet, wordt keurig naast de viool gezet. De tulp met zijn bolle wangen, laat maar zelden zijn kopje hangen. De witte lelie krijg je erbij. Zoveel houdt God van jou en mij. Dat zie je aan de bloemenmand. Al die bloemen komen uit zijn hand.

Materiaal: bijlagen 9.1 t/m 9.8

Groepsvorm: de peuters lopen naar het bord

Werkvorm: leidster vertelt en laat de peuters zelf een antwoord proberen te geven. Zij gaat op de antwoorden in. De leidster noemt de namen van de bloemen.

Liedjes: SL.I 43: Dank U Heer voor al wat leeft
 SL.I 45: De wereld is vol bloemetjes
 SL.I 48: Oh, wie maakt de bloemen?
 SL.I 49: Oh, wie kan bloemen maken?
 SL.I 59: Rood, geel en blauw

Gebedsvoorbereiding:

Liedje: God gaf mij handjes.

God gaf mij handjes, ik kan klap, klap, klap (1)
God gaf mij voetjes, ik kan stap, stap, stap (2)
God gaf mij armpjes, ik draag nu een pop (beer) (3)
Is Hij niet de liefdevolle Heer? (4)

God gaf mij voetjes, ik loop elke dag (5)
God gaf mij lipjes, dus ik lach, lach, lach (6)
God gaf mij handjes en die draai ik zo (7)
Is Hij niet de liefdevolle Heer? (4)

God gaf mij knietjes, 'k buig ze neer heel stil (8)
God gaf mij handjes, 'k vouw ze naar zijn wil (9)
God gaf mij oogjes, 'k sluit ze heel goed dicht (10)
Is Hij niet de liefdevolle Heer? (4)

- (1) met de handjes klappen
- (2) met de voetjes stappen
- (3) armen gebogen tegen elkaar, zoals je een pop kan dragen en heen en weer bewegen
- (4) met de vinger naar boven wijzen
- (5) met de voetjes alsof je loopt
- (6) met de mond lachen
- (7) met de handen draaien
- (8) kinderen gaan op hun knietjes zitten
- (9) kinderen vouwen hun handen samen
- (10) kinderen doen hun ogen dicht

Groepsvorm: alle peuters zitten in kring
Werkvorm: leidster zingt en demonstreert de gebaren

Gebedje: Zing 22: God is bij ons

III ZENDING

Vertelling (1):

Hier is een Bijbel. De Bijbel zegt dat God van alle kinderen houdt. Hij wil graag dat wij iedere dag in de Bijbel lezen. Veel kinderen wren niet dat God van hen houdt. Ze hebben geen Bijbel. Hier zijn een heleboel Bijbels. Die gaan met het vliegtuig naar die kinderen toe.

Materiaal: echte Bijbel, speelgoedvliegtuig, bijlagen 9.9.a en b om op te plakken

Groepsvorm: alle peuters zitten in kring

Werkvorm: leidster vertelt, laat een Bijbel zien en deelt kleine Bijbels uit. Zij laat een vliegtuig zien.

Liedjes: SL.I 15: Ik open mijn Bijbel
SL.I 14: De Here mint mij

Vertelling (2):

Hier zie je kinderen uit alle landen. Kinderen met blonde haren en kinderen met bruine haren. Ook zie je kinderen met zwarte haren. Deze kinderen willen graag een Bijbel brengen naar kinderen die er geen één hebben. De kinderen (van vilt) mogen jullie op het bord plakken. Dadelijk gaat iedereen met het kind in zijn hand een Bijbel brengen aan het kind op het bord. Daar komt het vliegtuig al aan met de Bijbels. Zoëff, zoëff... God ziet al die kinderen in verre landen. Hij ziet ook jou en mij.

Materiaal: viltset: Kinderen uit alle landen. Bijbeltjes voor het viltbord (met bijvoorbeeld schuurpapier achterop om ze op te plakken), maskerkoppen op knijpers i.p.v. stokken. Dit vergemakkelijkt het opbrengen. Zie bijlage 9.10 t/m 9.12.

Groepsvorm: peuters lopen naar het bord

Werkvorm: leidster vertelt, deelt viltset van kinderen uit. De peuters plakken ze op. De leidster laat het vliegtuig met de Bijbels aanvliegen. De peuters delen de Bijbels uit op het bord. De leidster deelt de maskers uit voor liedje.

Liedjes: SL.I 17: God die houdt van mij
SL.I 19: Kleintjes zoals wij
SL.I 21: God ziet mij als ik werk

Liedje: SL.I 29: Een boot gaat varen (2e couplet zingen met “vliegmachien”)

Groepsvorm: peuters zitten in kring

Werkvorm: alle peuters zingen. Eén peuter haalt het geld op in het vliegtuig.

Materiaal: speelgoedvliegtuig of bijlage 5.3 op karton of uit triplex met een bakje achter de ramen geplakt.

IV VERJAARDAG

Vertelling:

De jarige mag in het midden of op een stoel gaan staan. Hij of zij krijgt een mooie ketting van vlechtreden om en een pakje.

Materiaal: ketting van vlechtreden met een ronde schijf waarop staat: "Hoera,..... is jarig." Daaronder ronde schijfjes met 1-2-3-4, naar gelang de leeftijd van het kind; cadeautje

Groepsvorm: alle peuters zitten in kring, de jarige in het midden

Werkvorm: leidster vertelt en zingt met de peuters

Liedjes: SL.I 65: Zie de kind'ren groeien (zingen met "onze Jantje" enz)
SL.I 66: Jezus groeide net als wij.

V THEMA

Doel:

Waar is de hemel?

Vertelling (1):

Wie weet waar de hemel is? Dit is het gras. Is de hemel hier? Nee! De hemel is veel hoger. Kijk naar de bloemen en de struiken. Zie je de hoge bomen? Die zijn hoger dan het gras. De bomen zijn hoger dan jij en ik. Is daar de hemel? De hemel is nog veel hoger. God in de hemel kan ons goed zien en horen.

Materiaal: viltset met gras en bloemen, kind en volwassene

Groepsvorm: alle peuters zitten in kring

Werkvorm: leidster vertelt en plakt op, wijst op oogjes, oortjes, handjes.

Liedje: Zing 12: Pas toch op

Vertelling (2):

Daar lopen een hond en een poes. Zij zijn hoger dan het gras. De grote olifant en de lange giraffe, kijken zij in de hemel? Nee! De hemel is veel hoger.

Materiaal: hond, poes, olifant, giraffe

Groepsvorm: alle peuters zitten in kring

Werkvorm: leidster plakt dieren van vilt op het viltbord

Liedje: SL.I 20: God die ziet mij

Vertelling (3):

De vogels vliegen hoog in de lucht bij de wolken. Een vliegtuig gaat nog hoger. Naar de maan, zon en sterren zou je met een raket moeten. Die zijn zó ver! Toch is daar de hemel niet. Die is nog veel verder! Maar God ziet mij als ik speel of praat en als ik slaap. 's Avonds als ik naar de sterren kijk, zie ik heel ver weg de hemel.

Materiaal: van vilt: vogels, wolken, vliegtuig, zon, maan en sterren.

Groepsvorm: alle peuters zitten in kring

Werkvorm: leidster vertelt en plakt viltfiguren op. Ze zingt en demonstreert vingerspel.

Liedjes: SL.I 82: Wolkjes wit
SL.I 20: God die ziet mij (2^e en 3^e couplet)
SL.I 18: God ziet mij steeds
SL.I 21: God ziet mij als ik werk

Vingerspel:

1. *Heldere sterren schijnen door mijn raam*
2. *Op mijn bed zachtgeel het licht van de maan*
3. *Ik kijk en tuur mijn ogen vallen dicht*
4. *Door die rustige stralen op mijn gezicht*

VI DE LES: JEZUS KOMT TERUG

Tekst: Matteüs 24:1-14; Johannes 14:1-3

Toelichting:

De redevoering van Jezus over de ondergang van de tempel en het einde van de wereld is alles behalve gemakkelijk. Deze twee onderwerpen zijn in de tekst duidelijk te onderscheiden. De evangelist die dit het overzichtelijkst heeft neergeschreven is Lukas. Daarom nemen we die tekst als uitgangspunt.

De aanleiding tot deze redevoering ontstond door enkele opmerkingen, hetzij van zijn eigen leerlingen (Mat. en Mark.), hetzij van enkele omstanders (Luk.). Deze opmerkingen hadden te maken met de pracht en de schoonheid van het tempelcomplex en vooral de kolossale bouwstenen (zie toelichting vorige les) en de wijgeschenken (dat zijn kostbare voorwerpen, die door zeer rijke pelgrims of buitenlandse vorsten aan de tempel zijn geschonken).

Naar alle waarschijnlijkheid werden zij gemaakt bij het verlaten van de tempel en op weg naar de Olijfberg, waarbij Jezus van de gelegenheid gebruik maakte een voorspelling te doen, die door alle drie de evangelisten vermeld wordt: “geen steen zal op de andere gelaten worden”. Dit lokte de onmiddellijke reactie uit van: “WANNEER? En WELK TEKEN gaat daar aan vooraf?” In een lange rede gaat Jezus op deze vragen in. Zijn uiteenzetting bestaat uit verschillende onderdelen die men niet meteen onderscheidt. Dit heeft te maken met een wijze van uiteenzetten die wij niet gewend zijn. Jezus begint en eindigt met een waarschuwing:

A. Begin v.8-9 Verleidingen “Ziet toe dat gij u niet laat verleiden”
 “Gaat hen niet achterna”

A’ Einde v.29-36 Geruchten van oorlogen en onlusten: “Laat u niet beangstigen”
 Gelijkenis: “Let op de vijgenboom en op al de bomen ... dan zult gij WETEN ...”

Waken: “Ziet toe op uzelf...”
 “Waakt te allen tijde, biddende ...”

Zijn zorg en betrokkenheid voor zijn leerlingen of toehoorders komt daarbij in het licht te staan. Na deze inleidende woorden onderlijnt Hij eerst de gebeurtenissen in het algemeen en betrekking hebbende op alle mensen over de hele wereld.

B. v.10-11: 1. Oorlogen
 10. Aardbevingen
 11. Pestziekten
 12. Hongersnoden
 13. Vreselijke dingen
 14. Grote tekenen aan de hemel

Maar ook aan het einde van zijn rede, voorafgaande aan zijn afsluitende waarschuwingen, richt Hij de aandacht op deze universele gebeurtenissen:

B’ v.25-28: 1. Tekenen aan de hemel
 15. Bulderen van de zee en de branding: = radeloze angst op aarde + de dingen die over de wereld komen: vrees en angst.
 16. De machten van de hemelen wankelen
 4. Komst van de Mensenzoon op de wolken

Hier gaat het om dingen die in de hemelen gebeuren en hun gevolgen die duidelijk op aarde blijken. In het lijstje van gebeurtenissen in v.10-11 gaat het voornamelijk om dingen die op aarde gebeuren en uiteindelijk afgesloten worden met tekenen aan de hemel. Een zekere volgorde is er dus wel in aanwezig.

In het hart van de redevoering richt Jezus Zich opnieuw tot zijn leerlingen of toehoorders, waarbij twee aspecten centraal staan: I. Vervolging en II. Verwoesting.

C. v. 12-19 Het gaat om een vervolging omwille van de naam van Jezus (v.12,17). Zijn volgelingen zullen overgeleverd worden aan de verschillende instanties van de overheid: de synagogen, de koningen en de (Romeinse) stadhouders. De aanbengers kunnen zelfs vrienden en eigen familieleden zijn. “Geen reden tot paniek”, zegt Jezus, “want in die moeilijke ogenblikken zullen zijn volgelingen in staat worden gesteld zich te verdedigen tegenover de tegenstanders”. Niet alleen dat, maar meer: “... geen haar van uw hoofd zal teloor gaan; door uw volharding zult gij uw leven verkrijgen.” (v.19). Dit gedeelte eindigt dus op een zeer bemoedigende toon.

C’ v. 20-24 Hier gaat het om de verwoesting van Jeruzalem. Opnieuw praktische aanwijzingen voor de leerlingen: “vluchten en uitwijken”. Vers 20 is overduidelijk en wordt in de laatste verzen (23 en 24) verder uitgewerkt. De gevolgen zullen ellendig zijn: a. er zullen doden vallen, b. er zullen er in

ballingschap (of slavernij) gaan en c. de overgeblevenen in Jeruzalem zullen door de overheersers vertrapt (d.w.z. verdrukt) worden. De nadruk in de verzen valt op de “heidenen” (niet-joden)

“... weggevoerd onder alle heidenen...”

“... zal door heidenen vertrapt worden.”

“... totdat de tijden der heidenen zullen vervuld zijn”

Het is niet helemaal duidelijk tot wanneer de tijd van de heidenen moet duren, maar misschien is Romeinen 11:26 daar wel van toepassing op. Hoe dan ook, uit de tekst mag afgeleid worden dat het gaat om een lange periode tussen de verwoesting van Jeruzalem – en daarmee van de tempel – en de uiteindelijke wederkomst van de Messias!

Samengevat kunnen we de tekst als volgt indelen:

- A. Waarschuwing en bemoediging aan de leerlingen.
- B. Rampen in de gehele wereld.
- C. Vervolgingen voor de leerlingen
- C’ Verwoesting van Jeruzalem en de tempel.
- B’ Angst in de gehele wereld door kosmische gebeurtenissen.
- A’ Waarschuwing en bemoediging voor de leerlingen.

Er wordt in de redevoering toegewerkt naar een climax: de tekenen aan de hemel en de komst van de Mensenzoon. Daarbij is Jezus’ zorg voor zijn volgelingen in alle onderdelen aanwezig met als belangrijkste opmerking: “Wanneer deze dingen beginnen te gebeuren, richt u op en heft uw hoofden omhoog, want uw VERLOSSING genaakt.” (v.28)

De Rabbi uit Nazareth voorzegt zijn toehoorders dus dat de tempel verwoest zal worden en dat houdt voor alle Joden in, dat het middel tot verzoening (de offers, Grote Verzoendag en de feesten) hiermee ophoudt te bestaan. Toch moeten zij niet bevreesd worden, want hun verlossing zal in ieder geval plaatsvinden met de wederkomst van de Messias Jezus. Men dient niet te vergeten, dat Jezus’ naam “De Here verlost” betekent en hiermee wordt aangegeven dat de Messias voor hen die geloven niet tot oordeel terugkomt, maar ter verlossing. “biddende dat gij in staat moogt wezen te ontkomen aan alles wat geschieden zal, en gesteld zal worden voor het aangezicht van de Zoon des mensen.” (v.36)

Met de verwoesting van de tempel breekt de tijd van de heidenen aan en met de beëindiging van de tijd van de heidenen breekt de eindtijd aan die uitmondt op de komst van de Mensenzoon, die zowel komt om te redden van de wereldrampen als van de zonde!

Doel:

Jezus komt terug op de wolken.

Behandeling:

Inleiding

Vertelling:

Maak jij ook wel eens ruzie met andere kinderen? Of vecht je soms wel eens? Jezus zegt dat de mensen heel veel ruzie met elkaar gaan maken voordat Hij terugkomt. Ook wordt de zon helemaal donker en de maan en de sterren vallen uit de lucht. “Wees niet bang”, zegt Jezus. Als je dat allemaal ziet, kom Ik gauw terug op de wolken.

Materiaal: natuurlandschap, zon, maan, sterren, wolken (van vilt) en het tafereel van de wederkomst

Groepsvorm: alle peuters zitten in kring

Werkvorm: leidster vertelt, knipt het licht aan en uit om te demonstreren. Ze laat de sterren van het bord vallen. Het tafereel van de wederkomst wordt opgeplakt.

Hoofddeelte

Vertelling:

Weet je nog dat Jezus op een wolk naar boven ging? Zo komt Hij ook weer terug. Als Hij terugkomt op de wolken zullen alle mensen Hem zien.

Vingerspel: Hoor je het goed?

1. *Jezus zal komen*
2. *Hoor je het goed?*
3. *Alles wordt nieuw dan, prachtig en goed*

Vertelling:

Grote mensen en kinderen zullen Jezus zien. De opa's en oma's zullen Hem zien. De mama's en papa's zullen Jezus zien komen. Iedereen zal Jezus zien komen. Niemand weet wanneer Hij komt. Iedere dag moeten we goed opletten en bidden.

Materiaal: mensen, kinderen, bliksem in vilt, bijlage 9.13

Groepsvorm: de peuters lopen naar het bord

Werkvorm: leidster vertelt, plakt bliksem op en deelt viltfiguren uit. Peuters plakken de figuren op.

Toepassing

Vingerspel: Wederkomst

1. *Vanuit de blauwe hemel, Komt iemand naderbij. Het is Jezus met de eng'len.*
2. *Hij komt voor jou en mij. 'k Wil klaar zijn als Hij terugkomt en vriend'lijk zijn en blij.*
3. *Daarom bid ik elke dag, dat ik zijn kindje zijn mag.*

Als je 's avonds naar de sterren kijkt en naar de heldere maan, denk er dan aan dat Jezus gauw terugkomt. Misschien komt Hij vanavond wel.

Leertekst

“Vertel het aan iedereen” Matteüs 24:14 (zie bijlage k.9.1)

VII SLUITING

Gebed: De leidster dankt samen met de peuters.

Liedje: SL.I 54: De sabbatschool gaat sluiten.

Afscheid: De leidster geeft de door haar ingekleurde leertekst mee aan de peuters (zie bijlage k.9.2)

10. DE NIEUWE AARDE

ATTENTIE: Raadpleeg eerst pagina 2 en 3!

I VOOROPVANG

Laat de peuters even rustig op hun stoeltjes met een speelgoedbeest spelen. Ze zijn al in de sabbatschool. Zorg voor een rustige, prettige sfeer. Vergeet niet op te ruimen voor de opening. Iedere peuter kan zijn of haar presentiekaart bijplakken.

Materiaal: speelgoedbeesten, eventueel boekjes, poppetjes of auto's

Groepsvorm: alle peuters mogen zelf een plekje kiezen

Werkvorm: leidster laat peuters zelf uit de speelgoedbeesten kiezen.

II OPENING

Welkom:

Verwelkom elke peuter afzonderlijk. Zijn er bezoekers? Geef ze een plaatje ter herinnering.

Vertelling (1):

Vanmorgen zijn jullie naar de sabbatschool gekomen. Hoe ben je hier gekomen? Met de auto of de fiets, misschien ben je wel met de bus of lopend? Hier zijn autootjes. Iedereen mag naar de kerk rijden en de auto parkeren.

Materiaal: auto's en kerk van speelgoed of van vilt

Groepsvorm: de peuters spelen op de vloer

Werkvorm: leidster vertelt en zingt, peuters zingen en rijden

Liedje: SL.I 11: Wij gaan op weg naar onze kerk.

Vertelling (2):

Hebben jullie ook om je heen gekeken, toen je hier naar toe kwam? Wat hebben jullie buiten gezien? Vanmorgen heb ik bloemen meegebracht. Je zag vast wel bloemen in de tuinen staan en voor de ramen. We gaan ze in de vaas zetten.

Materiaal: (bekende) bloemen en een vaas en bijvoorbeeld geplastificeerde bloemen met pijpenragers voor in de mand op het viltbord of met papier in een vaas.

Groepsvorm: peuters lopen naar vaas

Werkvorm: leidster deelt bloemen uit en vertelt. Peuters zetten ze in de vaas en ruiken eraan.

Vertelling (3):

De bloemenmand.

Hier is een mooie mand met een madeliefje. God maakte dat hartendiefje Pas op voor de roos. Als ze je prikt, word je boos. De lange narcis met zijn gele trompet, wordt keurig naast de viool gezet. De tulp met zijn bolle wangen, laat maar zelden zijn kopje hangen. De witte lelie krijg je erbij. Zoveel houdt God van jou en mij. Dat zie je aan de bloemenmand. Al die bloemen komen uit zijn hand.

Materiaal: bijlagen 9.1 t/m 9.8

Groepsvorm: de peuters lopen naar het bord

Werkvorm: leidster vertelt en laat de peuters zelf een antwoord proberen te geven. Zij gaat op de antwoorden in. De leidster noemt de namen van de bloemen.

Liedjes: SL.I 43: Dank U Heer voor al wat leeft
SL.I 45: De wereld is vol bloemetjes
SL.I 48: Oh, wie maakt de bloemen?
SL.I 49: Oh, wie kan bloemen maken?
SL.I 59: Rood, geel en blauw

Gebedsvoorbereiding:

Liedje: God gaf mij handjes.

God gaf mij handjes, ik kan klap, klap, klap (1)
God gaf mij voetjes, ik kan stap, stap, stap (2)
God gaf mij armpjes, ik draag nu een pop (beer) (3)
Is Hij niet de liefdevolle Heer? (4)

God gaf mij voetjes, ik loop elke dag (5)
God gaf mij lipjes, dus ik lach, lach, lach (6)
God gaf mij handjes en die draai ik zo (7)
Is Hij niet de liefdevolle Heer? (4)

God gaf mij knietjes, 'k buig ze neer heel stil (8)
God gaf mij handjes, 'k vouw ze naar zijn wil (9)
God gaf mij oogjes, 'k sluit ze heel goed dicht (10)
Is Hij niet de liefdevolle Heer? (4)

- (11) met de handjes klappen
- (12) met de voetjes stappen
- (13) armen gebogen tegen elkaar, zoals je een pop kan dragen en heen en weer bewegen
- (14) met de vinger naar boven wijzen
- (15) met de voetjes alsof je loopt
- (16) met de mond lachen
- (17) met de handen draaien
- (18) kinderen gaan op hun knietjes zitten
- (19) kinderen vouwen hun handen samen
- (20) kinderen doen hun ogen dicht

Groepsvorm: alle peuters zitten in kring
Werkvorm: leidster zingt en demonstreert de gebaren

Gebedje: Zing 22: God is bij ons

III ZENDING

Vertelling (1):

Hier is een Bijbel. De Bijbel zegt dat God van alle kinderen houdt. Hij wil graag dat wij iedere dag in de Bijbel lezen. Veel kinderen wren niet dat God van hen houdt. Ze hebben geen Bijbel. Hier zijn een heleboel Bijbels. Die gaan met het vliegtuig naar die kinderen toe.

Materiaal: echte Bijbel, speelgoedvliegtuig, bijlagen 9.9.a en b om op te plakken

Groepsvorm: alle peuters zitten in kring

Werkvorm: leidster vertelt, laat een Bijbel zien en deelt kleine Bijbels uit. Zij laat een vliegtuig zien.

Liedjes: SL.I 15: Ik open mijn Bijbel
SL.I 14: De Here mint mij

Vertelling (2):

Hier zie je kinderen uit alle landen. Kinderen met blonde haren en kinderen met bruine haren. Ook zie je kinderen met zwarte haren. Deze kinderen willen graag een Bijbel brengen naar kinderen die er geen één hebben. De kinderen (van vilt) mogen jullie op het bord plakken. Dadelijk gaat iedereen met het kind in zijn hand een Bijbel brengen aan het kind op het bord. Daar komt het vliegtuig al aan met de Bijbels. Zoëff, zoëff... God ziet al die kinderen in verre landen. Hij ziet ook jou en mij.

Materiaal: viltset: Kinderen uit alle landen. Bijbeltjes voor het viltbord (met bijvoorbeeld schuurpapier achterop om ze op te plakken), maskerkoppen op knijpers i.p.v. stokken. Dit vergemakkelijkt het opbrengen. Zie bijlage 9.10 t/m 9.12.

Groepsvorm: peuters lopen naar het bord

Werkvorm: leidster vertelt, deelt viltset van kinderen uit. De peuters plakken ze op. De leidster laat het vliegtuig met de Bijbels aanvliegen. De peuters delen de Bijbels uit op het bord. De leidster deelt de maskers uit voor liedje.

Liedjes: SL.I 17: God die houdt van mij
SL.I 19: Kleintjes zoals wij
SL.I 21: God ziet mij als ik werk

Liedje: SL.I 29: Een boot gaat varen (2e couplet zingen met “vliegmachien”)

Groepsvorm: peuters zitten in kring

Werkvorm: alle peuters zingen. Eén peuter haalt het geld op in het vliegtuig.

Materiaal: speelgoedvliegtuig of bijlage 5.3 op karton of uit triplex met een bakje achter de ramen geplakt.

IV VERJAARDAG

Vertelling:

De jarige mag in het midden of op een stoel gaan staan. Hij of zij krijgt een mooie ketting van vlechtreden om en een pakje.

Materiaal: ketting van vlechtreden met een ronde schijf waarop staat: "Hoera,..... is jarig." Daaronder ronde schijfjes met 1-2-3-4, naar gelang de leeftijd van het kind; cadeautje

Groepsvorm: alle peuters zitten in kring, de jarige in het midden

Werkvorm: leidster vertelt en zingt met de peuters

Liedjes: SL.I 65: Zie de kind'ren groeien (zingen met "onze Jantje" enz)
SL.I 66: Jezus groeide net als wij.

V THEMA

Doel:

Waar is de hemel?

Vertelling (1):

Wie weet waar de hemel is? Dit is het gras. Is de hemel hier? Nee! De hemel is veel hoger. Kijk naar de bloemen en de struiken. Zie je de hoge bomen? Die zijn hoger dan het gras. De bomen zijn hoger dan jij en ik. Is daar de hemel? De hemel is nog veel hoger. God in de hemel kan ons goed zien en horen.

Materiaal: viltset met gras en bloemen, kind en volwassene

Groepsvorm: alle peuters zitten in kring

Werkvorm: leidster vertelt en plakt op, wijst op oogjes, oortjes, handjes.

Liedje: Zing 12: Pas toch op

Vertelling (2):

Daar lopen een hond en een poes. Zij zijn hoger dan het gras. De grote olifant en de lange giraffe, kijken zij in de hemel? Nee! De hemel is veel hoger.

Materiaal: hond, poes, olifant, giraffe

Groepsvorm: alle peuters zitten in kring

Werkvorm: leidster plakt dieren van vilt op het viltbord

Liedje: SL.I 20: God die ziet mij

Vertelling (3):

De vogels vliegen hoog in de lucht bij de wolken. Een vliegtuig gaat nog hoger. Naar de maan, zon en sterren zou je met een raket moeten. Die zijn zó ver! Toch is daar de hemel niet. Die is nog veel verder! Maar God ziet mij als ik speel of praat en als ik slaap. 's Avonds als ik naar de sterren kijk, zie ik heel ver weg de hemel.

Materiaal: van vilt: vogels, wolken, vliegtuig, zon, maan en sterren.

Groepsvorm: alle peuters zitten in kring

Werkvorm: leidster vertelt en plakt viltfiguren op. Ze zingt en demonstreert vingerspel.

Liedjes: SL.I 82: Wolkjes wit
SL.I 20: God die ziet mij (2^e en 3^e couplet)
SL.I 18: God ziet mij steeds
SL.I 21: God ziet mij als ik werk

Vingerspel:

1. *Heldere sterren schijnen door mijn raam*
2. *Op mijn bed zachtgeel het licht van de maan*
3. *Ik kijk en tuur mijn ogen vallen dicht*
3. *Door die rustige stralen op mijn gezicht*

VI DE LES: DE NIEUWE AARDE

Tekst: Jesaja 65:17-25 en Openbaring 22:1-5

Toelichting:

Jesaja en Johannes schetsen de situatie op de nieuwe aarde in woorden en beelden, die gebruikelijk zijn in hun eigen tijd. Voor beiden geldt dat op de nieuwe aarde het paradijselijke geluk en de paradijselijke verhoudingen terug te vinden zullen zijn. Beiden leven vanuit de kennis van het scheppingsverhaal, waarin duidelijk tot uitdrukking komt, dat de schepping van de aarde, van de dieren en van man en vrouw goed was. Er staat zelfs in de tekst, dat het "zeer goed" (1:31) was. Zowel Jesaja als Johannes geven ons beelden die duidelijk in harmonie zijn met wat de gelovige in Genesis 1 en 2 aantreft. Zó zien zij het leven op de nieuwe aarde: gelukkige gezinnen, een ongerepte natuur, een vreedzame dierenwereld, het ontbreken van ziekte, van pijn, van verdriet en van de aftakeling van de mens en het leven in het algemeen. Zo komen zij er ook toe om te stellen, dat de zuigeling, noch de grijsaard zullen sterven (vers 20). De lezer merkt duidelijk dat Jesaja het moeilijk heeft om zich volledig van de werkelijkheid van de dood in het huidige leven los te koppelen. Bovendien doet hij een

poging om aan zijn tijdgenoten het begrip “eewigheid” duidelijk te maken. En dat lukt hem meestal, maar aan het eind van vers 20 heeft hij het er maar moeilijk mee.

Al met al wordt er een gelukkig gezinsleven en harmonieuze samenleving geschilderd, waarin de relatie tussen God en de mensen optimaal zal zijn. De aanwezigheid van God wordt door Johannes op verschillende wijzen onderstreept: de troon van God en die van het Lam, het geboomte des levens dat volop vrucht draagt (het hele jaar door), de dienstknechten van God eren Hem. Zij leven oog in oog met God (= zijn aangezicht zien) en zijn naam zal op hun voorhoofde zijn (= er zal geen scheiding zijn tussen hen en God) en de Here God zal hen zelfs verlichten.

De lezer begrijpt dat het voor deze beide mannen, Jesaja en Johannes moeilijk moet zijn geweest hun gedachten en datgene wat zij in een visioen zagen, te beschrijven. Dat zij daarbij de mooiste taferelen hebben gebruikt was voor hen noodzakelijk, maar ook zeer nuttig. Op deze wijze kan de gelovige zich een idee vormen van wat zelfs de stoutste verwachtingen overtreffen zal.

Doel:

Er komt een nieuwe aarde. Iedereen zal gelukkig zijn. Er zal geen pijn of verdriet zijn.

Behandeling:

Inleiding

Vertelling:

In de Bijbel staat, dat er een nieuwe aarde komt, waar het veel fijner zal zijn dan nu. God maakt alles weer mooi en nieuw, net als in de tuin waar Adam en Eva eerst leefden.

Materiaal: a. zandbak materiaal wat bij modelspoorbanen wordt gebruikt is als gras bruikbaar. Hierop kunnen dan de bomen, bloemen en dieren worden gezet.
b. viltmateriaal: groene achtergrond met rivier, bloemen, bomen en dieren (ook in het water).

Groepsvorm: alle peuters zitten in kring

Werkvorm; leidster vertelt, peuters luisteren en zetten de figuren neer of plakken ze op.

Hoofddeelte

Vertelling (1):

Op de nieuwe aarde zullen ook dieren zijn. Zien jullie wel? Daar zitten zomaar kinderen bij de leeuw. Op de nieuwe aarde is hij niet meer gevaarlijk. Nu kan je nog niet bij hem zitten, nu is hij nog heel gevaarlijk. Op de nieuwe aarde zijn er geen dieren meer, waar je bang voor hoeft te zijn. Daar ben je ook nooit meer verdrietig. Papa, mama, je broertjes, zusjes, je vriendjes en vriendinnetjes, iedereen is blij en gelukkig. Er zijn dan geen zieke mensen meer. Nooit meer pijn zal daar zijn. Zal dat niet heerlijk zijn?!

Materiaal: a. zandbak: speelgoed dieren en poppetjes
c. viltmateriaal: dieren en kinderen

Groepsvorm: alle peuters zitten in kring

Werkvorm: leidster vertelt en wijst op leeuw en andere dieren, die de kinderen opplakken. De leidster plakt er kinderen naast.

Vertelling (2):

Op de nieuwe aarde zijn we allemaal bij God. Hij is onze Koning en Hij zit daar op zijn troon. Een hele mooie rivier stroomt door de stad met helder water. Zou je daar ook graag willen zijn, bij God, waar alle mensen lief zijn voor elkaar? Wat zal het fijn zijn, als we er allemaal samen zijn!

Materiaal: a. zandbak: goudkleurig huis, poppetjes
b. viltmateriaal: nieuwe Jeruzalem

Groepsvorm; alle peuters zitten in kring

Werkvorm: leidster vertelt en plakt het nieuwe Jeruzalem op.

Toepassing

Vingerspel: God die alles maakte

1. *God heeft alles gemaakt*
2. *De bloemen (a), vogels (b) en de bomen (c)*
3. *De dieren, mensen en ook mij*
4. *De hele wereld waar wij wonen*

Leertekst

“God zal op de troon zitten” zie bijlage k.10.1

VII SLUITING

Gebed: Leidster dankt samen met de peuters

Liedje: SL.I 54: De sabbatschool gaat sluiten

Afscheid: De leidster geeft de door haar ingekleurde leertekst mee aan de peuters (zie bijlage k.10.2)

11. DE SCHEPPING

ATTENTIE: Raadpleeg eerst pagina 2 en 3!

I VOOROPVANG

Laat de peuters even rustig op hun stoeltjes met een speelgoedbeest spelen. Ze zijn al in de sabbatschool. Zorg voor een rustige, prettige sfeer. Vergeet niet op te ruimen voor de opening. Iedere peuter kan zijn of haar presentiekaart bijplakken.

Materiaal: speelgoedbeesten, eventueel boekjes, poppetjes of auto's

Groepsvorm: alle peuters mogen zelf een plekje kiezen

Werkvorm: leidster laat peuters zelf uit de speelgoedbeesten kiezen.

II OPENING

Welkom:

Verwelkom elke peuter afzonderlijk. Zijn er bezoekers? Geef ze een plaatje ter herinnering.

Vertelling (1):

Vanmorgen zijn jullie naar de sabbatschool gekomen. Hoe ben je hier gekomen? Met de auto of de fiets, misschien ben je wel met de bus of lopend? Hier zijn autootjes. Iedereen mag naar de kerk rijden en de auto parkeren.

Materiaal: auto's en kerk van speelgoed of van vilt

Groepsvorm: de peuters spelen op de vloer

Werkvorm: leidster vertelt en zingt, peuters zingen en rijden

Liedje: SL.I 11: Wij gaan op weg naar onze kerk.

Vertelling (2):

Hebben jullie ook om je heen gekeken, toen je hier naar toe kwam? Wat hebben jullie buiten gezien? Vanmorgen heb ik bloemen meegebracht. Je zag vast wel bloemen in de tuinen staan en voor de ramen. We gaan ze in de vaas zetten.

Materiaal: (bekende) bloemen en een vaas en bijvoorbeeld geplastificeerde bloemen met pijpenragers voor in de mand op het viltbord of met papier in een vaas.

Groepsvorm: peuters lopen naar vaas

Werkvorm: leidster deelt bloemen uit en vertelt. Peuters zetten ze in de vaas en ruiken eraan.

Vertelling (3):

De bloemenmand.

Hier is een mooie mand met een madeliefje. God maakte dat hartendiefje Pas op voor de roos. Als ze je prikt, word je boos. De lange narcis met zijn gele trompet, wordt keurig naast de viool gezet. De tulp met zijn bolle wangen, laat maar zelden zijn kopje hangen. De witte lelie krijg je erbij. Zoveel houdt God van jou en mij. Dat zie je aan de bloemenmand. Al die bloemen komen uit zijn hand.

Materiaal: bijlagen 9.1 t/m 9.8

Groepsvorm: de peuters lopen naar het bord

Werkvorm: leidster vertelt en laat de peuters zelf een antwoord proberen te geven. Zij gaat op de antwoorden in. De leidster noemt de namen van de bloemen.

Liedjes: SL.I 43: Dank U Heer voor al wat leeft
SL.I 45: De wereld is vol bloemetjes
SL.I 48: Oh, wie maakt de bloemen?
SL.I 49: Oh, wie kan bloemen maken?
SL.I 59: Rood, geel en blauw

Gebedsvoorbereiding:

Liedje: God gaf mij handjes.

God gaf mij handjes, ik kan klap, klap, klap (1)
God gaf mij voetjes, ik kan stap, stap, stap (2)
God gaf mij armpjes, ik draag nu een pop (beer) (3)
Is Hij niet de liefdevolle Heer? (4)

God gaf mij voetjes, ik loop elke dag (5)
God gaf mij lipjes, dus ik lach, lach, lach (6)
God gaf mij handjes en die draai ik zo (7)
Is Hij niet de liefdevolle Heer? (4)

God gaf mij knietjes, 'k buig ze neer heel stil (8)
God gaf mij handjes, 'k vouw ze naar zijn wil (9)
God gaf mij oogjes, 'k sluit ze heel goed dicht (10)
Is Hij niet de liefdevolle Heer? (4)

- (21) met de handjes klappen
- (22) met de voetjes stappen
- (23) armen gebogen tegen elkaar, zoals je een pop kan dragen en heen en weer bewegen
- (24) met de vinger naar boven wijzen
- (25) met de voetjes alsof je loopt
- (26) met de mond lachen
- (27) met de handen draaien
- (28) kinderen gaan op hun knietjes zitten
- (29) kinderen vouwen hun handen samen
- (30) kinderen doen hun ogen dicht

Groepsvorm: alle peuters zitten in kring
Werkvorm: leidster zingt en demonstreert de gebaren

Gebedje: Zing 22: God is bij ons

III ZENDING

Vertelling (1):

Hier is een Bijbel. De Bijbel zegt dat God van alle kinderen houdt. Hij wil graag dat wij iedere dag in de Bijbel lezen. Veel kinderen wren niet dat God van hen houdt. Ze hebben geen Bijbel. Hier zijn een heleboel Bijbels. Die gaan met het vliegtuig naar die kinderen toe.

Materiaal: echte Bijbel, speelgoedvliegtuig, bijlagen 9.9.a en b om op te plakken

Groepsvorm: alle peuters zitten in kring

Werkvorm: leidster vertelt, laat een Bijbel zien en deelt kleine Bijbels uit. Zij laat een vliegtuig zien.

Liedjes: SL.I 15: Ik open mijn Bijbel
SL.I 14: De Here mint mij

Vertelling (2):

Hier zie je kinderen uit alle landen. Kinderen met blonde haren en kinderen met bruine haren. Ook zie je kinderen met zwarte haren. Deze kinderen willen graag een Bijbel brengen naar kinderen die er geen één hebben. De kinderen (van vilt) mogen jullie op het bord plakken. Dadelijk gaat iedereen met het kind in zijn hand een Bijbel brengen aan het kind op het bord. Daar komt het vliegtuig al aan met de Bijbels. Zoeff, zoeff... God ziet al die kinderen in verre landen. Hij ziet ook jou en mij.

Materiaal: viltset: Kinderen uit alle landen. Bijbeltjes voor het viltbord (met bijvoorbeeld schuurpapier achterop om ze op te plakken), maskerkoppen op knijpers i.p.v. stokken. Dit vergemakkelijkt het opbrengen. Zie bijlage 9.10 t/m 9.12.

Groepsvorm: peuters lopen naar het bord

Werkvorm: leidster vertelt, deelt viltset van kinderen uit. De peuters plakken ze op. De leidster laat het vliegtuig met de Bijbels aanvliegen. De peuters delen de Bijbels uit op het bord. De leidster deelt de maskers uit voor liedje.

Liedjes: SL.I 17: God die houdt van mij
SL.I 19: Kleintjes zoals wij
SL.I 21: God ziet mij als ik werk

Liedje: SL.I 29: Een boot gaat varen (2e couplet zingen met “vliegmachien”)

Groepsvorm: peuters zitten in kring

Werkvorm: alle peuters zingen. Eén peuter haalt het geld op in het vliegtuig.

Materiaal: speelgoedvliegtuig of bijlage 5.3 op karton of uit triplex met een bakje achter de ramen geplakt.

IV VERJAARDAG

Vertelling:

De jarige mag in het midden of op een stoel gaan staan. Hij of zij krijgt een mooie ketting van vlechtreden om en een pakje.

Materiaal: ketting van vlechtreden met een ronde schijf waarop staat: "Hoera,..... is jarig." Daaronder ronde schijfjes met 1-2-3-4, naar gelang de leeftijd van het kind; cadeautje

Groepsvorm: alle peuters zitten in kring, de jarige in het midden

Werkvorm: leidster vertelt en zingt met de peuters

Liedjes: SL.I 65: Zie de kind'ren groeien (zingen met "onze Jantje" enz)
SL.I 66: Jezus groeide net als wij.

V THEMA

Doel:

Waar is de hemel?

Vertelling (1):

Wie weet waar de hemel is? Dit is het gras. Is de hemel hier? Nee! De hemel is veel hoger. Kijk naar de bloemen en de struiken. Zie je de hoge bomen? Die zijn hoger dan het gras. De bomen zijn hoger dan jij en ik. Is daar de hemel? De hemel is nog veel hoger. God in de hemel kan ons goed zien en horen.

Materiaal: viltset met gras en bloemen, kind en volwassene

Groepsvorm: alle peuters zitten in kring

Werkvorm: leidster vertelt en plakt op, wijst op oogjes, oortjes, handjes.

Liedje: Zing 12: Pas toch op

Vertelling (2):

Daar lopen een hond en een poes. Zij zijn hoger dan het gras. De grote olifant en de lange giraffe, kijken zij in de hemel? Nee! De hemel is veel hoger.

Materiaal: hond, poes, olifant, giraffe

Groepsvorm: alle peuters zitten in kring

Werkvorm: leidster plakt dieren van vilt op het viltbord

Liedje: SL.I 20: God die ziet mij

Vertelling (3):

De vogels vliegen hoog in de lucht bij de wolken. Een vliegtuig gaat nog hoger. Naar de maan, zon en sterren zou je met een raket moeten. Die zijn zó ver! Toch is daar de hemel niet. Die is nog veel verder! Maar God ziet mij als ik speel of praat en als ik slaap. 's Avonds als ik naar de sterren kijk, zie ik heel ver weg de hemel.

Materiaal: van vilt: vogels, wolken, vliegtuig, zon, maan en sterren.

Groepsvorm: alle peuters zitten in kring

Werkvorm: leidster vertelt en plakt viltfiguren op. Ze zingt en demonstreert vingerspel.

Liedjes: SL.I 82: Wolkjes wit
SL.I 20: God die ziet mij (2^e en 3^e couplet)
SL.I 18: God ziet mij steeds
SL.I 21: God ziet mij als ik werk

Vingerspel:

1. *Heldere sterren schijnen door mijn raam*
2. *Op mijn bed zachtgeel het licht van de maan*
3. *Ik kijk en tuur mijn ogen vallen dicht*
4. *Door die rustige stralen op mijn gezicht*

VI DE LES: DE SCHEPPING

Tekst: Genesis 1:1-19

Toelichting:

Zoals het scheppingsverhaal voor ons ligt (1:1-2:4a) is het een werkelijk kunstwerk. Het zit letterkundig prachtig in elkaar en is zeer mooi en harmonisch opgebouwd. Zo zijn de eerste drie dagen gevuld met de voor de mens bewoonbare ruimten, waarop de drie daaropvolgende dagen de verschillende bewoners van de wereld met zich mee brengen.

BEWOONBARE RUIMTEN

1. Licht (scheiding licht en duisternis)
2. Uitspansel (scheiding tussen wateren boven en wateren beneden)
3. Droge aarde (scheiding water en droge)

BEWONERS

4. Lichtpunten (zon, maan en sterren)
5. Vogels en vissen (gevogelte, grote zeedieren en krioelende levende wezens)
6. Dierenwereld (vee, kruipend gedierte en wild gedierte)

7. SABBAT (Hij rustte, zegende, heiligde)

Hoewel de opbouw van de schepping zeer geordend en gestructureerd is, kunnen we toch zeggen, dat het geen wetenschappelijk verslag is. De schrijver heeft een getuigenis van het wonder van de schepping gegeven. Hij staat vol bewondering naar de schepping te staren en de indruk die God, de Schepper van hemel en aarde, op hem heeft gemaakt, blijkt uit de prachtige manier van weergeven van de schepping in dit verhaal. De schrijver benadrukt de volgende punten met klem:

1. God is de Koning van het universum, want
 - Hij heeft alles gemaakt: Hij is ingenieur, architect, timmerman, tuinman, elektricien drooglegger, bouwmeester, kunstenaar, enz.
 - Hij is een God van orde: Alles heeft zijn specifieke taak en plaats gekregen (scheidingen, alles naar zijn aard en een zeer logische opbouw van het geheel).
 - Hij is er gewoon: Er wordt niet uiteengezet hoe God eruit zag. Wij komen eigenlijk nauwelijks iets over Hem te weten. Hij bestaat gewoon.
 - Hij is de grootste: Hij staat boven alle hemellichamen. Hij is groter dan de zon en de maan. En dat betekende heel wat in die tijd. Zowel de zon als de maan golden als oppermachtige goden. In het verhaal zit dus een aanval op de toenmalige godsdiensten.
 - Hij is een tevreden architect: Als een refrein klinkt het: “En God zag dat het goed was”. Met andere woorden: Hij vond zijn schepping goed.
2. De mens is de koning van de aarde (zie toelichting van les 12?).
3. De mens is man en vrouw (zie toelichting les 12?).
4. De sabbat is een belangrijke dag (zie toelichting les 13?).

Doel:

God heeft alles goed en mooi gemaakt.

Behandeling:

Inleiding

Vertelling:

God maakte de hemel en de aarde. Er is niets: geen zon, geen maan en geen sterren. Alles is donker. Lijkt je dat leuk, zo donker? God vindt het ook nog niet zo mooi. Hij zegt: “Er moet licht zijn”, en meteen is er licht. God ziet dat het goed is. Het licht is de dag als je wakker bent. Het donker heet nacht, dan slaap je.

Materiaal: zwarte flanellen lap ter illustratie, zaklantaarn, themaset: Gods ware liefde

Groepsvorm: alle peuters zitten in kring

Werkvorm: leidster vertelt, verduistert kamer, knipt lantaarn aan, plakt vilt op.

Hoofddeelte

Vertelling (1):

De eerste dag is voorbij. Het is de tweede dag en God zegt: “Er moet een blauwe lucht komen boven de aarde” en ... daar is de blauwe lucht. Er drijven witte wolken langs de lucht. Dat is mooi. Het wordt weer donker, de derde dag begint.

Materiaal: lichtblauwe flanelen lap, wolken in vilt, themaset

Groepsvorm: alle peuters zitten in kring

Werkvorm: leidster vertelt, peuters luisteren

Vertelling (2):

Overal is water op de aarde, waar je ook kijkt. Dan maakt God een stuk droog. Hij jaagt het water in de zee. Het droge stuk is land en het water is de zee. Land met niets erop. Wat saai! God maakt het land mooi. Hij laat er gras op groeien en bomen en bloemen. Hij ziet dat het mooi en goed is. Op de vierde dag maakt God alles nog mooier. God maakt de zon. De zon schijnt en maakt alles warm. 's Nachts zet Hij de maan en de sterren in de lucht. Nu kunnen de bomen en bloemen fijn groeien.

Materiaal: a. zandbak met water en zand, bomen en bloemen.
b. viltmateriaal: water en strand, bomen, bloemen, gras, zon, maan en sterren (zwart flanelbord is praktisch), kaars en lucifers)

Groepsvorm: alle peuters zitten in kring

Werkvorm: leidster vertelt, vergelijkt warmte van een kaars met die van de zon. Een kaars kun je zien en voelen. De zon ook. Ze geven beide licht en warmte

Toepassing

Vingerspel (1): Schepping

God maakte voor de dag de zon zo rond en groot (1)
Die bloempjes tegenlicht in blauw en geel en rood
Zo groeien ze omhoog (2)
Naar de blauwe hemelboog.

Ik word ook groot en sterk (3)
Van warme zonnestrallen.
Ik dank God voor zijn werk
En als de zon gaat dalen (4)
Dan komt de mooie maan (5)
Met alle kleine sterretjes (6)
Aan onze hemel staan.

Vingerspel (2): God maakte alles (zie les 10)

Vingerspel (3): Sterren (zie les 9)

Groepsvorm: alle peuters staan in kring

Werkvorm: leidster demonstreert het spel, peuters doen mee

Liedje: SL.I 56: God maakte de aarde

Leertekst

“God maakte de hemel en de aarde” zie bijlage k.11.1

VII

SLUITING

Gebed: Leidster dankt samen met de peuters

Liedje: SL.I 54: De sabbatschool gaat sluiten

Groepsvorm: de peuters lopen in kring rond

Werkvorm: leidster en peuters geven elkaar een hand en lopen in kring rond. Bij “tot ziens” laten ze de handen los en zwaaien ze naar elkaar.

Afscheid: leidster geeft de door haar ingekleurde leertekst mee aan de peuters (zie bijlage k.11.2).

12. GOD MAAKT ADAM EN EVA

ATTENTIE: Raadpleeg eerst pagina 2 en 3!

I VOOROPVANG

Laat de peuters even rustig op hun stoeltjes met een speelgoedbeest spelen. Ze zijn al in de sabbatschool. Zorg voor een rustige, prettige sfeer. Vergeet niet op te ruimen voor de opening. Iedere peuter kan zijn of haar presentiekaart bijplakken.

Materiaal: speelgoedbeesten, eventueel boekjes, poppetjes of auto's

Groepsvorm: alle peuters mogen zelf een plekje kiezen

Werkvorm: leidster laat peuters zelf uit de speelgoedbeesten kiezen.

II OPENING

Welkom:

Verwelkom elke peuter afzonderlijk. Zijn er bezoekers? Geef ze een plaatje ter herinnering.

Vertelling (1):

Vanmorgen zijn jullie naar de sabbatschool gekomen. Hoe ben je hier gekomen? Met de auto of de fiets, misschien ben je wel met de bus of lopend? Hier zijn autootjes. Iedereen mag naar de kerk rijden en de auto parkeren.

Materiaal: auto's en kerk van speelgoed of van vilt

Groepsvorm: de peuters spelen op de vloer

Werkvorm: leidster vertelt en zingt, peuters zingen en rijden

Liedje: SL.I 11: Wij gaan op weg naar onze kerk.

Vertelling (2):

Hebben jullie ook om je heen gekeken, toen je hier naar toe kwam? Wat hebben jullie buiten gezien? Vanmorgen heb ik bloemen meegebracht. Je zag vast wel bloemen in de tuinen staan en voor de ramen. We gaan ze in de vaas zetten.

Materiaal: (bekende) bloemen en een vaas en bijvoorbeeld geplastificeerde bloemen met pijpenragers voor in de mand op het viltbord of met papier in een vaas.

Groepsvorm: peuters lopen naar vaas

Werkvorm: leidster deelt bloemen uit en vertelt. Peuters zetten ze in de vaas en ruiken eraan.

Vertelling (3):

De bloemenmand.

Hier is een mooie mand met een madeliefje. God maakte dat hartendiefje Pas op voor de roos. Als ze je prikt, word je boos. De lange narcis met zijn gele trompet, wordt keurig naast de viool gezet. De tulp met zijn bolle wangen, laat maar zelden zijn kopje hangen. De witte lelie krijg je erbij. Zoveel houdt God van jou en mij. Dat zie je aan de bloemenmand. Al die bloemen komen uit zijn hand.

Materiaal: bijlagen 9.1 t/m 9.8

Groepsvorm: de peuters lopen naar het bord

Werkvorm: leidster vertelt en laat de peuters zelf een antwoord proberen te geven. Zij gaat op de antwoorden in. De leidster noemt de namen van de bloemen.

Liedjes: SL.I 43: Dank U Heer voor al wat leeft
 SL.I 45: De wereld is vol bloemetjes
 SL.I 48: Oh, wie maakt de bloemen?
 SL.I 49: Oh, wie kan bloemen maken?
 SL.I 59: Rood, geel en blauw

Gebedsvoorbereiding:

Liedje: God gaf mij handjes.

God gaf mij handjes, ik kan klap, klap, klap (1)
God gaf mij voetjes, ik kan stap, stap, stap (2)
God gaf mij armpjes, ik draag nu een pop (beer) (3)
Is Hij niet de liefdevolle Heer? (4)

God gaf mij voetjes, ik loop elke dag (5)
God gaf mij lipjes, dus ik lach, lach, lach (6)
God gaf mij handjes en die draai ik zo (7)
Is Hij niet de liefdevolle Heer? (4)

God gaf mij knietjes, 'k buig ze neer heel stil (8)
God gaf mij handjes, 'k vouw ze naar zijn wil (9)
God gaf mij oogjes, 'k sluit ze heel goed dicht (10)
Is Hij niet de liefdevolle Heer? (4)

- (31) met de handjes klappen
- (32) met de voetjes stappen
- (33) armen gebogen tegen elkaar, zoals je een pop kan dragen en heen en weer bewegen
- (34) met de vinger naar boven wijzen
- (35) met de voetjes alsof je loopt
- (36) met de mond lachen
- (37) met de handen draaien
- (38) kinderen gaan op hun knietjes zitten
- (39) kinderen vouwen hun handen samen
- (40) kinderen doen hun ogen dicht

Groepsvorm: alle peuters zitten in kring
Werkvorm: leidster zingt en demonstreert de gebaren

Gebedje: Zing 22: God is bij ons

III ZENDING

Vertelling (1):

Hier is een Bijbel. De Bijbel zegt dat God van alle kinderen houdt. Hij wil graag dat wij iedere dag in de Bijbel lezen. Veel kinderen wren niet dat God van hen houdt. Ze hebben geen Bijbel. Hier zijn een heleboel Bijbels. Die gaan met het vliegtuig naar die kinderen toe.

Materiaal: echte Bijbel, speelgoedvliegtuig, bijlagen 9.9.a en b om op te plakken

Groepsvorm: alle peuters zitten in kring

Werkvorm: leidster vertelt, laat een Bijbel zien en deelt kleine Bijbels uit. Zij laat een vliegtuig zien.

Liedjes: SL.I 15: Ik open mijn Bijbel
SL.I 14: De Here mint mij

Vertelling (2):

Hier zie je kinderen uit alle landen. Kinderen met blonde haren en kinderen met bruine haren. Ook zie je kinderen met zwarte haren. Deze kinderen willen graag een Bijbel brengen naar kinderen die er geen één hebben. De kinderen (van vilt) mogen jullie op het bord plakken. Dadelijk gaat iedereen met het kind in zijn hand een Bijbel brengen aan het kind op het bord. Daar komt het vliegtuig al aan met de Bijbels. Zoëff, zoëff... God ziet al die kinderen in verre landen. Hij ziet ook jou en mij.

Materiaal: viltset: Kinderen uit alle landen. Bijbeltjes voor het viltbord (met bijvoorbeeld schuurpapier achterop om ze op te plakken), maskerkoppen op knijpers i.p.v. stokken. Dit vergemakkelijkt het opbrengen. Zie bijlage 9.10 t/m 9.12.

Groepsvorm: peuters lopen naar het bord

Werkvorm: leidster vertelt, deelt viltset van kinderen uit. De peuters plakken ze op. De leidster laat het vliegtuig met de Bijbels aanvliegen. De peuters delen de Bijbels uit op het bord. De leidster deelt de maskers uit voor liedje.

Liedjes: SL.I 17: God die houdt van mij
SL.I 19: Kleintjes zoals wij
SL.I 21: God ziet mij als ik werk

Liedje: SL.I 29: Een boot gaat varen (2e couplet zingen met “vliegmachien”)

Groepsvorm: peuters zitten in kring

Werkvorm: alle peuters zingen. Eén peuter haalt het geld op in het vliegtuig.

Materiaal: speelgoedvliegtuig of bijlage 5.3 op karton of uit triplex met een bakje achter de ramen geplakt.

IV VERJAARDAG

Vertelling:

De jarige mag in het midden of op een stoel gaan staan. Hij of zij krijgt een mooie ketting van vlechtreden om en een pakje.

Materiaal: ketting van vlechtreden met een ronde schijf waarop staat: "Hoera,..... is jarig." Daaronder ronde schijfjes met 1-2-3-4, naar gelang de leeftijd van het kind; cadeautje

Groepsvorm: alle peuters zitten in kring, de jarige in het midden

Werkvorm: leidster vertelt en zingt met de peuters

Liedjes: SL.I 65: Zie de kind'ren groeien (zingen met "onze Jantje" enz)
SL.I 66: Jezus groeide net als wij.

V THEMA

Doel:

Waar is de hemel?

Vertelling (1):

Wie weet waar de hemel is? Dit is het gras. Is de hemel hier? Nee! De hemel is veel hoger. Kijk naar de bloemen en de struiken. Zie je de hoge bomen? Die zijn hoger dan het gras. De bomen zijn hoger dan jij en ik. Is daar de hemel? De hemel is nog veel hoger. God in de hemel kan ons goed zien en horen.

Materiaal: viltset met gras en bloemen, kind en volwassene

Groepsvorm: alle peuters zitten in kring

Werkvorm: leidster vertelt en plakt op, wijst op oogjes, oortjes, handjes.

Liedje: Zing 12: Pas toch op

Vertelling (2):

Daar lopen een hond en een poes. Zij zijn hoger dan het gras. De grote olifant en de lange giraffe, kijken zij in de hemel? Nee! De hemel is veel hoger.

Materiaal: hond, poes, olifant, giraffe

Groepsvorm: alle peuters zitten in kring

Werkvorm: leidster plakt dieren van vilt op het viltbord

Liedje: SL.I 20: God die ziet mij

Vertelling (3):

De vogels vliegen hoog in de lucht bij de wolken. Een vliegtuig gaat nog hoger. Naar de maan, zon en sterren zou je met een raket moeten. Die zijn zó ver! Toch is daar de hemel niet. Die is nog veel verder! Maar God ziet mij als ik speel of praat en als ik slaap. 's Avonds als ik naar de sterren kijk, zie ik heel ver weg de hemel.

Materiaal: van vilt: vogels, wolken, vliegtuig, zon, maan en sterren.

Groepsvorm: alle peuters zitten in kring

Werkvorm: leidster vertelt en plakt viltfiguren op. Ze zingt en demonstreert vingerspel.

Liedjes: SL.I 82: Wolkjes wit
SL.I 20: God die ziet mij (2^e en 3^e couplet)
SL.I 18: God ziet mij steeds
SL.I 21: God ziet mij als ik werk

Vingerspel:

1. *Heldere sterren schijnen door mijn raam.*
2. *Op mijn bed zachtgeel het licht van de maan*
3. *Ik kijk en tuur mijn ogen vallen dicht*
4. *Door die rustige stralen op mijn gezicht*

VI DE LES: GOD MAAKT ADAM EN EVA

Tekst: Genesis 1:20-31; 2:1-3

Toelichting

We hebben reeds een algemene inleiding over het eerste scheppingsverhaal gegeven (zie p.? H.11). Daarin hebben we zowel aandacht geschonken aan de opbouw, de schoonheid, de soberheid ervan, als aan de grootheid van God. We hebben er terecht op gewezen dat Hij de grote bouwmeester van de schepping is en daarom ook de Koning van het universum mag en moet worden genoemd. In dit tweede gedeelte van het verhaal komt de nadruk op de mens te liggen. De mens is het enige levende wezen, waarbij we een glimp van Gods gedachten te weten komen. God zegt uitdrukkelijk “Laat Ons mensen maken naar Ons beeld en gelijkenis” (v.26). Hiermee is meteen aangegeven dat de mens het hoogste levende schepsel is, dat God tijdens de schepping geschapen heeft. Het is ook de laatste scheppingsdaad, die God in het verhaal tot stand brengt. De mens vormt als het ware de kroon op zijn werk. Gezien de opdracht door God aan de mens gegeven, mag er gezegd worden, dat Hij de mens tot koning

over de aarde heeft aangesteld: "... onderwerpt haar (de aarde), heerst over de vissen der zee en over het gevogelte des hemels en over het gedierte dat op de aarde kruip" (v.28).

2. De mens is de koning over de aarde

- hij moet over de dieren heersen en de aarde onderwerpen:
hieruit kan opgemaakt worden, dat hij de heerser en koning over de dieren is.
Hij is de verantwoordelijke over de aarde.

Het tweede scheppingsverhaal (2:4b-25) noemt deze verantwoordelijkheid "bewerken en bewaren" (v.15) en het geven van namen (dit betekent ook heersen) over de dieren.

- hij is goed geschapen:
er viel niets op hem aan te merken toen hij uit de handen van de Schepper kwam. Ook dit houdt verantwoordelijkheid in voor zijn daden.
- hij is beeld en gelijkenis:
dit betekent, dat hij op God lijkt. Hoe nauw hij met zijn Schepper verbonden is, wordt niet gezegd. Er valt wel uit af te leiden, dat Hij God weerspiegelt in de wereld: hij is Gods vertegenwoordiger.

Uit Gen. 5:1-3 kunnen we afleiden, dat deze uitdrukking een vader-kind relatie aangeeft: "hij (Adam) verwekte een zoon naar zijn gelijkenis, als zijn beeld". Dit is dan misschien ook de beste manier om de relatie tussen Adam en God te schetsen.

Van de mens wordt dus verwacht, dat hij een gelijkenis in handelen en eigenschappen van God weerspiegelt. Hij dient een navolger Gods te zijn.

- hij is het hoogtepunt van de schepping:
al het voorgaande is met het oog op hem geschapen: het licht om te zien, het droge om er op te wonen, de planten en bomen als meubilair en voedsel, de hemellichamen ter aanduiding van de tijd, vissen, vogels en dieren om erover te heersen en het plantenrijk om te bewerken.

Het tweede scheppingsverhaal is niet tegenstrijdig met het eerste. Het zet de mens in het middelpunt van de belangstelling van de lezer. Het eerste daarentegen heeft meer oog voor de totaliteit van de schepping. Zo geeft dit tweede meer inlichtingen over het ontstaan van de mens: "de Here God formeerde de mens uit de aardbodem en blies hem de levensadem in zijn neus, also werd de mens een levend wezen" (v.7). Het gaat hier niet om twee onderdelen, die bijeen gevoegd worden, maar om aan te duiden, dat de mens enerzijds met de aarde verbonden is, en anderzijds zeer sterk met God te maken heeft, daar hij van zijn levensadem heeft gekregen. Zo hoort de mens op de aarde, maar is van God afkomstig!

3. De mens is man en vrouw

- de vrouw is uit de mens genomen:
de vrouw is niet slechts uit de rib gemaakt, maar ook uit het vlees van de mens: "Dit is nu eindelijk been van mijn gebeente en vlees van mijn vlees" (v.23). De zeer nauwe verbondenheid en betrokkenheid tussen man en vrouw is hiermee aangegeven.
- de vrouw staat naast de man:
zij is uit zijn zijde genomen om naast hem te staan. Om hem "terzijde" te staan. De Bijbel geeft dit duidelijk aan met: "voor zichzelf vond hij geen hulp, die bij hem paste" (v.20).
- man en vrouw horen bij elkaar:
van eenzelfde vlees zijn, naast elkaar staan en het "Daarom zal een man zijn vader en moeder verlaten, en zij zullen tot één vlees zijn" (v.24) geven voldoende aan dat beiden onlosmakelijk bij elkaar horen.

Doel:

God maakte de hele aarde met alles erbij voor de mensen, omdat Hij heel veel van hen houdt.

Behandeling:

Inleiding

Vertelling (1):

De vorige keer hebben we verteld, dat God de hemel en de aarde gemaakt heeft. Deze week gaan we verder, want God heeft nog veel meer gemaakt. We hebben 1-2-3-4 dagen (op de vingers tellen) gehad, en nu komt de 5^e dag.

Materiaal: viltmateriaal: een tafereel maken van alles wat op de eerste vier scheppingdagen is gemaakt.

Groepsvorm: alle peuters zitten in kring

Werkvorm: leidster vertelt, peuters luisteren

Vertelling (2):

Eerst is er slechts het geluid van de wind en het water. Nu komen de geluiden van de vogels erbij. God maakt de vogeltjes. De vogeltjes zingen en fluiten in de bomen, zo blij zijn ze.

Materiaal: viltmateriaal: vogels; illustraties van verschillende vogels; cassettebandje met vogelgeluiden

Groepsvorm: alle peuters zitten in kring

Werkvorm: leidster vertelt, peuters luisteren. Vogelgeluiden laten horen. Peuters laten nabootsen.

Vertelling (3):

God maakte ook de vissen. Hij maakt ze met prachtige kleuren: de grote zeedieren en de kleine vissen. De vissen spartelen in het water (maak bewegingen met de handen en laat de peuters dit ook doen). Dan wordt het weer nacht. De vissen gaan een rustig plekje zoeken om te slapen. En de vogels gaan op de takken slapen, tot het weer licht wordt.

Materiaal: viltmateriaal: land- en waterscène met vissen; illustraties van vissen op vlieseline geplakt.

Groepsvorm: alle peuters zitten in kring

Werkvorm: leidster vertelt, peuters luisteren

Hoofddeelte

Vertelling (1):

Na de 5e dag komt de 6e dag (op de vingers laten zien). God maakte de aarde zo mooi mogelijk. Op de 6e dag maakt God het mooiste van alles. Eerst maakt Hij de dieren: de paarden, de koeien, de schapen, de olifanten, de apen, de poesjes en de hondjes.

Materiaal: allerlei soorten dieren (plaatjes of vilt); speelgoedieren

Groepsvorm: alle peuters helpen

Werkvorm: leidster en peuters plakken dieren op flanelbord. Leidster laat speelgoedieren zien. Peuters mogen ze betasten. Peuters mogen zelf nog meer dieren opnoemen.

Vertelling (2):

Daarna zegt God: “Nu wil Ik mensen maken, die op Mij lijken.” En God maakte de eerste mensen, een man en een vrouw. De man noemt God Adam en de vrouw noemt Hij Eva. Wat zijn Adam en Eva gelukkig op die mooie aarde, die God hen geeft. Nu is ook de 6^e dag weer voorbij. Op de zevende dag heeft God niets meer gemaakt, want alles is klaar. God zegt: “De zevende dag is de rustdag.” Net zoals nu nog steeds de sabbat de zevende dag is. Dan werken wij ook niet.

Materiaal: Adam en Eva in vilt

Groepsvorm: alle peuters zitten in kring

Werkvorm; leidster vertelt, peuters luisteren

Toepassing

Vingerspel (1) Schepping (zie les 11)

Vingerspel (2) God die alles maakte (zie les 10)

Liedje: Zing 52: “God maakte alles”

Leertekst

“God maakt Adam en Eva” Zie bijlage k.12.1

VII SLUITING

Gebed: Leidster dankt samen met peuters.

Liedje: SL.I 54: De sabbatschool gaat sluiten.

Afscheid: Leidster geeft de door haar ingekleurde leertekst mee aan de peuters (zie bijlage k.12.1)

13. GOD MAAKT EEN MOOIE TUIN

ATTENTIE: Raadpleeg eerst pagina 2 en 3!

I VOOROPVANG

Laat de peuters even rustig op hun stoeltjes met een speelgoedbeest spelen. Ze zijn al in de sabbatschool. Zorg voor een rustige, prettige sfeer. Vergeet niet op te ruimen voor de opening. Iedere peuter kan zijn of haar presentiekaart bijplakken.

Materiaal: speelgoedbeesten, eventueel boekjes, poppetjes of auto's

Groepsvorm: alle peuters mogen zelf een plekje kiezen

Werkvorm: leidster laat peuters zelf uit de speelgoedbeesten kiezen.

II OPENING

Welkom:

Verwelkom elke peuter afzonderlijk. Zijn er bezoekers? Geef ze een plaatje ter herinnering.

Vertelling (1):

Vanmorgen zijn jullie naar de sabbatschool gekomen. Hoe ben je hier gekomen? Met de auto of de fiets, misschien ben je wel met de bus of lopend? Hier zijn autootjes. Iedereen mag naar de kerk rijden en de auto parkeren.

Materiaal: auto's en kerk van speelgoed of van vilt

Groepsvorm: de peuters spelen op de vloer

Werkvorm: leidster vertelt en zingt, peuters zingen en rijden

Liedje: SL.I 11: Wij gaan op weg naar onze kerk.

Vertelling (2):

Hebben jullie ook om je heen gekeken, toen je hier naar toe kwam? Wat hebben jullie buiten gezien? Vanmorgen heb ik bloemen meegebracht. Je zag vast wel bloemen in de tuinen staan en voor de ramen. We gaan ze in de vaas zetten.

Materiaal: (bekende) bloemen en een vaas en bijvoorbeeld geplastificeerde bloemen met pijpenragers voor in de mand op het viltbord of met papier in een vaas.

Groepsvorm: peuters lopen naar vaas

Werkvorm: leidster deelt bloemen uit en vertelt. Peuters zetten ze in de vaas en ruiken eraan.

Vertelling (3):

De bloemenmand.

Hier is een mooie mand met een madeliefje. God maakte dat hartendiefje Pas op voor de roos. Als ze je prikt, word je boos. De lange narcis met zijn gele trompet, wordt keurig naast de viool gezet. De tulp met zijn bolle wangen, laat maar zelden zijn kopje hangen. De witte lelie krijg je erbij. Zoveel houdt God van jou en mij. Dat zie je aan de bloemenmand. Al die bloemen komen uit zijn hand.

Materiaal: bijlagen 9.1 t/m 9.8

Groepsvorm: de peuters lopen naar het bord

Werkvorm: leidster vertelt en laat de peuters zelf een antwoord proberen te geven. Zij gaat op de antwoorden in. De leidster noemt de namen van de bloemen.

Liedjes: SL.I 43: Dank U Heer voor al wat leeft
SL.I 45: De wereld is vol bloemetjes
SL.I 48: Oh, wie maakt de bloemen?
SL.I 49: Oh, wie kan bloemen maken?
SL.I 59: Rood, geel en blauw

Gebedsvoorbereiding:

Liedje: God gaf mij handjes.

God gaf mij handjes, ik kan klap, klap, klap (1)
God gaf mij voetjes, ik kan stap, stap, stap (2)
God gaf mij armpjes, ik draag nu een pop (beer) (3)
Is Hij niet de liefdevolle Heer? (4)

God gaf mij voetjes, ik loop elke dag (5)
God gaf mij lipjes, dus ik lach, lach, lach (6)
God gaf mij handjes en die draai ik zo (7)
Is Hij niet de liefdevolle Heer? (4)

God gaf mij knietjes, 'k buig ze neer heel stil (8)
God gaf mij handjes, 'k vouw ze naar zijn wil (9)
God gaf mij oogjes, 'k sluit ze heel goed dicht (10)
Is Hij niet de liefdevolle Heer? (4)

- (41) met de handjes klappen
- (42) met de voetjes stappen
- (43) armen gebogen tegen elkaar, zoals je een pop kan dragen en heen en weer bewegen
- (44) met de vinger naar boven wijzen
- (45) met de voetjes alsof je loopt
- (46) met de mond lachen
- (47) met de handen draaien
- (48) kinderen gaan op hun knietjes zitten
- (49) kinderen vouwen hun handen samen
- (50) kinderen doen hun ogen dicht

Materiaal: speelgoedvliegtuig of bijlage 5.3 op karton of uit triplex met een bakje achter de ramen geplakt.

IV VERJAARDAG

Vertelling:

De jarige mag in het midden of op een stoel gaan staan. Hij of zij krijgt een mooie ketting van vlechtreden om en een pakje.

Materiaal: ketting van vlechtreden met een ronde schijf waarop staat: "Hoera,..... is jarig." Daaronder ronde schijfjes met 1-2-3-4, naar gelang de leeftijd van het kind; cadeautje

Groepsvorm: alle peuters zitten in kring, de jarige in het midden

Werkvorm: leidster vertelt en zingt met de peuters

Liedjes: SL.I 65: Zie de kind'ren groeien (zingen met "onze Jantje" enz)
SL.I 66: Jezus groeide net als wij.

V THEMA

Doel:

Waar is de hemel?

Vertelling (1):

Wie weet waar de hemel is? Dit is het gras. Is de hemel hier? Nee! De hemel is veel hoger. Kijk naar de bloemen en de struiken. Zie je de hoge bomen? Die zijn hoger dan het gras. De bomen zijn hoger dan jij en ik. Is daar de hemel? De hemel is nog veel hoger. God in de hemel kan ons goed zien en horen.

Materiaal: viltset met gras en bloemen, kind en volwassene

Groepsvorm: alle peuters zitten in kring

Werkvorm: leidster vertelt en plakt op, wijst op oogjes, oortjes, handjes.

Liedje: Zing 12: Pas toch op

Vertelling (2):

Daar lopen een hond en een poes. Zij zijn hoger dan het gras. De grote olifant en de lange giraffe, kijken zij in de hemel? Nee! De hemel is veel hoger.

Materiaal: hond, poes, olifant, giraffe

Groepsvorm: alle peuters zitten in kring

Werkvorm: leidster plakt dieren van vilt op het viltbord

Liedje: SL.I 20: God die ziet mij

Vertelling (3):

De vogels vliegen hoog in de lucht bij de wolken. Een vliegtuig gaat nog hoger. Naar de maan, zon en sterren zou je met een raket moeten. Die zijn zó ver! Toch is daar de hemel niet. Die is nog veel verder! Maar God ziet mij als ik speel of praat en als ik slaap. 's Avonds als ik naar de sterren kijk, zie ik heel ver weg de hemel.

Materiaal: van vilt: vogels, wolken, vliegtuig, zon, maan en sterren.

Groepsvorm: alle peuters zitten in kring

Werkvorm: leidster vertelt en plakt viltfiguren op. Ze zingt en demonstreert vingerspel.

Liedjes: SL.I 82: Wolkjes wit
SL.I 20: God die ziet mij (2^e en 3^e couplet)
SL.I 18: God ziet mij steeds
SL.I 21: God ziet mij als ik werk

Vingerspel:

1. *Heldere sterren schijnen door mijn raam.*
2. *Op mijn bed zachtgeel het licht van de maan*
3. *Ik kijk en tuur mijn ogen vallen dicht*
4. *Door die rustige stralen op mijn gezicht*

VI DE LES: GOD MAAKT EEN MOOIE TUIN

Tekst:

Genesis 2:8-25; 3.

Toelichting:

Het derde hoofdstuk van het boek Genesis is een moeilijk hoofdstuk. De problemen, die de lezer op zijn weg ontmoet, zijn nog niet alle opgelost. Meestal heeft men in dit hoofdstuk slechts oog voor één onderwerp: de zondeval! Toch komt dit woord zelf niet in de tekst voor en neemt het een veel minder belangrijke plaats in dan men (Er komen zoveel zondevalen in de bijbelse verhalen voor).

Ook besteedt men gewoonlijk veel te veel aandacht aan de Satan, terwijl juist God de hoofdpersoon in het verhaal is. Onze hoofdstukindeling brengt ons eigenlijk op een verkeerd spoor. Deze doet ons vermoeden, dat hoofdstuk 3 een apart verhaal vormt, maar dat is niet zo. Samen met hoofdstuk 2 (vanaf v. 4b) vormt het één geheel en handelt het over de verhouding tussen God en mens. Het verhaal loopt op een voor ons ongebruikelijke wijze. De bijbelschrijver leidt de lezer naar het hoogtepunt, maar tegelijkertijd biedt hij de sleutel aan

om de kern ervan te ontdekken door als het ware naar het midden toe te schrijven. Op de volgende bladzij staat het verhaal schematisch weergegeven.

De bijbelschrijvers gebruikten vaker deze vorm van vertellen om het belangrijkste in een bijzonder licht te plaatsen. Dat wil zeggen, dat de schrijver wil, dat de lezer die kern vindt, want daar draait het om: “En de Here God riep de mens tot Zich en zei tot hem: Waar zijt gij?” (3:9). Vanuit dit vers moet het verhaal verklaard worden.

Wat betekent dat precies? Laten we het in een paar punten samenvatten.

1. God is bezorgd om de mens, die zich in de nesten heeft gewerkt en Hij kijkt naar hem om.
2. God geeft de mens er niet van langs en wat belangrijk is: God heeft het niet over sterven.
3. God vraagt hem verantwoording af te leggen van de situatie waarin hij terecht is gekomen. Deze moet zich bewust worden, dat hij het verkeerd heeft aangepakt en dat hij de gevolgen ervan zal moeten dragen.
4. God vloekt eerst Zichzelf: “Gij zult het de hiel vermorzelen” (v.15), vooraleer Hij de vloek over de mens moet uitspreken. Hij trekt het Zich dus aan en neemt een deel van de gevolgen voor zijn rekening.
5. De mens, die goed geschapen was, was na zijn overtreding niet “slecht” en een “groot zondaar” geworden. De tekst zegt dat hij vanaf dat ogenblik “als God geworden is” (v.22), omdat hij nu kennis heeft van goed en kwaad. “Kennis hebben van” betekent in bijbelse taal: deel hebben aan goed en kwaad. Hij is dus voortaan in staat zowel goede als slechte dingen te doen.
6. De mens dient vanaf zijn overtreding niet bevreesd te zijn voor God, want deze kijkt naar hem om en lijdt met hem mee.
7. Zondigen betekent dus: overtreden van Gods geboden en naar Satan luisteren door aan God gelijk te willen zijn (want dat is de theorie van Satan).
8. De straf of vloek, zo men wil, die de mens treft is, dat hij nu de strijd van het leven met goed en kwaad moet aangaan. Bij die strijd laat God hem niet in de steek.

2:4b-17

- God plant een tuin met een boom van kennis van goed en kwaad
- God formeert de mens uit de aarde en plaatst hem in de tuin om te bewerken
- God verbiedt de mens van de boom van kennis van goed en kwaad te eten

2:18-25

- De man heeft een hulpe nodig
- De man is gezaghebbend: hij geeft namen aan de dieren, maar ook aan de vrouw, die hem door God gegeven is
- Beiden waren naakt

3:1-6

- Dialog tussen Satan en de vrouw
- God heeft gezegd: “Gij zult sterven”. Satan zegt: “Gij zult geenszins sterven”
- De theorie van Satan = “zorg dat je gelijk aan God wordt”

3:7-11a

- Zij waren naakt, hoorden het geluid van God, zij verborgen zich omdat zij bevreesd waren.

DE KERN: God roept: “Waar zijt gij?”

De mens: ik hoorde het geluid van U, werd bevreesd, want ik ben naakt: daarom verborg ik mij

3:11b-15

- Dialog tussen God en de man, de vrouw en de Satan

- God spreekt niet over sterven, maar Hij vloekt Zichzelf
- Het antwoord van God: Hij verklaar Zich solidair met de mens in zijn strijd
3:16-21

- De man heerst over de vrouw (= vloek)
- De man heeft naar de vrouw geluisterd, daarom is de aardbodem vervloekt (deze zal gezag hebben over de man)
- Beiden worden gekleed: God is de eerste die offert. De vrouw wordt de moeder van alle levenden (= zegen)

3:22-24

- God verbiedt de mens, zijnde als Hem, kennende goed en kwaad, van de boom des levens te eten
- God verdrijft de mens uit de tuin om de aardbodem, waaruit hij genomen is, te bewerken
- God sluit de tuin met de boom des levens af voor de mens

Doel:

Adam en Eva zijn ongehoorzaam.

Behandeling:

Inleiding

Vertelling:

Ergens in die mooie wereld, die God geschapen heeft, plant Hij een hele mooie tuin. Hij noemt die tuin “de tuin van Eden”. En God zegt tegen Adam en Eva: “Hier kunnen jullie wonen. Dit is jullie huis.”

Materiaal: a. viltmateriaal met scène van tuin, Adam en Eva en de dieren
b. zandbak of treinmat, bloemen, bomen, twee mensen, dieren.

Groepsvorm: alle peuters zitten in kring

Werkvorm: leidster vertelt, peuters luisteren

Hoofddeelte

Vertelling (1):

Adam en Eva vinden het prachtig. Zo’n mooie tuin. Ze wandelen samen om alles te bekijken, elk bloemetje en elk plantje is erg mooi en ruikt heerlijk. Ook de dieren lopen er rustig rond. Allemaal zijn ze bij elkaar in een grote tuin en ze zijn lief voor elkaar. Ook kan Adam een leeuw over z’n kop aaien. Dat kan nu niet meer. Als wij een leeuw of tijger willen zien, dan moeten we naar een dierentuin. Daar zitten ze allemaal in grote hokken of kooien, anders bijten ze ons. Dus nooit aan een leeuw of tijger komen!

Als Adam en Eva honger hebben, dan plukken ze vruchten van de bomen. Er hangen allemaal vruchten in de bomen en in de struiken, zoals appels, peren, perziken, kersen, noten, bessen, enz. Heerlijk vinden zij dat.

Materiaal: a. viltmateriaal: leeuw of tijger, enz.

